

Հավելված
ՀՀ կառավարության 2020 թվականի
դեկտեմբերի 24-ի N 2140 -Լ որոշման

«Հավելված
ՀՀ կառավարության 2019 թվականի
դեկտեմբերի 12-ի N 1830-Լ որոշման

**Հայաստանի Հանրապետության
պետական եկամուտների կոմիտեի
զարգացման և վարչարարության բարելավման
ռազմավարական ծրագիր**

Երևան 2020թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ	5
ՆԱԽԱԲԱՆ	6
1. ԱՄՓՈՓ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ	8
2. ՆԵՐԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆ ՈՒ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԸ	24
2.1 ՄԱԿՐՈՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ	24
2.2 ՊԵԿ ՆԵՐԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆ ՈՒ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԸ	28
2.3 ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՎՏՈՄԱՏԱՑՈՒՄ	32
2.4 ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՎՏՈՄԱՏԱՑՈՒՄ	34
3. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ (ԶՈՆ)	39
ԶՈՆ 1. ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄ, ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻՆ ԹՎԱՅՆԱՑՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՏՈՒՑՈՒՄ	40
<i>Ենթանպատակ 1.1. Էլեկտրոնային և թվային գործիքակազմի ներդրում և զարգացում</i>	<i>41</i>
1.1.1. Հարկ վճարողների սպասարկման կենտրոնների հաղորդակցման համակարգ, էլեկտրոնային արխիվ	41
1.1.2. ՊԵԿ տեղեկատվական բազայի հուսալիություն	43
1.1.3. ՊԵԿ սերվերային և օպերացիոն համակարգեր	46
1.1.4. Այլ պետական մարմինների հետ տեղեկատվության փոխանակում	48
1.1.5. Դրոշմանիշային վճարի գծով չկատարված պարտավորությունների գանձման վարույթների հարուցման և վարչական ակտերի կայացման՝ գործընթացի էլեկտրոնային համակարգի միջոցով իրականացում	49
1.1.6. Արդի համակարգերի կիրառմամբ փաստաթղթերի փոխանակում	51
1.1.7. Մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) վերլուծական գործիքակազմ	53
1.1.8. Մեքենայական ուսուցում (machine learning)	56
1.1.9. Էլեկտրոնային համակարգերի բջջային հավելվածներ	58
1.1.10. Պետական գնումների գործընթացին առնչվող գործառույթներ	60
1.1.11. Պետական տուրքի հաշվառման ինքնաշխատ համակարգի ներդրում	61
1.1.12. Էլեկտրոնային վճարման համակարգեր	65
1.1.13. ՊԵԿ իրավապահ գործառույթի էլեկտրոնային փաստաթղթավորում	66
1.1.14. Վարչական իրավախախտումների էլեկտրոնային կառավարման համակարգ	67
1.1.15. ԵԱՏՄ շրջանակներում փաստաթղթերի փոխադարձ ճանաչում	69
1.1.16. ԵՄ արևելյան գործընկերության շրջանակներում պիլոտային նախագծերի իրականացում	71
1.1.17. Հիպոտեկային վարկի սպասարկման համար վճարվող տոկոսների գումարների վերադարձի էլեկտրոնային հարթակ	72
1.1.18. «Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի» (file-online.taxservice.am) փոփոխություն	74
1.1.19. «Էլեկտրոնային հաշվարկային փաստաթղթեր և գրքեր» (e-invoicing) համակարգի «վեր» տարբերակի նախագծում և ներդրում	75
1.1.20. Անուղղակի հարկերի վճարման հայտարարությունների հաստատման գործառույթի ավտոմատացում	77
1.1.21. Մի քանի աղբյուրից ստացման ենթակա (ստացված) եկամտից հաշվարկված և փոխանցված (գանձված) սոցիալական վճարների առավելագույն չափը գերազանցող գումարները մասնակիցներին	

վերադարձնելու նպատակով ֆիզիկական անձանց բանկային հաշվեհամարների ստացման գործընթացի ավտոմատացում	80
<i>Ենթանպասարակ 1.2. ՊԵԿ գործառույթների և ընթացակարգերի վերակառուցում և օպտիմալացում</i>	83
1.2.1. ՊԵԿ «բիզնես» գործընթացներ	83
1.2.2. Նախագծերի կառավարում	85
1.2.3. Տեխնիկական աուդիտ և հավաստագրում	86
ԶՈՒՆ 2. ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ, ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԱՎԵԼԱՑՈՒՄ, ՍՏՎԵՐԻ ԿՐՃԱՏՈՒՄ	88
<i>Ենթանպասարակ 2.1. Հարկային և մաքսային իրավահարաբերումների կանխարգելում</i>	89
2.1.1. Հարկային կարգապահության ռիսկերի կառավարման համակարգ	89
2.1.2. Մաքսային ռիսկերի կառավարման համակարգ	91
2.1.3. Ինքնաշխատ ծանուցման համակարգ	92
2.1.4. Մաքսային հսկողության արդյունավետության բարձրացում	94
2.1.5. Շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի գործունեություն	97
2.1.6. Փոստային առաքանիների հաշվառման համակարգ.....	99
2.1.7. Ուղևորների վերաբերյալ նախնական տեղեկատվություն	100
2.1.8. ԵԱՏՄ շրջանակներում ապրանքների հետազոծվիություն	102
2.1.9. Հարկային կարգապահության ռիսկերի բացահայտման, գնահատման և նվազեցման գործընթացների կատարելագործում	103
2.1.10. Պետական տուրքի վերահսկողության մեխանիզմի արդիականացում	105
2.1.11. Ֆիզիկական անձանց և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների մաքսային ռիսկերի կառավարման ավտոմատ համակարգ.....	107
2.1.12. Տրանսպորտային միջոցների էլեկտրոնային մաքսային հայտարարագիր	109
2.1.13. Էլեկտրոնային առևտրի վերահսկողության մեխանիզմներ.....	111
2.1.14. Հարկային պարտավորությունների կատարման ապահովման գործընթացում արգելադրման գործիքակազմի արդյունավետության բարձրացում	112
<i>Ենթանպասարակ 2.2. Խրախուսել կամավոր կարգապահությունը, բարձրացնել հարկերից խուսափողների դեմ պայքարի արդյունավետությունը և կրճատել հարկային սպվերի մակարդակը</i>	115
2.2.1. Օրինապահ հարկ վճարողների համակարգ	115
2.2.2. Ֆիզիկական անձանց ինքնահայտարարագրման համակարգ	116
2.2.3. Հարկային տեղեկատվության փոխանակման գործընթացներ	118
2.2.4. Տրանսֆերային գնագոյացման իրավակարգավորումների կիրառում, հարկային հսկողության ուժեղացում	120
2.2.5. ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի գործողությունների (ստանդարտների) ներդրում.....	121
2.2.6. Հարկային պոտենցիալի, ստվերի և հարկային ճեղքի գնահատում.....	123
2.2.7. Հետբացթողումային թիրախային ստուգումների համակարգ.....	124
2.2.8. Հետբացթողումային գործառույթների ընդլայնում, ավտոմատացում	127
2.2.9. Հետբացթողումային գործառույթների «ԹՎինինգ» ծրագիր.....	130
ԶՈՒՆ 3. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, ԿԱՌՈՒՑՈՒՄ	133
<i>Ենթանպասարակ 3.1. Գործող ենթակառուցվածքների արդիականացում և համագործակցության ընդլայնում</i>	133
3.1.1. Անձնական հաշվի քարտ, միասնական գանձապետական հաշիվ	133

3.1.2. ՊԵԿ աշխատակիցների կենսական օգտագործման ենթակառուցվածքներ	135
3.1.3. ԵԱՏՄ շրջանակներում մաքսային ընդհանուր գործընթացներ	136
<i>Ենթանպատակ 3.2. Մաքսային ենթահամակարգերի արդիականացում և տեխնիկական հագեցվածություն.....</i>	<i>138</i>
3.2.1. ՊԵԿ փորձագիտական լաբորատորիաներ	138
3.2.2. ԱՏԳ մասնակիցների սպասարկման կենտրոններ	140
3.2.3. «Այրում» երկաթուղային մաքսակետի արդիականացում	145
3.2.4. Բազրատաշենի մաքսակետի կատարելագործում	148
3.2.5. ՊԵԿ Մեղրիի մաքսակետի արդիականացում	149
3.2.6. ՊԵԿ մաքսային մարմինների տեխնիկական հագեցվածության ապահովում և արդիականացում	151
3.2.7. Կշռման կենտրոնացված համակարգ.....	153
3.2.8. Էքսպրես-բեռների հաշվառման համակարգ	155
ԶՈՒՆ 4. ՀԱՆՐՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԵՐԿԻՈՍՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ	157
<i>Ենթանպատակ 4.1. Հասարակության հետ դինամիկ հեղադարձ կապի հնարավորությունների ընդլայնում.....</i>	<i>157</i>
4.1.1. ՊԵԿ կայքէջի արդիականացում.....	157
4.1.2. «Հանրություն – ՊԵԿ» փոխվստահության մշակույթի ձևավորում	159
ԶՈՒՆ 5. ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՐԴԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՆԵՐԴՐՈՒՄ (ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ)	161
<i>Ենթանպատակ 5.1. Կադրային քաղաքականության և աշխատանքային մշակույթի ձևավորում</i>	<i>162</i>
5.1.1. ՊԵԿ մարդկային ռեսուրսների կառավարման համակարգ	162
5.1.2. Աշխատանքի դիմաց արժանավայել հատուցման համակարգ.....	164
<i>Ենթանպատակ 5.2. Մասնագիտական կրթության, վերապատրաստման և որակավորման համակարգի արդիականացում</i>	<i>166</i>
5.2.1. «Ուսումնական կենտրոն» ՊՈԱԿ.....	166
5.2.2. Հարկային և մաքսային ծառայության ընդունելության գործընթաց	168
5.2.3. ՊԵԿ կինոլոգիական կենտրոն	170
4. ԱՄՓՈՓՈՒՄ	172
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԲՅՈՒՋԵՆ	175
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԲՅՈՒՋԵՆ՝ ԸՍՏ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ	176
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ	185

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

ԱՀԿ՝	Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության
ԱՄՀ՝	Արժույթի միջազգային հիմնադրամ
ԱՏԳ՝	Արտաքին տնտեսական գործունեություն
ԵԱՏՄ՝	Եվրասիական տնտեսական միություն
ԵՄ՝	Եվրոպական միություն
ԵՏՀ՝	Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողով
ԶՈՒՆ՝	Զարգացման ռազմավարական նպատակ
ՀՄԿ՝	Համաշխարհային մաքսային կազմակերպություն
ՄԺԾԾ՝	Միջնաժամկետ ծախսային ծրագրեր
ՊԵԿ՝	Հայաստանի Հանրապետության պետական եկամուտների կոմիտե
ՎԻՎ՝	Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործեր
ՏՀԶԿ՝	Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն
BEPS՝	Base Erosion and Profit Shifting («Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ»)

ՆԱԽԱԲԱՆ

Պետության հարկային և մաքսային համակարգի արդյունավետությունն ուղղակիորեն կախված է հարկային և մաքսային վարչարարության արդյունավետ մեթոդների առկայությունից և փոփոխություններին համահունչ մոտեցումների կիրառումից: Հարկային և մաքսային վարչարարությունը որևէ երկրի գործող հարկային և մաքսային համակարգում օրենսդրության շրջանակներում հարկային և մաքսային մարմինների որոշակի գործառույթների համախումբն է, որոնք ուղղված են հարկ վճարողների հաշվառմանն ու սպասարկմանը, հարկային և մաքսային օրենսդրության, ինչպես նաև հարկային և մաքսային հարաբերությունները կարգավորող այլ իրավական ակտերի պահանջների կատարման նկատմամբ օրենքով սահմանված կարգով հսկողության իրականացմանը, այդ պահանջների խախտումների կանխմանը և (կամ) բացահայտմանն ու օրենքով սահմանված կարգով և չափերով պատասխանատվության միջոցների կիրառմանը, առաջացած հարկային և մաքսային վճարների վճարման պարտավորությունների գանձման ուղղությամբ անհրաժեշտ միջոցառումների իրականացմանը և այլն: Հարկային և մաքսային վարչարարության իրականացումն արդյունավետ է այնքանով, որքանով որ բարձր է հարկային ու մաքսային կարգապահության մակարդակը, ՊԵԿ գործունեության նկատմամբ հանրային վստահության աստիճանը:

Հարկային և մաքսային համակարգի հարկաբյուջետային գործառույթն առանցքային նշանակություն ունի տնտեսության զարգացման համար, որի արդյունավետ իրականացումը առավել հրատապ է դառնում հատկապես տնտեսական ու գործարար միջավայրի փոփոխությունների, ինչպես նաև արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: Առաջիկա 5 տարիներին ՊԵԿ գործունեության առանցքում կլինի հարկային ու մաքսային վարչարարության արդյունավետության բարձրացումը, իրավախախտումների կանխարգելումը, ենթակառուցվածքների արդիականացումը, կառավարման համակարգերի կատարելագործմամբ հարկ վճարողներին սպասարկման ծառայությունների տրամադրումը, հարկ վճարող-ՊԵԿ համագործակցության, վստահության ամրապնդումը, որը հանրության մեջ

կարմատավորի հարկային կարգապահության կարևորությունը՝ հատկապես արտակարգ իրավիճակները հաղթահարելու և հասարակության բնականոն կենսագործունեությունն ապահովելու հարցում: Միաժամանակ, տնտեսական և գործարար միջավայրում շարունակական փոփոխություններն անհրաժեշտություն են ստեղծում կանխատեսել նոր մարտահրավերները և համապատասխան քայլեր ձեռնարկել դրանց արձագանքելու համար: ՊԵԿ հարկային և մաքսային վարչարարության ձեռքբերումները հանդիսանում են զարգացման հետագա ուղղությունների սահմանման և դրանց իրականացման համար անհրաժեշտ միջոցառումների նախաձեռնման հիմնաքար: Հայաստանի Հանրապետության պետական եկամուտների կոմիտեի զարգացման և վարչարարության բարելավման ռազմավարական ծրագիրը (այսուհետ՝ ռազմավարական ծրագիր) մշակվել է՝ որպես լրացում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2019 թվականի դեկտեմբերի 12-ի թիվ 1830-Լ որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության պետական եկամուտների կոմիտեի 2020-2024 թվականների զարգացման և վարչարարության բարելավման ռազմավարական ծրագրին: Սույն ռազմավարական ծրագիրը ևս նախատեսվում է պարբերաբար վերանայել՝ համապատասխանեցնելով պետության կողմից վարվող հարկային և մաքսային քաղաքականությանը, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ծրագրով սահմանվող ընդհանուր ուղենիշներին, օպերատիվորեն արձագանքելով ներքին և արտաքին տնտեսական, ինչպես նաև տեղեկատվական տեխնոլոգիաների առաջընթաց փոփոխություններին ու սահմանելով դրանց համահունչ զարգացման ռազմավարական նոր ուղղություններ, միջոցառումներ: Ռազմավարական ծրագիրը ներառում է Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (այսուհետ՝ ԱՄՀ) Տնտեսական և ֆինանսական քաղաքականությունների հուշագրի 11-րդ կետում նշված հինգ¹ առաջարկություններից երեքը, ինչպես նաև միտված է ապահովել հարկային և մաքսային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման, բարեփոխումների իրականացման նոր ուղղությունների և նպատակների

¹ Հինգ առաջարկություններից երեքը ներառվել է սույն ռազմավարական ծրագրում, իսկ մնացած երկուսին պարտավորվել ենք անդրադառնալ հաջորդ տարիներին՝ սույն փաստաթղթի ամենամյա վերանայման ժամանակ, քանի որ այդ երկու կետերի ընդունումը այս պահին պարունակում է հասարակական ընկալման լուրջ դիսկեր:

սահմանումը՝ հաշվի առնելով ոլորտում նոր համաշխարհային միտումներն ու մարտահրավերները: Այս առումով առավել կարևորվում է էլեկտրոնային և թվային տեխնոլոգիաների կիրառման նոր հարացույցը, որը կարող է ապահովել պետության և քաղաքացիների միջև հարաբերությունների փոխակերպում և նորարարական մոդելների կիրառում:

1. ԱՄՓՈՓ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

1. ՀՀ ՊԵԿ առաքելությունն է՝

1) հարկային ծառայության մասով. ապահովել ՀՀ պետական բյուջեի հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների հավաքագրումը՝ թվայնացված ու բարձրորակ ծառայությունների մատուցմամբ, հասցեական ու «անտեսանելի» վարչարարությամբ հարկային կարգապահության բարելավման միջոցով,

2) մաքսային ծառայության մասով. ապահովել տնտեսական անվտանգությունը, աջակցել ՀՀ տնտեսության կայուն զարգացմանը՝ արտաքին առևտրաշրջանառության խթանման, մաքսային վարչարարության կատարելագործման, թվայնացված ու բարձրորակ ծառայությունների մատուցման և մաքսային հսկողության արդյունավետության բարձրացման միջոցով:

2. ՀՀ ՊԵԿ տեսլականը թվային, արդյունավետ ու վստահելի հարկային և մաքսային մարմինների ձևավորումն է, որոնք

1) իրականացնում են «անտեսանելի», բայց արդյունավետ հարկային և մաքսային վարչարարություն,

2) մատուցում են միջազգայնորեն մրցունակ ու բարձրորակ ծառայություններ,

3) տեխնոլոգիական լուծումների և կառավարման նորարարական մոդելների կիրառմամբ շարունակաբար կատարելագործում են կարողություններն ու կառավարման մեխանիզմները:

3. Ստորև՝ Աղյուսակ 1-ում ներկայացված են 2021-2025թթ. համար կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները²: Ներկայացված մակրոտնտեսական ցուցանիշների

² Ներկայացված ցուցանիշները կարող են վերանայվել և լրամշակվել՝ ՀՀ-ում տնտեսական իրավիճակի փոփոխման պարագայում:

իրագործելիությունն ուղղակիորեն կախված է ռազմավարական ծրագրով նախատեսված միջոցառումների իրականացումից:

Աղյուսակ 1

		Մլրդ ՀՀ դրամ					
N	Ցուցանիշ ³	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1	Անվանական ՀՆԱ	6144.5	6395.3	6906.9	7459.5	8056.2	8700.7
2	Անվանական ՀՆԱ-ի աճի տեմպ, %	93.54	104.08	108.00	108.00	108.00	108.00
3	Փաստացի հարկային եկամուտներ և պետական տուրքեր	1369.6	1440.1	1582.9	1746.9	1926.9	2124.6
4	Փաստացի հարկային եկամուտների և պետական տուրքերի աճի տեմպ, %	93.53	105.15	109.92	110.36	110.31	110.26
5	Փաստացի հարկեր / ՀՆԱ հարաբերակցություն, %	22.29	22.52	22.92	23.42	23.92	24.42
6	Հարկային վարչարարության արդյունավետության գործակիցի համար ընտրված ծախսեր ⁴	26.4	27.9	28.5	28.8	28.4	27.0
7	Հարկային վարչարարության արդյունավետության գործակից, % ⁵	1.93%	1.93%	1.80%	1.65%	1.47%	1.27%

4. 2020 թվականի պետական բյուջեի պլանավորման գործընթացների շրջանակում ՊԵԿ կողմից ներկայացված արդյունքային ցուցանիշների մեջ 2025 թվականին հարկեր/ՀՆԱ հարաբերակցության ցուցանիշը թիրախավորվել է 23.9 տոկոս, որը հանդիսանում է ծրագրային բյուջետավորման շրջանակներում ՊԵԿ կողմից ներկայացված երկու ուղենիշային ցուցանիշներից մեկը (երկրորդը՝ հարկային վարչարարության

³ 2020թ.-ին վերաբերող ցուցանիշների սպասումները կանխատեսվել են ՊԵԿ կողմից: 2021թ. անվանական ՀՆԱ-ի ու հարկային եկամուտների և պետական տուրքերի ցուցանիշների կանխատեսման համար հիմք է ընդունվել 2021 թվականի ՀՀ պետական բյուջեի հիմքում դրված ցուցանիշները: 2022-2025թթ. համար անվանական ՀՆԱ-ն կանխատեսվել է՝ հիմք ընդունելով 8% անվանական աճի ցուցանիշը: 2022թ. հարկային եկամուտները կանխատեսվել են՝ հիմք ընդունելով 2022թ. համար հարկեր/ՀՆԱ հարաբերակցության ցուցանիշի 0.4 տոկոսային կետով աճի, իսկ 2023-2025թթ. համար՝ 0.5 տոկոսային կետով աճի ցուցանիշները:

⁴ ՊԵԿ փաստացի և սպասվելիք ծախսերից հանվել են կապիտալ ծախսերը:

⁵ Արդյունավետության գործակիցը հաշվարկվում է որպես Հարկային վարչարարության արդյունավետության գործակիցի համար ընտրված ծախսեր ցուցանիշի հարաբերությունը Հարկային եկամուտներ և պետական տուրք ցուցանիշին:

արդյունավետության ցուցանիշն է, որը 2025 թվականի համար թիրախավորվել է 1.25 տոկոս): Ինչպես երևում է Աղյուսակ 1-ում՝ վերոնշյալ ցուցանիշին հնարավոր կլինի հասնել 2025 թվականին:

5. Ռազմավարական ծրագրով ՊԵԿ-ն առաջիկա հինգ տարիների համար իր առջև դրել է **5 զարգացման ռազմավարական նպատակ**, որոնք բաժանված են **9 ենթանպատակների** և որոնց իրագործման համար նախատեսվում է իրականացնել **65 միջոցառում** (գործողություն):

1) ԱՌԱՋԻՆ ռազմավարական նպատակը կառավարման համակարգերի կատարելագործմամբ հարկ վճարողներին մատուցվող ծառայությունների որակի բարձրացումն է, որի իրականացման արդյունքում կապահովվի սահմանված չափորոշիչներին համապատասխանեցված և անվտանգության բարձր մակարդակ ապահովող ենթակառուցվածքների ներդրմամբ հարկ վճարողներին որակյալ ծառայությունների մատուցումը, ՊԵԿ ցանցի հեռահար սպասարկման լիարժեք ապահովվածությունը և հարկային/մաքսային տեղեկատվական շտեմարանների արդյունավետ շահագործումը: Այս արդյունքներն ապահովելու համար առաջին ռազմավարական նպատակի ներքո առաջադրվել է հետևյալ **քսանչորս** միջոցառումների (գործողությունների) իրականացումը.

ա. տեղեկատվական համակարգերի կիրառմամբ բարելավել ՊԵԿ կողմից մատուցվող ծառայությունների որակը և հարկ վճարողների սպասարկման կենտրոնների միջև ներդնել ներքին հաղորդակցության էլեկտրոնային համակարգ, ինչպես նաև ստեղծել հարկ վճարողներին (այդ թվում՝ արտաքին տնտեսական գործունեություն իրականացնողներին) վերաբերող փաստաթղթերի էլեկտրոնային արխիվացման համակարգ,

բ. բարելավել ՊԵԿ տեղեկատվական բազայում առկա տվյալների ճշտության, հետևաբար՝ հուսալիության մակարդակը,

գ. զարգացնել և արդիականացնել ՊԵԿ սերվերային և օպերացիոն համակարգերը, ինչպես նաև օպտիմալացնել տեղեկատվական շտեմարանների կառուցվածքը,

դ. ձեռք բերել այլ պետական մարմինների տեղեկատվական շտեմարաններում առկա այն տվյալներին հասանելիություն, որոնք էական նշանակություն ունեն առանձին եկամուտների հաշվառման և վերահսկողության մակարդակի բարձրացման համար,

ե. ներդնել «Հարկատու 3» էլեկտրոնային համակարգի միջոցով դրոշմանիշային վճարի գծով չկատարված պարտավորությունների գանձման վարույթների հարուցման և վարչական ակտերի կայացման գործիքակազմ,

զ. ներդնել հարկային ստուգումներին և ուսումնասիրություններին վերաբերող բոլոր փաստաթղթերի՝ էլեկտրոնային եղանակով փոխանակման համակարգ՝ անձնական գրասենյակի միջոցով,

է. ներդնել մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) վերլուծական գործիքակազմ՝ մաքսային և հարկային տեղեկատվության հիման վրա մակրո մակարդակից միկրո մակարդակ ամենօրյա մշտադիտարկում իրականացնելու համար,

ը. ՊԵԿ տեղեկատվական համակարգերում ներդնել մեքենայական ուսուցման (machine learning) գործիքակազմ,

թ. ներդնել հաշվարկային փաստաթղթերի դուրսգրման և հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգերի բջջային հավելվածներ,

ժ. ավտոմատացնել պետական գնումների գործընթացում ՊԵԿ-ին առնչվող և իրականացվող գործառույթների իրագործումը,

ժա. ստեղծել պետական տուրքի հաշվառման ինքնաշխատ համակարգ,

ժբ. ներդնել մաքսային վճարներն էլեկտրոնային եղանակով իրականացնելու տեխնիկական հնարավորություններ,

ժգ. ստեղծել ՊԵԿ կողմից վարվող քրեական գործերին և իրականացվող օպերատիվ հետախուզության գործունեությանը վերաբերող փաստաթղթերի գծով էլեկտրոնային փաստաթղթավորման համակարգ,

ժդ. ստեղծել վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործերով վարույթների էլեկտրոնային կառավարման համակարգ,

ժե. ապահովել ԵԱՏՄ շրջանակներում էլեկտրոնային ուղեկցող փաստաթղթերի փոխադարձ ճանաչմանն ուղղված գործընթացների իրագործումը,

ժգ. մասնակցել ԵՄ արևելյան գործընկերության շրջանակներում ՀՀ և ԵՄ միջև սովյալների փոխանակման էլեկտրոնային համակարգերի պիլոտային նախագծերի իրականացման աշխատանքներին,

ժէ. ստեղծել հիպոտեկային վարկի սպասարկման համար վճարվող տոկոսների գումարների վերադարձի էլեկտրոնային հարթակ,

ժը. նախագծել և իրականացնել «Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի» «ինտերֆեյսի» և աշխատանքի տրամաբանության փոփոխություն,

ժթ. նախագծել և ներդնել «էլեկտրոնային հաշվարկային փաստաթղթեր և գրքեր» (e-invoicing) համակարգի «վեբ» տարբերակը,

ի. ավտոմատացնել անուղղակի հարկերի վճարման հայտարարությունների հաստատման գործառույթը,

իա. ավտոմատացնել մի քանի աղբյուրներից ստացման ենթակա (ստացված) եկամտից հաշվարկված և փոխանցված (զանձված) սոցիալական վճարների առավելագույն չափը գերազանցող գումարները մասնակիցներին վերադարձնելու նպատակով ֆիզիկական անձանց բանկային հաշվեհամարների ստացման գործընթացը,

իբ. վերակառուցել և վերակազմակերպել ՊԵԿ «քիզնես» գործընթացները,

իգ. ՊԵԿ աշխատանքներում ներդնել նախագծերի կառավարման սկզբունքների արդյունավետ կիրառման կառուցակարգեր,

իդ. ներմուծել ՊԵԿ տեղեկատվական համակարգերի պարբերական տեխնիկական աուդիտի անցկացման և անվտանգության հավաստման կառուցակարգեր:

2) ԵՐԿՐՈՐԴ ռազմավարական նպատակը միջազգային լավագույն փորձին համահունչ նորագույն լուծումներով հարկային և մաքսային հսկողության արդյունավետության բարձրացումն է, եկամուտների ավելացումը և սուվերի կրճատումը, որի իրականացման դեպքում կապահովվի թիրախավորված ռիսկերի կառավարման մեխանիզմների գործնական կիրառում, իրական ռիսկային հարկ վճարողների բացահայտում, օրինապահ հարկ վճարողների նկատմամբ մեղմ

(աննկատ) վարչարարության իրականացում և ինքնաշխատ համակարգերի կիրառմամբ արդյունավետ հսկողության իրականացում: Այս արդյունքներն ապահովելու համար երկրորդ ռազմավարական նպատակի ներքո առաջադրվել է հետևյալ **քսաներեք** միջոցառումների (գործողությունների) իրականացումը.

ա. հզորացնել հարկային կարգապահության ռիսկերի կառավարման համակարգի կարողությունները՝ ռիսկերի շրջանակի ընդլայնմամբ և դրանց բացահայտման վերլուծական մեխանիզմների ավտոմատացմամբ՝ նվազեցնելով մարդկային գործոնի ազդեցությունը,

բ. կատարելագործել մաքսային ավտոմատացված տեղեկատվական համակարգում ռիսկերի կառավարման մեխանիզմները՝ ռիսկերի կառավարման «խելացի» համակարգի ներդրմամբ,

գ. կատարելագործել և ընդլայնել ՊԵԿ տեղեկատվական համակարգերում առկա՝ գործարքները հավաստող փաստաթղթերի, հարկային մարմին ներկայացված հարկային հաշվարկների և այլ տեղեկատվության վերլուծության հիման վրա ռիսկային չափանիշներով հարկ վճարողների գնահատման և ինքնաշխատ ծանուցման համակարգը,

դ. մաքսային գործառնությունների պարզեցմամբ՝ ապահովել մաքսային հսկողության առավել արագ և դյուրին իրականացումը,

ե. ներդնել շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի գործունեության վերահսկողությունն իրականացնող էլեկտրոնային կառավարման համակարգեր,

զ. ինտեգրել փոստային առաքանիների հաշվառման համակարգը ռիսկերի կառավարման ավտոմատացված համակարգին և Միջազգային փոստային միության համակարգին (International Postal System/ Customs Declaration System),

է. ներդնել Ուղևորների նախնական տեղեկատվության (API) և Ուղևորների տվյալների գրանցման (PNR) համակարգեր և ինտեգրել դրանք մաքսային մարմնի տեղեկատվական համակարգերի հետ,

ը. ներդնել ԵԱՏՄ շրջանակներում ապրանքների հետագծելիության ապահովման մեխանիզմ՝ ԵԱՏՄ հարթակում ստանձնած պարտավորություններին համապատասխան,

թ. մշակել և ներդնել ոլորտային հարկային կարգապահության բարելավման ծրագիր, իրականացնել ծրագրի մոնիտորինգ և, ըստ անհրաժեշտության, վերանայել ծրագիրը,

ժ. ստեղծել պետական տուրքի վերահսկողության գործուն համակարգ,

ժա. ներդնել ֆիզիկական անձանց և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների մաքսային ռիսկերի կառավարման ավտոմատ համակարգ,

ժբ. «ՀՀ արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան» հարթակում ներդնել «տրանսպորտային միջոցների մաքսային հայտարարագիր» համակարգը,

ժգ. կատարելագործել էլեկտրոնային առևտրի վերահսկողության մեխանիզմները և կարողությունները,

ժդ. ներդնել հարկային պարտավորությունների կատարումն ապահովող արգելադրման արդյունավետ գործիքակազմ,

ժե. իրականացնել իրազեկման միջոցառումներ՝ օրինապահ հարկ վճարողի հավաստագրի տրման վերանայված համակարգի, խրախուսման նոր մեխանիզմների վերաբերյալ՝ ընդլայնելով օրինապահ հարկ վճարողների թիվը, միաժամանակ հարկային մարմին-հարկ վճարող գործընկերային հարաբերության առավել խորացման նպատակով պարբերաբար կազմակերպել միջոցառումներ՝ համապատասխան Օրինապահ հարկ վճարողի հավաստագրեր ստացած վճարողներին պատվոգրեր կամ շնորհակալագրեր կամ անվանական հուշանվերներ տրամադրելու նպատակով,

ժզ. ներդնել ֆիզիկական անձանց եկամուտների և ծախսերի ինքնահայտարարագրման ավտոմատացված համակարգ,

ժէ. միջազգային համագործակցության շրջանակներում ՊԵԿ կողմից իրականացվող հարկային տեղեկատվության փոխանակման գործընթացները համապատասխանեցնել միջազգային ստանդարտներին,

ժը. ներդնել միջազգային չափանիշներին համապատասխանող տրանսֆերային գնագոյացման իրավակարգավորումներ, կատարելագործել տրանսֆերային գնագոյացման նկատմամբ հսկողության մեխանիզմները,

ժթ. ներդնել ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի՝ ՀՀ կողմից ստանձնած նվազագույն ստանդարտները (գործողությունները),

ի. տնտեսության հարկունակ ոլորտներում ստվերի և հարկային պոտենցիալի գնահատման արդի մեթոդաբանության և ծրագրային լուծումների հիման վրա գործող համակարգի միջոցով իրականացնել հարկունակ ոլորտների հարկային պոտենցիալի, ստվերի և հարկային ճեղքի գնահատում

իա. ներդնել ապրանքների և տրանսպորտային միջոցների մաքսային բացթողումից հետո առևտրի աջակցման ու թիրախային ստուգումների արդի համակարգ,

իբ. նախաբացթողումային գործառույթների աստիճանական կրճատմանը զուգահեռ ընդլայնել հետբացթողումային գործառույթներ իրականացնող ստորաբաժանումների կարողությունները՝ ավտոմատացնելով հետբացթողումային հսկողության գործառույթները,

իգ. ԵՄ Եվրոպական հարևանության և գործընկերության գործիքի ներքո «Մաքսային հսկողության շեշտադրման տեղափոխումը նախաբացթողումային փուլից հետբացթողումային փուլ» թեմայի շրջանակներում իրականացնել «Թվինինգ» ծրագիրը:

3) ԵՐՐՈՐԴ ռազմավարական նպատակն առկա ենթակառուցվածքների արդիականացումն է, ինչպես նաև ժամանակակից նոր ենթակառուցվածքների կառուցումը, որի արդյունքում հարկային և մաքսային ընթացակարգերը կլինեն ավտոմատացված գրեթե բոլոր (հիմնական) գործընթացների մասով, ներդրված կլինի արդյունավետ մեխանիզմ՝ ԵԱՏՄ շրջանակներում տեղեկատվության փոխանակման և համագործակցության ապահովման համար, նաև ներդրված կլինեն տնտեսավարողների համար սահմանահատման գործընթացի ավելի արագ, թափանցիկ և արդյունավետ հսկողական գործընթացներ: Այս արդյունքներն ապահովելու համար երրորդ ռազմավարական նպատակի ներքո առաջադրվել է հետևյալ **տասնմեկ** միջոցառումների (գործողությունների) իրականացումը.

ա. ներդնել հարկ վճարողների անձնական հաշվի քարտերում առկա պարտավորությունների և դեբետային գումարների մարման հաջորդականության նոր մեթոդաբանություն,

բ. ՊԵԿ աշխատակիցների ծառայողական պարտականությունների պատշաճ իրականացումն ապահովելու համար կառուցել և արդիականացնել ՊԵԿ աշխատակիցների կենսական օգտագործման ենթակառուցվածքները,

գ. ԵԱՏՄ շրջանակներում մաքսային ընդհանուր գործընթացների իրականացման և տեղեկատվության փոխանակման համար արդիականացնել, ներդնել և ինտեգրել ավտոմատացված համակարգեր,

դ. հարկային և մաքսային հսկողության շրջանակներում փորձաքննություններ իրականացնելու նպատակով ստեղծել փորձագիտական լաբորատորիաներ,

ե. ստեղծել էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի և թվային լուծումների վրա հիմնված ԱՏԳ մասնակիցների սպասարկման կենտրոններ՝ «Մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» սկզբունքի ամբողջական կիրառմամբ,

զ. վերակառուցել և արդիականացնել ՀՀ «Այրում» երկաթուղային մաքսակետը,

է. տեխնիկապես վերազինել Բագրատաշենի մաքսակետը, արդիականացնել մաքսակետի ենթակառուցվածքները,

ը. իրականացնել Մեղրիի մաքսակետի շինությունների արդիականացում և տեխնիկական ժամանակակից համակարգերով վերազինում,

թ. ապահովել ՊԵԿ մաքսային մարմիններին ռենտգենյան, մաքսային հսկողության ու օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների անցկացման համար անհրաժեշտ սարքավորումներով,

ժ. մաքսային հսկողության գոտիներում և մաքսային պահեստներում առկա տրանսպորտային միջոցների կշեռքներն ինտեգրել մեկ համակարգի, համակարգն ինտեգրել մաքսային այլ ենթահամակարգերի հետ՝ տվյալների փոխանակման, ռիսկերի վերլուծության նպատակով,

ժա. նախագծել և ներդնել էքսպրես-բեռների կառավարման ավտոմատացված համակարգ և այն ինտեգրել մաքսային մարմնի ավտոմատացված այլ համակարգերի հետ:

4) ԶՈՐՐՈՐԴ ռազմավարական նպատակը հանրության հետ առողջ երկխոսության մթնոլորտի ձևավորումն է, ինչպես նաև հարկային և մաքսային վարչարարության մասնակիցների միջև փոխհարաբերությունների բարելավումը, որը կնպաստի ՊԵԿ գործունեության նկատմամբ հանրության վստահության բարձրացմանը և հարկային կարգապահության բարելավմանը: Նշվածին հասնելու համար պետք է ընդլայնել հասարակության հետ դինամիկ հետադարձ կապի հնարավորությունները՝ ապահովելով արդյունավետ հարթակ հարկ վճարողների և ՊԵԿ փոխգործակցության համար: Այս արդյունքներն ապահովելու համար չորրորդ ռազմավարական նպատակի ներքո առաջադրվել է հետևյալ **երկու** միջոցառումների (գործողությունների) իրականացումը.

ա. հանրության և ՊԵԿ փոխգործակցության համար արդյունավետ հարթակ ստեղծելու նպատակով արդիականացնել ՊԵԿ կայքէջը՝ համալրելով հաղորդակցության նոր գործիքակազմով,

բ. ձևավորել «հանրություն – ՊԵԿ» հաղորդակցության արդյունավետ ժամանակակից հարթակներ՝ հարկ վճարողների հետ գործընկերային հարաբերությունների վրա կառուցված միջավայր ապահովելու համար:

5) ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ռազմավարական նպատակը մարդկային ռեսուրսների կառավարման համակարգի բարելավումն է: Այս նպատակի իրականացման արդյունքում կապահովվի արդյունավետ կադրային քաղաքականության իրականացում, որը համապատասխանում և նպաստում է սահմանված գործառության նպատակների արդյունավետ իրագործմանը: Կիրականացվի ներքին կանոնակարգերի վերանայում, կգործարկվի ստորաբաժանումների և աշխատակիցների գնահատման, արժանավայել հատուցման՝ վարձատրության և մոտիվացիոն նոր համակարգ, որը կքաջալերի մասնագիտական զարգացումը և աշխատանքային արդյունավետությունը: Այս արդյունքներն ապահովելու համար հինգերորդ ռազմավարական նպատակի ներքո առաջադրվել է հետևյալ **հինգ** միջոցառումների (գործողությունների) իրականացումը.

ա. ներդնել ՊԵԿ մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդի համակարգ (ՄՌԿՀ)՝ անհրաժեշտ տեղեկատվական գործիքակազմով,

բ. ներդնել կատարված աշխատանքի դիմաց արժանավայել վարձատրության և արտոնությունների մոտիվացիոն համակարգ,

գ. ձեռնարկել «Ուսումնական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի արդիականացման և վերահիմաստավորման ուղղությամբ միջոցառումներ,

դ. ամբողջապես վերանայել հարկային և մաքսային ծառայության ընդունվելու համար անցկացվող մրցույթի կազմակերպման և իրականացման գործընթացը,

ե. ստեղծել ժամանակակից չափանիշներին համապատասխանող ՊԵԿ կինոլոգիական կենտրոն:

6. Ռազմավարական ծրագրով նախատեսված զարգացման ռազմավարական նպատակների, ենթանպատակների և դրանց իրագործմանն ուղղված միջոցառումների (գործողությունների) իրականացման հաշվետվողականությունն ապահովելու նպատակով՝ յուրաքանչյուր տարի մինչև ապրիլի 15-ը կիրականացվի նախորդ տարվա ռազմավարական ծրագրի կատարողականի արդյունքների ամփոփում և ներկայացում ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ:

7. Ակնհայտ է, որ ձևակերպված զարգացման ռազմավարական նպատակների իրագործումը պայմանավորված է սույն ռազմավարության մեջ ընդգրկված՝ վերոհիշյալ 65 միջոցառումների արդյունավետ իրականացմամբ: Դրանց իրագործման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցները ներկայացված են Հավելված 1-ում և Հավելված 2-ում, իսկ դրանց համառոտ նկարագիրը տրված է ստորև ներկայացվող աղյուսակ 2-ում:

Աղյուսակ 2

Ռազմավարական նպատակներ	Ենթանպատակներ	Միջոցառումներ (գործողություններ)
ԶՈՆ 1. ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄ, ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻՆ ԹՎԱՅՆԱՑՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՏՈՒՑՈՒՄ	Ենթանպատակ 1.1. Էլեկտրոնային և թվային գործիքակազմի ներդրում և զարգացում	1.1.1. Հարկ վճարողների սպասարկման կենտրոնների հաղորդակցման համակարգի ներդրում, էլեկտրոնային արխիվի ստեղծում 1.1.2. ՊԵԿ տեղեկատվական բազայի հուսալիության մակարդակի բարելավում 1.1.3. ՊԵԿ սերվերային և օպերացիոն համակարգերի զարգացում և արդիականացում 1.1.4. Այլ պետական մարմինների հետ տեղեկատվության փոխանակում 1.1.5. Դրոշմանիշային վճարի գծով չկատարված պարտավորությունների գանձման վարույթների հարուցման և վարչական ակտերի կայացման գործընթացի էլեկտրոնային համակարգի միջոցով իրականացում 1.1.6. Արդի համակարգերի կիրառմամբ փաստաթղթերի փոխանակում 1.1.7. Մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) վերլուծական գործիքակազմի ներդրում 1.1.8 Մեքենայական ուսուցման (machine learning) գործիքակազմի ներդրում 1.1.9. Էլեկտրոնային համակարգերի բջջային հավելվածների ներդրում 1.1.10. Պետական գնումների գործընթացին առնչվող գործառույթների ավտոմատացում 1.1.11. Պետական տուրքի հաշվառման ինքնաշխատ համակարգի ներդրում 1.1.12. Էլեկտրոնային վճարման համակարգերի ներդրում 1.1.13. ՊԵԿ իրավապահ գործառույթի էլեկտրոնային փաստաթղթավորում 1.1.14. Վարչական իրավախախտումների էլեկտրոնային կառավարման համակարգի ներդրում 1.1.15. ԵԱՏՄ շրջանակներում փաստաթղթերի փոխադարձ ճանաչում 1.1.16. ԵՄ Արևելյան գործընկերության շրջանակներում պիլոտային նախագծերի իրականացում 1.1.17. Հիպոտեկային վարկի սպասարկման համար վճարվող տոկոսների գումարների վերադարձի էլեկտրոնային հարթակի ստեղծում 1.1.18. «Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի» (file-online.taxservice.am) փոփոխություն

	<p>Ենթանպատակ 1.2. ՊԵԿ գործառույթների և ընթացակարգերի վերակառուցում և օպտիմալացում</p>	<p>1.1.19. «Էլեկտրոնային հաշվարկային փաստաթղթեր և գրքեր» (e-invoicing) համակարգի «վեբ» տարբերակի նախագծում և ներդրում</p> <p>1.1.20. ԵԱՏՄ անդամ պետություններից ԵԱՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի՝ ՀՀ ներմուծման դեպքում անուղղակի հարկերի վճարման հայտարարությունների հաստատման գործառույթի ավտոմատացում</p> <p>1.1.21. Մի քանի աղբյուրից ստացման ենթակա (ստացված) եկամտից հաշվարկված և փոխանցված (գանձված) սոցիալական վճարների առավելագույն չափը գերազանցող գումարները մասնակիցներին վերադարձնելու նպատակով ֆիզիկական անձանց բանկային հաշվեհամարների ստացման գործընթացի ավտոմատացում</p> <p>1.2.1. ՊԵԿ «բիզնես» գործընթացների վերակառուցում և վերակազմակերպում</p> <p>1.2.2. Նախագծերի կառավարում</p> <p>1.2.3. Տեխնիկական աուդիտ և հավաստագրում</p>
<p>Անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցներ</p>		<p>3.300 մլրդ ՀՀ դրամ</p>
<p>ԶՈՒ 2. ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՐՁՐԱՑՈՒՄ, ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԱՎԵԼԱՑՈՒՄ, ԱՏՎԵՐԻ ԿՐՃԱՏՈՒՄ</p>	<p>Ենթանպատակ 2.1. Հարկային և մաքսային իրավախախտումների կանխարգելում</p>	<p>2.1.1. Հարկային կարգապահության ռիսկերի կառավարման համակարգի կատարելագործում</p> <p>2.1.2. Մաքսային ռիսկերի կառավարման համակարգի կատարելագործում</p> <p>2.1.3. Ինքնաշխատ ծանուցման համակարգի կատարելագործում</p> <p>2.1.4. Մաքսային հսկողության արդյունավետության բարձրացում</p> <p>2.1.5. Շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի գործունեության վերահսկողության էլեկտրոնային կառավարման համակարգի ներդրում</p> <p>2.1.6. Փոստային առաքանիների հաշվառման համակարգի ինտեգրում ռիսկերի կառավարման ավտոմատացված համակարգին և միջազգային փոստային միության համակարգին</p> <p>2.1.7. Ուղևորների վերաբերյալ նախնական տեղեկատվության և տվյալների գրանցման համակարգերի ներդրում և ինտեգրում մաքսային մարմնի տեղեկատվական համակարգերի հետ</p> <p>2.1.8. ԵԱՏՄ շրջանակներում ապրանքների հետազոտության ապահովման մեխանիզմի ներդրում</p>

		<p>2.1.9. Հարկային կարգապահության ռիսկերի բացահայտման, գնահատման և նվազեցման գործընթացների կատարելագործում</p> <p>2.1.10. Պետական տուրքի վերահսկողության գործուն համակարգի ներդրում</p> <p>2.1.11. Ֆիզիկական անձանց և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների մաքսային ռիսկերի կառավարման ավտոմատ համակարգի ներդրում</p> <p>2.1.12. «Տրանսպորտային միջոցների էլեկտրոնային մաքսային հայտարարագիր» համակարգի ներդրում</p> <p>2.1.13. Էլեկտրոնային առևտրի վերահսկողության մեխանիզմների կատարելագործում</p> <p>2.1.14. Հարկային պարտավորությունների կատարման ապահովման գործընթացում արգելադրման գործիքակազմի արդյունավետության բարձրացում</p> <p>2.2.1. Օրինապահ հարկ վճարողների համակարգի կատարելագործում</p> <p>2.2.2. Ֆիզիկական անձանց ինքնահայտարարագրման ավտոմատացված համակարգի ներդրում</p> <p>2.2.3. Հարկային տեղեկատվության փոխանակման գործընթացների համապատասխանեցում միջազգային ստանդարտներին</p> <p>2.2.4. Տրանսֆերային գնագոյացման իրավակարգավորումների կիրառում, հարկային հսկողության ուժեղացում</p> <p>2.2.5. ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի գործողությունների (ստանդարտների) ներդրում</p> <p>2.2.6. Հարկային պոտենցիալի, սուվերի և հարկային ճեղքի գնահատում</p> <p>2.2.7. Հետբացթողումային թիրախային ստուգումների համակարգի կատարելագործում</p> <p>2.2.8. Հետբացթողումային գործառույթների ընդլայնում, ավտոմատացում</p> <p>2.2.9. Հետբացթողումային գործառույթների «ԹՎինինգ» ծրագրի իրականացում</p>
<p>Անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցներ</p> <p>ԶՈՆ 3. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵ ՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, ԿԱՌՈՒՑՈՒՄ</p>	<p>Ենթանպատակ 3.1. Գործող ենթակառուցվածքների արդիականացում և համագործակցության ընդլայնում</p>	<p style="text-align: right;">3.534 մլրդ ՀՀ դրամ</p> <p>3.1.1. Հարկ վճարողների անձնական հաշվի քարտերում պարտավորությունների և դեբետային գումարների մարման հաջորդականության նոր մեթոդաբանության ներդրում</p> <p>3.1.2. ՊԵԿ աշխատակիցների կենսական օգտագործման ենթակառուցվածքների արդիականացում</p>

	Ենթանպատակ 3.2. Մաքսային ենթահամակարգերի արդիականացում և տեխնիկական հագեցվածություն	<p>3.1.3. ԵԱՏՄ շրջանակներում մաքսային ընդհանուր գործընթացների համար ավտոմատացված համակարգերի ներդրում և արդիականացում</p> <p>3.2.1. ՊԵԿ փորձագիտական լաբորատորիաների ստեղծում</p> <p>3.2.2. ԱՏԳ մասնակիցների սպասարկման կենտրոնների ստեղծում</p> <p>3.2.3. «Այրում» երկաթուղային մաքսակետի արդիականացում</p> <p>3.2.4. Բագրատաշենի մաքսակետի կատարելագործում</p> <p>3.2.5. ՊԵԿ Մեղրիի մաքսակետի արդիականացում</p> <p>3.2.6. ՊԵԿ մաքսային մարմինների տեխնիկական հագեցվածության ապահովում և արդիականացում</p> <p>3.2.7. Կշռման կենտրոնացված համակարգ: Վերլուծական գործիքների ներդրում</p> <p>3.2.8. Էքսպրես-բեռների հաշվառման համակարգի ներդրում և ինտեգրում մաքսային մարմնի ավտոմատացված այլ համակարգերի հետ</p>
Անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցներ		11.548 մլրդ ՀՀ դրամ
ԶՈՒ 4. ՀԱՆՐՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԵՐԿԵՆՈՍՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ	Ենթանպատակ 4.1. Հասարակության հետ դինամիկ հետադարձ կապի հնարավորությունների ընդլայնում	<p>4.1.1. ՊԵԿ կայքէջի արդիականացում</p> <p>4.1.2. «Հանրություն – ՊԵԿ» փոխվստահության մշակույթի ձևավորում</p>
Անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցներ		0.257 մլրդ ՀՀ դրամ
ԶՈՒ 5.ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՐԴԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՆԵՐԴՐՈՒՄ (ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ)	<p>Ենթանպատակ 5.1. Կադրային քաղաքականության և աշխատանքային մշակույթի ձևավորում</p> <p>Ենթանպատակ 5.2. Մասնագիտական կրթության, վերապատրաստման և որակավորման համակարգի արդիականացում</p>	<p>5.1.1. ՊԵԿ մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդի համակարգի ներդրում</p> <p>5.1.2. Աշխատանքի դիմաց արժանավայել հատուցման համակարգի ներդրում</p> <p>5.2.1. «Ուսումնական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի արդիականացում</p> <p>5.2.2. Հարկային և մաքսային ծառայության ընդունելության գործընթացի վերանայում</p> <p>5.2.3. Ժամանակակից չափանիշների համապատասխանող ՊԵԿ կինոլոգիական կենտրոնի ստեղծում</p>
Անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցներ		0.954 մլրդ ՀՀ դրամ
Ընդամենը ֆինանսական միջոցներ՝		19,593 մլրդ ՀՀ դրամ

Հինգ տարիների կտրվածքով ակնկալվում է աշխատակիցների թվաքանակի շուրջ 15 տոկոս նվազում, ինչպես ներկայացված է Աղյուսակ 3-ում:

Աղյուսակ 3

	2020	2025
Աշխատողների ընդհանուր թվաքանակ (հաստատված)	3,269	2,779

2. ՆԵՐԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆ ՈՒ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԸ

2.1 ՄԱԿՐՈՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

2014-2019թթ. փաստացի և 2020թ. պետական բյուջեի հիմքում դրված մակրոտնտեսական ցուցանիշները բերված են Աղյուսակ 4-ում, որից երևում է, որ 2014-2019թթ արդյունքներով անվանական ՀՆԱ-ն 2014թ. 4.8 տրլն ՀՀ դրամից աճել է 1.7 տրլն ՀՀ դրամով կամ 35.42 տոկոսով, իսկ մեկ շնչին ընկնող ՀՆԱ-ն ավելացրել է 609.6 հազ. ՀՀ դրամով՝ 2019թ. կազմելով 2,212 հազ ՀՀ դրամ կամ 4,604 ԱՄՆ դոլար: Հատկանշական է, որ 2018թ. անվանական և իրական ՀՆԱ-ների ցուցանիշներն առաջին անգամ հատեցին 12 մլրդ ԱՄՆ դոլար նիշը, իսկ մեկ շնչի հաշվով համախառն ազգային եկամուտի (ՀԱԵ) դոլարային արտահայտությամբ գրանցված արդյունքը փոխեց Հայաստանի դասակարգման դիրքը ցածրից միջին եկամտով (low to middle income) տնտեսություն ունեցող երկրից միջինից բարձր եկամտով (middle to upper income) երկրի⁶: Նշված տարիների անվանական ՀՆԱ-ի միջին աճը կազմել է 6.35 տոկոս, իսկ իրականինը՝ 4.6 տոկոս: Վերջին երեք տարիներին զգալի աճել են ՀՆԱ-ի անվանական և իրական աճի տեմպերը, 2017թ. կազմելով համապատասխանաբար՝ 9.8 տոկոս և 7.5 տոկոս, 2018թ.՝ 8.1 տոկոս և 5.2 տոկոս, իսկ 2019թ.՝ 9.2 տոկոս և 7.6 տոկոս: Նշված ժամանակահատվածի համար ՀՆԱ-ի ինդեքս-դեֆլյատորը կազմել է միջինում 1.7 տոկոս, ինչը նախորդող ժամանակաշրջանների համեմատ բավականին ցածր ցուցանիշ է: 2019 թվականին հարկային և մաքսային մարմինների կողմից ապահովվել են 1,464.3 մլրդ. ՀՀ դրամի չափով հարկային եկամուտներ և տուրքեր, որը 206.2 մլրդ ՀՀ դրամով կամ 16.4 %-ով ավել է 2018 թվականի նույն ցուցանիշից: 2017-2019 թվականներին պետական բյուջեի հարկային եկամուտները կազմել են համապատասխանաբար՝ 1,158.0, 1,258.1 և 1,464.3 մլրդ ՀՀ դրամ, ինչը նշանակում է, որ 2019 թվականին 2017 թվականի համեմատ հարկային եկամուտներն աճել են 306.3 մլրդ ՀՀ դրամով (1,464.3-1,158.0): 2018 թվականի հունվարի

⁶ <https://blogs.worldbank.org/opendata/new-country-classifications-income-level-2018-2019>

1-ի դրությամբ հարկ վճարողների հանդեպ ունեցած պարտքը կազմել է 275.7 մլրդ ՀՀ դրամ, որից՝ 132.7 մլրդ ՀՀ դրամը նախորդ ժամանակաշրջաններում հավաքագրած կանխավճարների գծով գերավճարն է, իսկ 143.0 մլրդ ՀՀ դրամը՝ ԱԱՀ-ի գծով դեբետային գերավճարների գծով պարտքը: 2020 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ հարկ վճարողների հանդեպ ունեցած պարտքը կազմում է 76.6 մլրդ ՀՀ դրամ, ինչը նշանակում է, որ 2018 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ առկա պարտքը հարկ վճարողների հանդեպ նվազել է 199.1 մլրդ ՀՀ դրամով (275.7-76.6): Ակնհայտ է, որ հարկ վճարողների հանդեպ ունեցած պարտքի գումարը մարվել է հայտարարագրված հարկային եկամուտների հաշվին՝ նվազեցնելով վերջինիս փաստացի կատարողականի ցուցանիշը: Վերոգրյալից հետևում է, որ վերջին երկու տարիների ընթացքում (2018 և 2019 թվականներին) ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեին հաջողվել է հարկ վճարողների կողմից հայտարարագրվող հարկային եկամուտները բացարձակ թվով ավելացնել 505.4 մլրդ ՀՀ դրամով (306.3+199.1) կամ ավելի քան 1 մլրդ ԱՄՆ դոլարով, որի մի մասն ուղղվել է հարկ վճարողների հանդեպ ունեցած պարտքերի մարմանը (199.1 մլրդ ՀՀ դրամ), իսկ մյուս մասն ավելացրել է պետական բյուջեի փաստացի հարկային եկամուտները (306.3 մլրդ ՀՀ դրամ): Հարկեր/ՀՆԱ հարաբերակցության ցուցանիշը, որը հանդիսանում է հարկային վարչարարության արդյունավետության գնահատման հիմնական ագրեգացված ցուցանիշ, միջինում կազմել է 21.42 տոկոս, իսկ 2019 թվականին՝ 22.29 տոկոս, որը նախորդ տարվա ցուցանիշից ավել է 1.38 տոկոսային կետով: Եթե այս ցուցանիշի հաշվարկման համար հաշվի առնենք նաև 2018-2019թթ հարկ վճարողներին վերադարձված ԱԱՀ-ի և եկամտային հարկի գումարները, որոնք կազմել են համապատասխանաբար՝ 95.7 և 171.1 մլրդ ՀՀ դրամ, ապա համադրելի հարկեր/ՀՆԱ հարաբերակցության ցուցանիշը 2019 թվականին կկազմի 24.96%, ինչը նախորդ տարվա փաստացի ցուցանիշից ավել է 2.42 տոկոսային կետով (22.54%): 2.42 տոկոսային կետը համարժեք է 158.3 մլրդ ՀՀ դրամի, ինչն այլ հավասար պայմաններում, ապահովվել է հարկունակ ոլորտների ստվերի կրճատման հաշվին: Հարկ է նշել, որ տնտեսական հեղափոխության կոնցեպտի

հռչակումից հետո ՊԵԿ կողմից վարչարարության արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված լրջագույն աշխատանքների շնորհիվ, ՀՀ 2019թ. պետական բյուջեի հարկային եկամուտներն ապահովվել են 1,464.3 մլրդ ՀՀ դրամի չափով կամ 62.4 մլրդ ՀՀ դրամով ավելի, քան նախատեսված է 2019թ. պետական բյուջեի մասին օրենքով, որի պարագայում հարկեր/ՀՆԱ հարաբերակցության ցուցանիշը կազմել է 22.29 տոկոս կամ 1.38 տոկոսային կետով ավելի, քան նախորդ տարվա ցուցանիշն է: Այս ցուցանիշը բացառիկ է ՀՀ ողջ պատմության ընթացքում, եթե հաշվի առնենք ինչպես փաստացի, այնպես էլ ՄԺԾԾ բոլոր ժամանակաշրջանների կանխատեսումների ցուցանիշները, երբ նշված ցուցանիշի բարելավման համար որպես թիրախ սովորաբար ծրագրավորվել է 0.3-0.5 տոկոսային կետով բարելավում, որն առանձին տարիների համար նույնիսկ չի ապահովվել: Վերջին 6 տարիների մակրոտնտեսական ցուցանիշները ներկայացված են աղյուսակ 4-ում:

Աղյուսակ 4

ՑՈՒՑԱՆԻՇԸ	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Կանխ. Բյուջե	Փաստ	Կանխ. Բյուջե	Փաստ	Կանխ. Բյուջե	Փաստ	Կանխ. Բյուջե	Փաստ	Կանխ. Բյուջե	Փաստ	Կանխ. Բյուջե	Փաստ	Կանխ. Բյուջե	Սպասվող ⁷
Անվանական ՀՆԱ, մլրդ ՀՀ դրամ	4723.7	4828.6	4867.5	5043.6	5442.8	5067.3	5405.0	5564.5	5850.7	6017.0	6756.2	6569.0	7095.1	6075.9
Անվանական ՀՆԱ-ի աճի տեմպը	109.7	106.0	107.5	104.5	106.3	100.5	105.0	109.8	108.2	108.1	109.1	109.2	108.0	92.5
Իրական ՀՆԱ-ի աճի տեմպը	105.2	103.6	104.1	103.2	102.2	100.2	103.2	107.5	104.5	105.2	104.9	107.6	104.9	92.1
ՀՆԱ-ի ինդեքս-դեֆլյատոր	104.3	102.3	103.3	101.2	104.0	100.3	101.7	102.1	103.5	102.8	104.0	101.5	103.0	100.4
Ներմուծման աճի տեմպը	104.0	100.9	103.7	73.2	102.5	101.1	105.9	125.2	110.0	121.4	110.0	110.8	106.0	72.4
Ներմուծում (մլն. դոլար)	4004.0	4424.4	3974.0	3239.2	3081.0	3273.5	2976.7	4097.1	3742.3	4675.5	5009.2	5513.8	4933.0	5406.5
Հարկեր	1097.8	1064.1	1138.7	1067.9	1129.0	1079.7	1135.0	1158.0	1248.5	1258.1	1401.9	1464.3	1607.8	1349.8
Հարկեր/ՀՆԱ	23.24	22.04	23.39	21.17	20.74	21.31	21.00	20.81	21.34	20.91	20.75	22.29	22.66	22.22
<u>Հարկերի սահունության գործակից⁸</u>	-	1.06	-	0.08	-	2.36	-	0.74	-	1.06	-	1.79		1.04

⁷ Հիմք են ընդունվել 2021թ. ՀՀ պետական բյուջեի հիմքում դրված ցուցանիշները:

⁸ Ցուցանիշը հաշվարկվում է որպես հարկային եկամուտների հավելաճի տեմպի հարաբերակցությունը ՀՆԱ-ի հավելաճի տեմպին:

2.2 ՊԵԿ ՆԵՐԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆ ՈՒ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԸ

8. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը կարևորում է պետական կառավարման համակարգի բարեփոխումները, որոնց հիմնական նպատակն է բարձրացնել պետական գործառույթների արդյունավետությունը և բարելավել պետության կողմից մատուցվող ծառայությունների որակը: ՊԵԿ-ը շարունակաբար նախաձեռնում, մշակում և ներդնում է հարկային և մաքսային վարչարարության և ներդրված ընթացակարգերի օպտիմալացման ու արդյունավետության բարձրացման ապահովման համար էլեկտրոնային կառավարման համակարգեր: Այսօր ներդրված և գործող տեխնոլոգիական լուծումներն ապացուցել են իրենց արդյունավետությունը և հնարավորություն են տալիս, հիմնվելով առկա ձեռքբերումների վրա, նախանշել հետագա զարգացման և էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի ընդլայնման հեռանկարները:

9. ՊԵԿ մաքսային ծառայությունը շարունակաբար իրականացնում է մաքսային գործունեության զարգացմանն ուղղված աշխատանքներ՝ նպատակ ունենալով դյուրինացնել առևտուրը, մաքսային ծառայության շրջանակներում բարձրացնել անվտանգությունը և ավելի բարձր մակարդակով ապահովել մաքսային ծառայության շահառուների տարբեր խմբերի պահանջները: Այս շրջանակներում իրականացված բարեփոխումներն արդյունավետ կերպով լուծել են մաքսային ծառայությունների կողմից սահմանված խնդիրները և ստեղծել են անհրաժեշտ հիմքեր՝ հետագա դինամիկ զարգացումն ապահովելու համար:

10. Իրականացված բարեփոխումների շրջանակներում՝

1) կատարելագործվել է «ՀՀ արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան» համակարգը, որտեղ ներդրվել է նոր գործիքակազմ, ինչի արդյունքում էականորեն դյուրինացվել է տնտեսավարողների և մաքսային մարմինների միջև աշխատանքը՝ նպաստելով մաքսային ձևակերպումների վրա ծախսվող ժամանակի կրճատմանը, ռիսկերի նվազեցմանը և էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության իրականացմանը,

2) ստեղծվել է ռիսկերի կառավարման համակարգ, որն իրականացնում է մաքսային հսկողության օբյեկտների, իրականացված մաքսային գործառնությունների և, ինչպես ապրանքների բացթողումից առաջ, այնպես էլ հետո անցկացված մաքսային հսկողության արդյունքների մասին տեղեկատվության հավաքում, մշակում և գնահատում,

3) ստեղծվել է մոնիտորինգի կենտրոն, որն իրականացնում է մաքսային մարմիններում հսկողության սարքավորումների շահագործման գործընթացի համակարգում և դրա նկատմամբ կենտրոնացված վերահսկողության իրականացում, ինչի արդյունքում էականորեն նվազեցվել են սխալների հնարավոր թույլատրման արդյունքում առաջացող ռիսկերը,

4) ներդրվել է հերթերի կառավարման համակարգ, որը հնարավորություն է տալիս մաքսատներում խուսափել կուտակումներից, և կրճատել քաղաքացիների կողմից մաքսատներում ծախսվող ժամանակը,

5) մասամբ ներդրվել է նախնական հայտարարագրման համակարգը, և իրականացվում են աշխատանքներ այս համակարգի ամբողջական ներդրման ուղղությամբ,

6) իրականացվում է «Լիազորված տնտեսական օպերատորների ինստիտուտի» շարունակական զարգացումը:

Ունենալով վերոնշյալ արդյունքները՝ այնուամենայնիվ, դեռևս առկա են նաև բազում մարտահրավերներ, որոնք պետք է հաղթահարել:

11. Հայաստանի Հանրապետության արտաքին առևտրաշրջանառության խթանման, քաղաքացիներին բարձր մակարդակի ծառայությունների մատուցման, միջազգային համաձայնագրերով ստանձնած պարտավորությունների կատարման և այլ ռազմավարական կարևորություն ունեցող նշանակետերին հասնելու համար մաքսային ծառայության առջև ծառայած մարտահրավերներն են՝

1) ԱՀԿ 2017 թվականի փետրվարի 22-ից ուժի մեջ մտած «Առևտրի դյուրացումը» համաձայնագրի սկզբունքների ապահովումը, ինչի արդյունքում պետք է նվազեցվի ապրանքների ժամանման պահից մինչև դրանց բացթողումը ծախսված ժամանակը,

դյուրացվի ապրանքների բացթողման կարգը և իրականացվեն համաձայնագրով նախատեսված այլ դրույթներ,

2) կառավարման համակարգի կատարելագործումը, որը հնարավորություն կտա բարձրացնել մաքսային ծառայության աշխատանքի արդյունավետությունը,

3) մաքսային միջնորդների ինստիտուտի վերանայումը. անհրաժեշտ է կարգավորել մաքսային միջնորդների շուկան և ստեղծել անհրաժեշտ բազա պետական կազմակերպությունների գործունեությունն ապահովելու համար,

4) մաքսային փորձաքննությունների իրականացման ոլորտի զարգացումը,

5) հետբացթողումային հսկողության և կադրային քաղաքականության հզորացումը՝ հիմք ընդունելով միջազգային փորձը և Համաշխարհային մաքսային կազմակերպության առաջարկները,

6) աշխատակիցների աշխատանքային պայմանների բարելավումը:

12. Տնտեսության կայուն զարգացման համատեքստում կարևոր դերակատարություն ունի արդյունավետ հարկային վարչարարության իրականացումը, որի նպատակն է որակյալ ծառայությունների մատուցմամբ ապահովել բոլոր հարկ վճարողների կողմից իրենց հարկային պարտավորությունների ժամանակին և ճշգրիտ կատարումը:

13. Այս տրամաբանության շրջանակներում անհրաժեշտ է իրականացնել հարկային վարչարարության բարեփոխումներ, որոնց նպատակներն ամրագրված են նաև մի շարք պետական ռազմավարական փաստաթղթերում, այդ թվում՝ ՀՀ ազգային ժողովի 2019թ. փետրվարի 14-ի N ՀՀ ԱԺՈ-002-Ն որոշմամբ հավանության արժանացած Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ծրագրում: Վերջին տարիների ընթացքում հարկային վարչարարության բարեփոխումները հիմնականում կենտրոնացված են եղել՝

1) հարկ վճարողներին մատուցվող ծառայությունների որակի բարելավման շուրջ, մասնավորապես՝ ՊԵԿ կողմից ներդրվել է էլեկտրոնային ծառայությունների համակարգը,

2) մի շարք քայլեր են իրագործվել նաև հարկային կարգապահության ռիսկերը նվազեցնելու ուղղությամբ, ներդրվել են ռիսկերի կառավարման վրա հիմնված համակարգեր,

3) տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներդրմանը զուգահեռ իրականացվել են աշխատանքային գործընթացների վերանայմանն ու կազմակերպական կառուցվածքի բարելավմանն ուղղված մի շարք գործողություններ:

14. Վերոնշյալ մարտահրավերներն ընդունելու և բարեփոխումներն իրականացնելու կարևորագույն գործիքը ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումն է, որը հնարավորություն կտա շարժվել արդիականացման ճանապարհով և բարելավել մատուցվող ծառայությունները՝ միջազգային չափանիշներին համապատասխան:

15. Ստորև ներկայացված է ՊԵԿ կողմից մշակված և ներդրված էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի վերաբերյալ հակիրճ տեղեկատվությունը:

2.3 ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՎՏՈՄԱՏԱՑՈՒՄ

16. Հարկային ընթացակարգերի ավտոմատացման շրջանակներում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

1) **«Հարկատու 3» համակարգ:** Համակարգը ներառում է ավելի քան 30 ենթահամակարգեր կամ մոդուլներ, արտացոլում և կառավարում է հարկ վճարողի գործունեության հետ կապված ամբողջական տեղեկատվությունը էլեկտրոնային տեսքով, մասնավորապես՝ հաշվառման տվյալները, դուրս գրված և ստացված հարկային հաշիվները և հաշվարկային փաստաթղթերը, ներկայացված հարկային հաշվարկները և հաշվետվությունները, կատարված վճարումները, իրականացված ստուգումները, անձնական հաշվի քարտերը (այսուհետ՝ ԱՀՔ)՝ բոլոր հարկատեսակներով և առաջացած պարտավորությունները:

2) **Հաշվետվությունների էլեկտրոնային եղանակով ներկայացման համակարգ:** Համակարգը հնարավորություն է ընձեռում հաշվետվություններն առանց թղթային կրիչի վրա տեղադրելու, հարկային մարմին առձեռն կամ այլ կերպ հասցնելու՝ ներկայացնել ժամանակակից էլեկտրոնային տեխնոլոգիաների կիրառմամբ: Էլեկտրոնային եղանակով հաշվետվությունների ներկայացման գործընթացն իրականացվում է էլեկտրոնային ստորագրությամբ:

3) **Նոր սերնդի ՀԴՄ-ներ:** Ներկայումս նոր սերնդի ՀԴՄ-ների կողմից ձևավորվող տեղեկատվությունն ամբողջությամբ առցանց ռեժիմով փոխանցվում է ՊԵԿ շտեմարաններ: Նոր սերնդի ՀԴՄ-ների միջոցով, բացի հիմնական գործառույթից (վաճառքի կտրոններ տպագրելու), հնարավոր է էլեկտրոնային հարկային հաշիվ և հաշվարկային այլ փաստաթղթերի դուրսգրում, ֆիզիկական անձանց ավելացված արժեքի հարկի (ԱԱՀ-ի) վերադարձի ձևակերպում օտարերկրյա քաղաքացիների կողմից ՀՀ տարածքում ձեռքբերված ապրանքների արտահանման ժամանակ ԱԱՀ գումարների վերադարձման «Թաքս ֆրի» (Tax Free) համակարգի շրջանակներում, «ՊՈՍ» (POS) տերմինալի գործառույթ՝ քարտերով անկանխիկ վճարման համար:

4) **Հարկային հաշիվներ և հաշիվ վավերագրեր:** Համակարգը հարկ վճարողին հնարավորություն է ընձեռում էլեկտրոնային եղանակով դուրս գրել և ստանալ հաշվարկային փաստաթղթեր: Համակարգը ներդրվել է 2010թ.-ին, իսկ 2017թ.-ից, օրենսդրական պահանջներից ելնելով՝ հարկային հաշիվների և հաշիվ վավերագրերի դուրս գրման և ստացման գործընթացն իրականացվում է բացառապես էլեկտրոնային եղանակով:

5) **Ստուգման հանձնարարագրերի և ակտերի հաշվառում:** Համակարգով ավտոմատացվել է ստուգումների իրականացման ամբողջ շղթան՝ սկսած հանձնարարագրի նախագծի ստեղծումից մինչև ստուգման ակտի մուտքագրումը: Հանձնարարագրի նախագիծը մուտքագրվում և գրանցվում է առցանց ռեժիմով: Նախագծերի ստուգման և ճշտման համար համակարգն ապահովում է դրանց ցուցակի զտում ըստ կարգավիճակի, ստուգում իրականացնող հարկային ստորաբաժանման, հարկ վճարողի հաշվառման համարի (<ՎՀՀ), հարկ վճարողի անվանման, ստուգման տեսակի, ստուգման տիպի, ժամանակահատվածի, զտված ցուցակի տպագրում հաշվետվության տեսքով, ստուգման ենթակա հարկ վճարողի համար բաց (ակտիվ) հանձնարարագրի առկայության ստուգում:

6) **Մոնիտորինգային կենտրոն:** Էլեկտրոնային կառավարման հատուկ համակարգով զինված հարկային և մաքսային մարմինների մոնիտորինգի կենտրոնի նպատակն է որակապես բարելավել ու նոր մակարդակի բարձրացնել ՊԵԿ-ում իրականացվող վերլուծական և ռիսկերի բացահայտման գործընթացները: Այստեղ էլեկտրոնային եղանակով իրականացվում են ընդլայնված ու կենտրոնացված վերլուծություններ, մշտադիտարկման են ենթարկվում իրացման շրջանառությունների հայտարարագրումը, վճարումների կատարումը և ապրանքների՝ ներմուծում-տեղափոխում-իրացում ողջ շղթան:

7) **Ռիսկերի գնահատման, ստուգման ենթակա հարկ վճարողների ցանկերի կազմման համակարգ:** Համակարգի կողմից նախապես սահմանված ռիսկային

չափանիշների հիման վրա գնահատվում, տարեկան կտրվածքով կազմվում և ՊԵԿ պաշտոնական կայքում հրապարակվում է ստուգման ենթակա հարկ վճարողների ցանկը:

8) **Ապրանքների դրոշմավորման համակարգ:** ՊԵԿ դրոշմավորման համակարգի կիրառումը հետապնդում է հետևյալ հիմնական նպատակները՝ ավտոմատացնել դրոշմավորման գործընթացը, կանխել կեղծ ապրանքների արտադրությունը, կրճատել «ստվերային» արտադրությունը, ավելացնել պետական բյուջեի մուտքերը:

9) **Օտարերկրյա քաղաքացիների կողմից ՀՀ տարածքում ձեռք բերված ապրանքների արտահանման ժամանակ ԱԱՀ գումարների վերադարձման «ԹԱՔՍ ՖՐԻ» (TAX FREE) համակարգ:** Համակարգը ավտոմատ եղանակով ապահովում է ՀՀ տարածքում ձեռք բերված ապրանքների համար վճարված ԱԱՀ գումարների վերադարձը:

2.4 ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՎՏՈՄԱՏԱՑՈՒՄ

17. Ներկայումս «ՀՀ արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան» հարթակի (trade.gov.am) շրջանակներում արդեն իսկ ներդրվել և գործում են մի շարք համակարգեր.

1) **«Ապրանքների հայտարարագիր»** համակարգը հնարավորություն է տալիս էլեկտրոնային եղանակով թվային ստորագրության կիրառմամբ մաքսային մարմին ներկայացնել ապրանքների հայտարարագիր օրենսդրությամբ նախատեսված մաքսային ընթացակարգերին համապատասխան:

2) **«Մաքսային արժեքի հայտարարագիր»** համակարգն ապահովում է օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում մաքսային արժեքի հայտարարագրերի էլեկտրոնային եղանակով ներկայացման, ընդունման և մշակման գործընթացը: Համակարգն ապահովում է նաև գործարքի գնի մեթոդով մաքսային ձևակերպումների իրականացման գործընթացի դյուրինացում և արագացում:

3) **«Տարանցման հայտարարագիր»** համակարգն ապահովում է ԵԱՏՄ օրենսդրությամբ սահմանված տարանցման բոլոր դեպքերի համար էլեկտրոնային եղանակով

հայտարարագրի ներկայացում, ինչպես նաև համապատասխան տեղեկատվության փոխանակում ԵԱՏՄ անդամ-պետությունների մաքսային մարմինների հետ:

4) **«Մաքսային մուտքի օրդեր»** համակարգի կիրառման արդյունքում հնարավոր է դարձել ֆիզիկական անձանց կողմից անձնական օգտագործման ապրանքների ներմուծման դեպքում ապրանքի հայտարարագրերի փոխարեն ներկայացնել ուղևորային հայտարարագրեր, որոնց հիման վրա մաքսային մարմինները համակարգի միջոցով ձևավորում են մաքսային մուտքի անդորրագրեր, հաշվառում և անձին հայտնում են մաքսային վճարների առկայության և չափի մասին տեղեկատվություն:

5) **«Վիճակագրական ձև»** համակարգի միջոցով ներկայացվում է ԵԱՏՄ անդամ-պետություններից ապրանքների տեղաշարժի դեպքում ապրանքային հայտարարագիրը փոխարինող վիճակագրական ձև էլեկտրոնային եղանակով՝ ապահովելով ԵԱՏՄ անդամ-պետությունների միջև ապրանքների տեղաշարժի վերաբերյալ տեղեկատվության հաշվառում:

6) **«Ապրանքների դասակարգման նախնական որոշում»** համակարգի միջոցով տնտեսվարողը հնարավորություն ունի դիմել մաքսային մարմին՝ կցելով ապրանքը նկարագրող բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը և ստանալ այն ապրանքի դասակարգումը, որը պետք է ներմուծվի կամ արտահանվի, էլեկտրոնային հարթակի միջոցով:

7) **«Ռադիոհաճախականության սարքավորումների ներմուծման արտոնագիր»** համակարգ, որն ամբողջովին ավտոմատացնում է ռադիոէլեկտրոնային և (կամ) քաղաքացիական օգտագործման բարձր հաճախականության սարքերի ներմուծման լիցենզիաների տրամադրման գործընթացը: Համակարգն ապահովում է ՊԵԿ և ՀՀ բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարության միջև փոխգործակցություն «մեկ պատուհան» սկզբունքին համապատասխան:

8) **«Վճարումների կենտրոնացված հաշվառում»** համակարգ, որն ապահովում է մաքսային մարմինների կողմից հավաքագրվող բոլոր վճարների կենտրոնացված հաշվառում և հսկողություն:

9) «**Ռիսկերի կառավարման համակարգը**» հնարավորություն է ստեղծել կիրառելու ռիսկայնության գնահատման նոր պրոֆիլներ և ապահովել հետադարձ կապ՝ որպես մաքսային ռիսկերի կառավարման արդյունավետ և ժամանակակից գործիքներ:

10) «**Ապրանքների փաստացի ելք**» համակարգն ապահովում է ապրանքների ԵԱՏՄ տարածքից փաստացի ելքի գրանցում՝ ստանալով ելքի վերաբերյալ հաստատում:

11) «**Առողջապահության նախարարության հավաստագիր**» համակարգի միջոցով ՀՀ առողջապահության նախարարության հավաստագրերը տրամադրվում են բացառապես էլեկտրոնային եղանակով, ինչը հնարավորություն է տալիս առցանց ներկայացնել դեղերի և դեղանյութերի ներմուծման հավաստագիր ստանալու հայտը, հետևել հայտի մշակման գործընթացին, ստանալ էլեկտրոնային ծանուցումներ և ներմուծման հավաստագիր: Հավաստագրերը էլեկտրոնային եղանակով հասանելի են դառնում նաև մաքսային ծառայության համապատասխան աշխատակիցներին:

12) «**Սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայություն**» համակարգը հնարավորություն է տալիս Սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայության կողմից սահմանային անցման կետում և հետագա մաքսային ձևակերպումների ընթացքում թույլտվությունների տրամադրման գործընթացը կազմակերպել էլեկտրոնային եղանակով:

13) «**Փոստային առաքանիների հաշվառման համակարգը**» հնարավորություն է ընձեռում վարել առաքանիների ամբողջական հաշվառում, դրանց նկատմամբ վերահսկողության իրականացում, իրականացնել գանձվող վճարների կանխատեսումներ, կիրառել վերլուծական գործիքներ, ինչպես նաև իրականացնել նախատեսված վճարների վճարում առանց քաղաքացիների մաքսային մարմիններ ներկայանալու պահանջի և առցանց եղանակով տեղեկություններ ստանալ առաքանիների գտնվելու վայրի և կարգավիճակի վերաբերյալ:

14) «**Հաշվետվությունների ձևավորման համակարգը**» հնարավորություն է տալիս trade.gov.am պորտալի շրջանակներում գեներացնել հաշվետվություններ՝ ընտրված

պարամետրերին համապատասխան, որոնք պարունակում են տեղեկատվություն պորտալում գործող բոլոր համակարգերից:

15) **«Տեղեկատվական աղյուսակների կառավարում»** համակարգն ապահովում է բոլոր տեղեկատուների միասնական կառավարում և կիրառում բոլոր համակարգերի կողմից:

16) **«Փաստաթղթերի միասնական արխիվ»** համակարգ, որի միջոցով իրականացվում է փաստաթղթերի և դրանց տվյալների մեկանգամյա մուտքագրում, որից հետո դրանք հասանելի են «ՀՀ արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան» հարթակի ցանկացած համակարգում կիրառման համար:

17) **«Կանոնների կառավարման համակարգը»** հանդիսանում է trade.gov.am պորտալի «սպասարկող» համակարգ, որտեղ սահմանվում են այլ համակարգերի գործելու որոշակի տրամաբանական կանոններ:

18) **«Օգտվողների կառավարում»** համակարգը ապահովում է օգտվող, դեր և ծառայություններ օգտվողի կառավարման ֆունկցիոնալությունը՝ կառավարելու օգտվողների մուտքի հնարավորությունները և թույլտվությունները մաքսային ծառայության կողմից բոլոր համակարգերի համար:

19) **«Ուղևորային մաքսային հայտարարագիր»** համակարգի միջոցով իրականացվում է ուղևորային մաքսային հայտարարագրերի ներկայացում, գրանցում, ինչպես նաև դրանց հետագա մշակում մաքսային մարմնի կողմից էլեկտրոնային եղանակով:

20) **«IRU տեղեկատվության փոխանակում»** համակարգն ապահովում է տվյալների փոխանակում ՀՀ մաքսային մարմինների և Միջազգային փոխադրողների միության (INTERNATIONAL ROAD TRANSPORT UNION) միջև իրական ժամանակում: Հիմնական նպատակն է «Սեյֆ ՏԻՐ» (SafeTIR) բեռնափոխադրումների դեպքում իրական ժամանակում նշված «ՏԻՐ» (TIR) գրքույկի վավերականության ստուգումը:

21) «Կշռման կենտրոնացված համակարգն» ապահովում է կշռման վերաբերյալ կենտրոնացված տեղեկատվության հավաքագրում և հաշվառում: Համակարգն ապահովում է նաև տրանսպորտային միջոցների համարանիշերի ավտոմատ իդենտիֆիկացում:

3. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ (ԶՌՆ)

18. Սույն բաժնում ներկայացված են ռազմավարական ծրագրով նախատեսված 5 նպատակները, իրենց ենթանպատակներով և դրանցից բխող միջոցառումներով (գործողություններով): Նախատեսված միջոցառումները ներկայացված են ուղենիշային ձևաչափով՝ ընդհանուր ուրվագծերը ներկայացնելու նպատակադրմամբ: Դրանք, բնականաբար, կարող են վերանայվել՝ պայմանավորված ՀՀ տնտեսության կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշների փոփոխությամբ կամ վերանայմամբ, ՀՀ կառավարության կողմից նախանշած նոր զարգացման ուղղությունների սահմանմամբ, ռազմավարությամբ նախատեսված միջոցառումների իրականացման արդյունքներով և/կամ սահմանված առաջնահերթությունների փոփոխմամբ:

ԶՈՒ 1. ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄ, ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻՆ ԹՎԱՅՆԱՑՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՏՈՒՑՈՒՄ

19. Ներկայումս ՊԵԿ կողմից շահագործվող տեղեկատվական համակարգերի միջոցով հավաքագրվում է մեծ ծավալի տեղեկատվություն և տվյալներ: Դրա հետ մեկտեղ դեռևս առկա են դեպքեր, երբ հարկ վճարողների (այդ թվում՝ արտաքին տնտեսական գործունեություն իրականացնողների) գործունեությանն առնչվող բազմաթիվ փաստաթղթեր հարկ վճարողների սպասարկման բաժինների և մաքսատների կողմից վարվում են թղթային եղանակով (պահվում են թղթապանակներում): Թղթապանակներով պահվող տեղեկությունների առկայությունը և դրանցում պարունակող տեղեկատվության որոնողական համակարգի բացակայությունն ազդում է ընդհանուր աշխատանքի ժամանակի և որակի վրա: Որոշակի խնդիրներ կան նաև այլ պետական մարմիններում առկա ՊԵԿ գործառույթներին վերաբերող տեղեկատվության հասանելիության հետ կապված, որոնց ՊԵԿ-ին հասանելի չլինելը հարկ վճարողների կողմից իրենց հարկային պարտավորությունները կատարելուց խուսափելու դեմ ուղղված ՊԵԿ ջանքերը կարող է դարձնել անարդյունավետ:

20. ՊԵԿ կողմից արդեն իսկ քայլեր են ձեռնարկվել մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) վերլուծության գործիքները հարկային և մաքսային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման համար կիրառելու ուղղությամբ: Այնուամենայնիվ, մեծ ծավալի տվյալների (Big Data), մեքենայական ուսուցման (Machine Learning) և այլ նորարարական ՏՏ լուծումների կիրառման հնարավորությունները կարող են ընդլայնվել՝ հաշվի առնելով, այդ թվում՝ ոլորտում շարունակաբար իրականացվող փոփոխությունները և նոր մեխանիզմները: Տվյալների վերլուծությունների արդյունավետության բարձրացման համար ամենակարևոր գործոններից մեկն այդ վերլուծության իրականացման համար հիմք հանդիսացող ելակետային տվյալների ճշտության մակարդակն է, որը նույնպես անհրաժեշտ է կատարելագործել:

21. Տեղեկատվական հոսքերի և դրանց ծավալների աճին զուգահեռ ընդլայնվում են հավաքագրվող տեղեկատվության վերլուծության և արդյունավետ կիրառման հնարավորությունները և շրջանակը:

22. Այս առումով, անհրաժեշտ է մշակել նոր տեղեկատվական համակարգեր, կատարելագործել արդեն իսկ ներդրված համակարգերը, ներդնել վերլուծական ժամանակակից գործիքակազմ, ինչպես նաև ապահովել դրանց արդյունավետ շահագործման համար սահմանված պահանջներին համապատասխան սերվերային ենթակառուցվածքներով և մարդկային համապատասխան ռեսուրսներով համալրվածություն:

23. Ժամանակակից փոփոխություններն առաջացնում են իրականացվող մի շարք գործառույթների վերակազմակերպման, ավտոմատացման, նոր գործառույթների իրականացման, ինչպես նաև կառավարման նոր մոդելի ներդրման անհրաժեշտություն, որոնց արդյունքում կապահովվի նաև հարկ վճարողներին նոր տեխնոլոգիական լուծումներով ծառայությունների տրամադրումը:

24. Սույն ռազմավարական նպատակը, իր 2 ենթանպատակներով, արտացոլում է թվարկված խնդիրների լուծումները, որոնց հասնելու համար ՊԵԿ-ը նախաձեռնել է 24 միջոցառում:

Ենթանպատակ 1.1. Էլեկտրոնային և թվային գործիքակազմի ներդրում և զարգացում

1.1.1. Հարկ վճարողների սպասարկման կենտրոնների հաղորդակցման համակարգ, էլեկտրոնային արխիվ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ տեղեկատվական համակարգերի կիրառմամբ բարելավել ՊԵԿ կողմից մատուցվող ծառայությունների որակը և հարկ վճարողների սպասարկման կենտրոնների միջև ներդնել ներքին հաղորդակցության էլեկտրոնային համակարգ, ինչպես նաև ստեղծել հարկ վճարողներին (այդ թվում՝ արտաքին տնտեսական գործունեություն իրականացնողներին) վերաբերող փաստաթղթերի էլեկտրոնային արխիվացման համակարգ)

1) Նկարագրություն

Հարկային մարմնի սպասարկման սրահներն աշխատում են «Մեկ պատուհան» սկզբունքով, այսինքն՝ հարկ վճարողներին կամ քաղաքացիներին բոլոր ծառայությունները մատուցվում են ցանկացած սպասարկման սրահում, սակայն առանձին սպասարկման սրահներում առկա են տեղեկություններ, որոնք առցանց եղանակով հասանելի չեն սպասարկման այլ սրահներին, ինչը երկարացնում է ծառայությունների մատուցման ժամկետը և նվազեցնում է սպասարկման արդյունավետությունը: Միջոցառման շրջանակներում նախատեսվում է գույքագրել հարկ վճարողների սպասարկման սրահներ մուտքագրվող և ելքագրվող բոլոր փաստաթղթերը, դրանք դասակարգել և ստեղծել մտից/ելից փաստաթղթերի էլեկտրոնային դարան, որը հնարավորություն կտա բարձրացնել սպասարկման կենտրոնների միջև հաղորդակցման մակարդակը: Բացի այդ, համապատասխան ծրագրային լուծումներ տալուց և տեխնիկական միջոցների ապահովումից հետո հարկ վճարողներին վերաբերող փաստաթղթերի գծով կձևավորվի էլեկտրոնային հարկային և մաքսային գործերի արխիվ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. հարկ վճարողների սպասարկման սրահներ մուտքագրվող և ելքագրվող փաստաթղթերի գույքագրում, դասակարգում, դրանց էլեկտրոնային դարանի ու արխիվի ստեղծման վերաբերյալ առաջարկությունների ձևավորում,

բ. գնումների գործընթացի կազմակերպում,

գ. տեխնիկական առաջադրանքների մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

դ. ծրագրային ապահովման մշակում,

ե. ծրագրային ապահովման փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

Հարկ վճարողների սպասարկման կենտրոնների միջև ներդրված է էլեկտրոնային հաղորդակցման ներքին համակարգ: Ստեղծվել է հարկային ու մաքսային գործերի

Էլեկտրոնային արխիվ:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Սպասարկման սրահի աշխատակիցների գոհունակության մակարդակը՝ էլեկտրոնային հաղորդակցման համակարգի մասով: Տվյալ ցուցանիշը պետք է չափվի սպասարկման կենտրոնների միջև ներքին հաղորդակցության էլեկտրոնային համակարգը ներդնելուց առաջ և ներդնելուց հետո՝ հարցումների իրականացման միջոցով: Նախատեսվում է ներքին գոհունակության մակարդակի բարձրացում 35 տոկոսով:

Հարկային և մաքսային գործերի էլեկտրոնայնացման մակարդակ, որը ցույց է տալիս, թե գործող հարկ վճարողների հարկային և մաքսային գործերի որ մասն են կազմում էլեկտրոնայնացված գործերը: Ցուցանիշը հաշվարկվում է գործող հարկ վճարողների էլեկտրոնայնացված հարկային և մաքսային գործերի քանակը հարաբերելով գործող հարկ վճարողների ընդհանուր հարկային և մաքսային գործերի քանակին: Ներկայումս հարկային և մաքսային գործերն էլեկտրոնայնացված չեն: Նախատեսվում է 100 տոկոս էլեկտրոնային գործերի առկայություն: Ցուցանիշները գնահատվելու են 2022 թվականի 2-րդ կիսամյակում:

1.1.2. ՊԵԿ տեղեկատվական բազայի հուսալիություն

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ բարելավել ՊԵԿ տեղեկատվական բազայում առկա տվյալների ճշտության, հեղուկաբար՝ հուսալիության մակարդակը)

1) Նկարագրություն

Հարկային մարմնի վերլուծությունների արդյունավետության բարձրացման համար ամենակարևոր գործոնն է հանդիսանում այդ վերլուծության իրականացման համար հիմք հանդիսացող ելակետային տվյալների ճշտության մակարդակը: Մասնավորապես, որպես օրինակներ կարելի է նշել դրանցից մի քանիսը, որոնց ճշտության մակարդակի բարելավումը արդիական է.

ա. Հարկ վճարողների գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Հարկային մարմնի տեղեկատվական բազայում այն արտացոլվում է հարկ վճարողների կողմից հարկային հաշվարկներով արտացոլվող տվյալներով (ըստ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարի 2013 թվականի սեպտեմբերի 19-ի «Հայաստանի Հանրապետության տեխնիկատնտեսական և սոցիալական տեղեկատվության «Տնտեսական գործունեության տեսակների դասակարգիչ» հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության էկոնոմիկայի նախարարի 2009 թվականի հունիսի 3-ի N 372-Ն հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 874-Ն հրամանով հաստատված տնտեսական գործունեության տեսակների դասակարգիչների), որոնք շատ հաճախ նույնական չեն վերջիններիս փաստացի գործունեության հետ և խոչընդոտում են ոլորտային վերլուծությունների ճշգրիտ կատարմանը:

բ. Հարկ վճարողների հաշվարկային փաստաթղթերում արտացոլվող փաստացի գործունեության հասցեները, որոնք հարկային մարմնի տեղեկատվական բազայում առկա են, սակայն կառավարելի չեն: Արդյունքում հնարավոր չէ ամբողջությամբ տեղեկանալ վերջիններիս ներկա և նախկին փաստացի գործունեության հասցեներին:

գ. Փաստացի գործունեություն իրականացնելու վերաբերյալ տեղեկությունները: Հարկային մարմնի տեղեկատվական բազայում արտացոլված են փաստացի գործունեություն չիրականացնող, սակայն գործող կարգավիճակ ունեցող (այդ թվում՝ ՀԴՄ-ի գործող կարգավիճակ) բազմաթիվ հարկ վճարողներ, որոնք առանձին դեպքերում խոչընդոտում են վերլուծությունների ճշգրիտ իրականացմանը:

Համանման խնդիրներ առկա են նաև այլ ուղղություններով, որոնց նախատեսվում է սույն միջոցառման շրջանակներում նույնականացնել և ձեռնարկել միջոցներ տեղեկատվական բազայում առկա տեղեկությունների ավելի արժանահավատ մակարդակ ապահովելու համար:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. հարկային մարմնի տեղեկատվական բազայում արտացոլվող տեղեկությունների ճշտության մակարդակի բարելավման ուղղությունների սահմանում,

բ. գնումների գործընթացի կազմակերպում,

գ. բարելավման ուղղությունների գծով տեխնիկական առաջադրանքի մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

դ. ծրագրային ապահովման մշակում,

ե. ծրագրային ապահովման փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. Հարկային մարմնի տեղեկատվական բազան հնարավորություն է տալու ոչ միայն տեղեկանալ հարկ վճարողների կողմից հայտարարագրված գործունեության ոլորտին, այլ նրանում առկա է տեղեկատվություն վերջիններիս փաստացի գործունեության վերաբերյալ:

բ. Փաստացի գործունեություն չիրականացնող հարկ վճարողները տեղեկատվական համակարգում ունենալու են «գործող» կարգավիճակից տարբերվող այլ կարգավիճակ:

գ. Հարկային մարմնի տեղեկատվական բազայում արտացոլված և կառավարելի են լինելու հարկ վճարողների հաշվարկային փաստաթղթերում արտացոլվող փաստացի գործունեության հասցեները:

դ. Այլ ուղղություններով բարելավված է լինելու հարկային մարմնի տեղեկատվական բազայում արտացոլվող տեղեկությունների ճշտության մակարդակը:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Բարելավված տեղեկատվական բազայի առկայություն, որը հնարավորություն է տալիս հարկ վճարողներին գնահատել «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Օրինակ՝

ա. հարկային մարմնի տեղեկատվական համակարգում յուրաքանչյուր հարկ վճարողի փաստացի գործունեության վերաբերյալ տվյալների առկայություն,

բ. հարկային մարմնի տեղեկատվական համակարգում փաստացի գործունեություն չիրականացնող հարկ վճարողի համար, ինչպես նաև փաստացի չգործող ՀԴՄ-ների համար «գործող» կարգավիճակից տարբերվող այլ կարգավիճակի սահմանման հնարավորություն,

գ. հարկային մարմնի տեղեկատվական համակարգում հարկ վճարողների փաստացի գործունեության հասցեների մուտքագրման և դրանց տվյալների կառավարման հնարավորություն:

Ներկայումս բացակայում են փաստացի գործունեության տվյալները, հաշվարկային փաստաթղթերում արտացոլված հասցեները, «գործող» կարգավիճակ ունեն փաստացի չգործող ՀԴՄ-ները: Ցուցանիշն ամփոփվելու է 2022 թվականի 1-ին եռամսյակում:

1.1.3. ՊԵԿ սերվերային և օպերացիոն համակարգեր

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ զարգացնել և արդիականացնել ՊԵԿ սերվերային և օպերացիոն համակարգերը, ինչպես նաև օպտիմալացնել տեղեկատվական շտեմարանների կառուցվածքը)

1) Նկարագրություն

Նախատեսվում է ՊԵԿ կողմից շահագործվող էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի արդյունավետ գործունեության և նոր համակարգերի ներդրման ապահովման նպատակով իրականացնել սերվերային հանգույցի և օպերացիոն համակարգերի շարունակական զարգացում: Անհրաժեշտ է իրականացնել ներքին ցանցի արդիականացում, միջազգային ստանդարտներին համապատասխան անվտանգության մակարդակի բարձրացում և ցանցի սպասարկման ապահովում՝ բոլոր համակարգիչները «ԷՅԴԻ Դոմեյն» (AD Domain) համակարգին միացնելու, հակավիրուսային համապատասխան ծրագիր ներդնելու, ինտերնետային վերահսկողություն ապահովելու, հեռահար լիարժեք սպասարկելու միջոցով: Նախատեսվում է նաև ապահովել մաքսային և հարկային տեղեկատվական շտեմարանների օպտիմալացում, հավաքագրվող տեղեկատվության

հիման վրա մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) վերլուծական համակարգի մշակում և սպասարկում:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի գործունեության ապահովման համար անհրաժեշտ սերվերային և ցանցային ենթակառուցվածքների նկատմամբ պահանջների սահմանում,

բ. սահմանված պահանջների համաձայն սերվերային և ցանցային ենթակառուցվածքների տեխնիկական բնութագրի կազմում,

գ. գնումների գործընթացի կազմակերպում,

դ. անհրաժեշտ սերվերային և ցանցային ենթակառուցվածքների ձեռքբերում,

ե. սերվերային և ցանցային ենթակառուցվածքների սպասարկում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

Հարկային և մաքսային տեղեկատվական շտեմարանները արդյունավետ շահագործվում են:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Սահմանված ստանդարտներին համապատասխանեցված և անվտանգության բարձր մակարդակ ապահովող ենթակառուցվածքները ներդրված են: Ցուցանիշը գնահատվում է ներդրված սերվերային և ցանցային ենթակառուցվածքների փորձաքննության միջոցով՝ սահմանված ստանդարտներին և պահանջներին համապատասխանությամբ: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2025 թվականին:

Ներկայումս ներդրված սերվերային ենթակառուցվածքներն ապահովում են գործող համակարգերի սպասարկում և բավարարում սահմանված պահանջներին, սակայն հաշվի առնելով ՊԵԿ թվայնացմանն ուղղված միջոցառումները և մշակվող համակարգերը՝ անհրաժեշտ է իրականացնել սերվերային ենթակառուցվածքների զարգացում և համապատասխանեցում ժամանակակից ստանդարտներին:

1.1.4. Այլ պետական մարմինների հետ տեղեկատվության փոխանակում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ձեռք բերել այլ պետական մարմինների տեղեկատվական շտեմարաններում առկա այն տվյալներին հասանելիություն, որոնք էական նշանակություն ունեն առանձին եկամուտների հաշվառման և վերահսկողության մակարդակի բարձրացման համար)

1) Նկարագրություն

Հարկային մարմինը այլ գերատեսչություններից հարկման համար կարևոր նշանակություն ունեցող տեղեկությունները ստանում է գործարքների իրականացմանը հաջորդող ժամանակահատվածներում և «Mulberry» փաստաթղթաշրջանառության համակարգի միջոցով, իսկ հարկման տեսանկյունից էական նշանակություն ունեցող առանձին տեղեկություններ ընդհանրապես չեն ստացվում, ուստի սույն միջոցառման շրջանակներում նախատեսվում է ՀՀ հարկային օրենսգրքի 350-րդ հոդվածով նախատեսված հարկային հսկողության ընթացքում օգտագործվող՝ այլ գերատեսչություններում առկա և հարկման համար կարևոր նշանակություն ունեցող տեղեկությունների հասանելիության ապահովում հարկային մարմնի համար:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. այլ գերատեսչություններում հարկման համար կարևոր նշանակություն ունեցող տեղեկությունների նույնականացում և դրանց հարկային մարմնին հասանելիությունն ապահովելու եղանակների գնահատում,

բ. գնումների գործընթացի կազմակերպում,

գ. տեխնիկական առաջադրանքների մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

դ. ծրագրային ապահովման մշակում,

ե. ծրագրային ապահովման փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

Այլ գերատեսչություններում հարկման համար կարևոր նշանակություն ունեցող տեղեկությունները հասանելի են հարկային մարմնին:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով, մասնավորապես՝ այլ գերատեսչություններում հարկման համար կարևոր նշանակություն ունեցող տեղեկություններին հասանելիությունն առկա է հարկային մարմնում: Ներկայումս հարկային մարմնում բացակայում են այլ գերատեսչություններում առկա տեղեկությունները: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2024 թվականին:

1.1.5 Դրոշմանիշային վճարի գծով չկատարված պարտավորությունների գանձման վարույթների հարուցման և վարչական ակտերի կայացման՝ գործընթացի էլեկտրոնային համակարգի միջոցով իրականացում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել «Հարկատու 3» էլեկտրոնային համակարգի միջոցով դրոշմանիշային վճարի գծով չկատարված պարտավորությունների գանձման վարույթների հարուցման և վարչական ակտերի կայացման գործիքակազմ)

1) Նկարագրություն

Ներկայումս չկատարված հարկային պարտավորությունների գանձման գործընթացն ամբողջությամբ իրականացվում է «Հարկատու 3» էլեկտրոնային համակարգի միջոցով՝ հարկային մարմնում վարվող՝ հարկ վճարողի անձնական հաշվի քարտերում ներառված ՀՀ հարկային օրենսգրքով կամ վճարների վերաբերյալ ՀՀ օրենքներով սահմանված կարգով չվճարված հարկային պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվության հիման վրա: Մասնավորապես՝ չկատարված հարկային պարտավորություններ ունեցող հարկ վճարողների ցանկի ձևավորումը կամ գեներացումը համապատասխան գործիքակազմի միջոցով կատարվում է նշված համակարգի կողմից: Ցանկում ներառված հարկ վճարողներին անմիջապես էլեկտրոնային եղանակով ուղարկվում է ծանուցում օրենքով սահմանված ժամկետում հարկային պարտավորությունների վճարումները չկատարելու վերաբերյալ: Սակայն նշված գործիքակազմը դրոշմանիշային վճարի գծով

չկատարված պարտավորությունների մասով կիրառելի չէ, քանի որ վերջիններս չեն հաշվառվում հարկ վճարողի անձնական հաշվի քարտում: Դրոշմանիշային վճարի սահմանման, վճարման կարգի և ժամկետների, դրանց չկատարման դեպքում գանձման հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են «Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության ժամանակ զինծառայողների կյանքին կամ առողջությանը պատճառված վնասների հատուցման մասին» ՀՀ օրենքով: Դրոշմանիշային վճարների պարտավորության գծով գումարների վճարումը սահմանված ժամկետից ուշացնելու դեպքում հարկային մարմինը որոշում է կայացնում դրոշմանիշային վճար վճարողից ժամանակին չվճարված գումարը գանձելու վերաբերյալ և այդ մասին պատշաճ ծանուցում դրոշմանիշային վճար վճարողին:

Համակարգով իրականացվող գանձման գործիքակազմը չի կիրառվում դրոշմանիշային վճարի գծով պարտավորությունների գանձման դեպքում, քանի որ վարչական վարույթները հարուցվում և իրականացվում են թղթային եղանակով: Թղթային եղանակով իրականացվող վարույթների շրջանակում վարույթի հարուցման մասին ծանուցումները կատարվում են ՀՀ հարկային օրենսգրքի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի 66-րդ կետով սահմանված կարգով:

Հաշվի առնելով, որ նշված գործընթացն ավելի երկար ժամանակ, ռեսուրսներ և ծախսեր է պահանջում, ուստի, նախատեսվում է ներդնել «Հարկատու 3» էլեկտրոնային համակարգի միջոցով դրոշմանիշային վճարի գծով չկատարված պարտավորությունների գանձման վարույթների հարուցման և վարչական ակտերի կայացման գործիքակազմ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. հարկ վճարողի անձնական հաշվի քարտերի հարկատեսակ/վճարատեսակ բաժնում «դրոշմանիշային վճար» դաշտի ավելացում,

բ. տեխնիկական առաջադրանքների մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

- գ. ծրագրային ապահովման մշակում,
- դ. ծրագրային ապահովման փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

- ա. ՀՀ ՊԵԿ «Հարկատու 3» էլեկտրոնային համակարգի անձնական հաշվի քարտ դարանում ստեղծվել է դրոշմանիշային վճարների բաժին,
- բ. Համակարգում ներդրվել է դրոշմանիշային վճարի գծով չկատարված պարտավորությունների գանձման վարույթների իրականացման մեխանիզմ,
- գ. կրճատվել են օգտագործվող մարդկային ռեսուրսները, ինչպես նաև մարդկային գործոնի ազդեցությունը իրականացվող վարույթներում,
- դ. նվազել է վարույթի իրականացման գործընթացում հարկ վճարողների հետ շփումների արդյունքում առաջացած կոռուպցիոն ռիսկերը,
- ե. կրճատվել են վարույթների իրականացման վարչական ծախսերը:

4) Չափելի ցուցանիշներ

«Հարկատու 3» համակարգի անձնական հաշվի քարտի դարանում ներդրված է «դրոշմանիշային վճար» բաժինը: Դրոշմանիշային վճարի գծով չկատարված պարտավորությունների գանձման վարույթների հարուցման, վարչական ակտերի կայացման և վարույթի հարուցման մասին ծանուցումների գործընթացը կատարվում է էլեկտրոնային եղանակով: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2025 թվականին: Ներկայումս առկա չէ դրոշմանիշային վճարի գծով չկատարված պարտավորությունների գանձման վարույթների հարուցման և վարչական ակտերի կայացման էլեկտրոնային համակարգ:

1.1.6. Արդի համակարգերի կիրառմամբ փաստաթղթերի փոխանակում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել հարկային սպուգումներին և ուսումնասիրություններին վերաբերող բոլոր փաստաթղթերի՝ էլեկտրոնային եղանակով փոխանակման համակարգ՝ անձնական գրասենյակի միջոցով)

1) Նկարագրություն

Հարկ վճարողների կողմից հարկային մարմին ներկայացման ենթակա փաստաթղթերի գերակշիռ մասը հարկային մարմին է ուղարկվում էլեկտրոնային եղանակով, սակայն հարկային մարմնի կողմից հարկ վճարողներին տրամադրման ենթակա փաստաթղթերի որոշ մասը (հիմնականում ստուգումներին և ուսումնասիրություններին վերաբերող) շարունակվում է վերջիններիս տրամադրվել առձեռն կամ փոստային ծառայության միջոցով, ինչն էականորեն բարդացնում և երկարացնում է հարկային վարչարարության ժամկետը:

Միջոցառման շրջանակներում նախատեսվում է հարկային ստուգումների և ուսումնասիրությունների ընթացքում հարկ վճարողների և հարկային մարմնի միջև փաստաթղթերի փոխանակումն ամբողջությամբ տեղափոխել էլեկտրոնային հարթակ՝ նախապես օրենսդրական փոփոխությունների միջոցով ամրագրելով փաստաթղթերի ծանուցման այդ եղանակը: Այսինքն՝ միջոցառման իրականացմամբ.

ա. ստուգումներին և ուսումնասիրություններին վերաբերող առարկությունները, բացատրությունները և հարցումները հարկ վճարողները կուղարկեն հարկային մարմին «Անձնական գրասենյակից»,

բ. հարկային մարմինը ստուգումներին և ուսումնասիրություններին վերաբերող հարկ վճարողին ներկայացվող փաստաթղթերը կուղարկի վերջիններիս «Անձնական գրասենյակին»:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. օրենսդրական փոփոխությունների վերաբերյալ առաջարկությունների ձևավորում և հետագա ընթացքի ապահովում,

բ. գնումների գործընթացի կազմակերպում,

գ. տեխնիկական առաջադրանքների մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

դ. ծրագրային ապահովման մշակում,

ե. ծրագրային ապահովման փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. հարկային ստուգումներին և ուսումնասիրություններին վերաբերող բոլոր փաստաթղթերի փոխանակում էլեկտրոնային եղանակով,

բ. հարկային վարչարարության ընթացքում հարկ վճարողների կողմից փաստաթղթերին ծանոթացման վրա ծախսվող ժամկետների կրճատում,

գ. թղթային և փոստային ծախսերի կրճատում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Հարկային ստուգումներին և ուսումնասիրություններին վերաբերող փաստաթղթերի փոխանակման ժամկետ: Նախատեսվում է տարեկան կտրվածքով հարկ վճարողին փաստաթղթերի ներկայացման գործընթացի վրա ծախսվող ժամանակը կրճատել առնվազն 10 աշխատանքային օրով: Ներկայումս այդ ժամանակը կազմում է շուրջ 40 աշխատանքային օր: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2022 թվականին:

1.1.7. Մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) վերլուծական գործիքակազմ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) վերլուծական գործիքակազմ՝ մաքսային և հարկային տեղեկատվության հիման վրա մակրո մակարդակից միկրո մակարդակ ամենօրյա մշտադիտարկում իրականացնելու համար)

1) Նկարագրություն

Հարկային և մաքսային էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի միջոցով հավաքագրվող տեղեկատվությունը, որն օգտագործվում է, այդ թվում՝ անհրաժեշտ վերլուծությունների իրականացման համար, արդեն այսօր ձևավորում է մեծ ծավալների տեղեկատվական բազաներ, որտեղից տվյալների մշակումը պահանջում է մեծ ժամանակային ռեսուրսներ: Մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) վերլուծության ժամանակակից գործիքներն ապահովում են ծախսվող ժամանակի տասնյակ անգամներ կրճատում և առավել որակյալ և արժանահավատ արդյունքների ստացում:

Մեծ ծավալի տվյալների շտեմարանների կիրառման մեխանիզմների ներդրումը հնարավորություն կընձեռի ապահովել ապրանքների շարժի շղթայի ամբողջական հետազոտություն, որն իր հերթին կբերի շուկայի ստվերի կրճատմանը: Մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) վերլուծության գործիքների միջոցով հարկային և մաքսային տվյալների բազաների ինտեգրումը հնարավորություն կընձեռի ստանալ «ապրանքի ներմուծում» - «սպառողական զամբյուղ» շղթայի վերաբերյալ ամբողջական հավաստի տեղեկատվություն: Վերլուծական նման գործիքների կիրառման միջոցով հնարավոր կլինի իրականացնել տվյալների համադրում, խաչաձև ստուգումներ և վերլուծության մատրիցային մոտեցումների կիրառում առավել արդյունավետ տեղեկատվություն ստանալու համար:

Նախատեսվում է մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) կառուցվածքով տվյալների շտեմարանների մշակման ժամանակակից գործիքակազմի վերլուծական հնարավորություններն օգտագործել ռիսկերի վերլուծության և կառավարման ոլորտում: Վերլուծական հնարավորությունների ընդլայնման արդյունքում կստեղծվի նորագույն մոտեցումներին համապատասխան տարբեր կառուցվածք ունեցող տվյալների շտեմարանների համադրմամբ ռիսկերի վերլուծության և կառավարման ժամանակակից գործիքակազմ: Արդյունքում հնարավոր կլինի բարձրացնել ռիսկային գործոնների թիրախավորման արդյունավետությունը՝ ռիսկերի ցուցիչների, ռիսկերի աստիճանների, ռիսկերի աստիճանների տոկոսների ճկունության բարձրացման միջոցով: Մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) մշակման գործիքակազմը նախատեսվում է կիրառել Հայաստանի Հանրապետության համար ռազմավարական նշանակություն ունեցող ապրանքների/ապրանքատեսակների վերաբերյալ տնտեսության մակրո և միկրո հարթությունների վրա համապարփակ վերլուծությունների իրականացման, ինչպես նաև ՀՀ և ԵԱՏՄ անդամ-պետությունների արտաքին առևտրի ոլորտներում՝ հավանական ռիսկային գործոնների վերհանման, թիրախավորման և դրանց կառավարման նպատակով:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. նախագծի պահանջների սահմանում,
- բ. գնումների գործընթացի կազմակերպում,
- գ. մեծ ծավալի տվյալների վերլուծություն ապահովող համակարգի մշակում,
- դ. համակարգի շահագործում,
- ե. համակարգի աշխատանքի մոնիթորինգ և վերահսկում,
- զ. մաքսային, հարկային և այլ անհրաժեշտ տվյալների շտեմարանների տվյալների փոխարկում մեծ ծավալի տվյալների վերլուծություն ապահովող համակարգով նախատեսված ձևաչափի,
- է. մեծ ծավալի տվյալների կիրառմամբ վերլուծությունների ուղղությունների սահմանում և համապատասխան գործիքակազմի ներդրում,
- ը. տեղեկատվության լրացուցիչ աղբյուրների առկայության գնահատում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

- ա. առկա է տեղեկատվական շտեմարանի այնպիսի կառուցվածք և ծրագրային գործիքներ, որոնք հնարավորություն կտան հեշտությամբ աշխատել մեծ ծավալի տեղեկատվության հետ,
- բ. առկա է վերլուծությունների և համադրումների հիման վրա դիսկային հարկ վճարողների վերհանման հնարավորություն,
- գ. հնարավոր է հարկային պարտավորությունների կանխատեսումներն իրականացնել ինքնաշխատ եղանակով:

4) Չափելի ցուցանիշներ

- ա. Վերլուծության և պլանավորման գործընթացներն իրականացվում են մեծ ծավալի տվյալների վերլուծության գործիքակազմի հիման վրա:
Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ: Ներկայումս պլանավորման գործընթացը հիմնված չէ մեծ ծավալի տվյալների վերլուծության արդյունքների վրա:

բ. Հաշվետվական ձևերի առնվազն 90%-ն իրականացվում է մեծ ծավալի տվյալների վերլուծության գործիքակազմի հիման վրա:

Ցուցանիշը գնահատվում է տոկոսային չափանիշով: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ: Ներկայումս հաշվետվական ձևերի մոտ 20%-ն է իրականացվում մեծ ծավալի տվյալների վերլուծության հիման վրա:

1.1.8. Մեքենայական ուսուցում (machine learning)

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՊԵԿ տեղեկատվական համակարգերում ներդնել մեքենայական ուսուցման (machine learning) գործիքակազմ)

1) Նկարագրություն

Ներկայումս ՊԵԿ-ում մի շարք հարկային ընթացակարգեր իրականացվում են էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի հիման վրա: Նախատեսվում է իրականացնել առաջադեմ թվային լուծումների կիրառում արդեն իսկ գործող և նոր մշակվող հարկային էլեկտրոնային կառավարման համակարգերում ինքնաուսուցման մեխանիզմների ներդրման միջոցով: Մեքենայական ուսուցման մեխանիզմը՝ հանդիսանալով արհեստական բանականության կիրառման մոտեցումներից մեկը, հնարավորություն է տալիս ոչ միայն հստակ ալգորիթների հիման վրա լուծել սահմանված խնդիրներ, այլև իրականացնել խնդիրների վերլուծություն, վերհանում և տվյալների համադրման արդյունքում հնարավոր լուծումների բացահայտում՝ առանց մարդկային գործոնի ազդեցության:

Մասնավորապես, հարկային ընթացակարգերի արդյունավետության բարձրացման նպատակով համակարգերում նախատեսվում է կիրառել մեքենայացված ուսուցման մոտեցումներ՝ ստուգումների կազմակերպման բոլոր փուլերում ռիսկերի կառավարման համակարգի հետադարձ կապ ապահովելու համար: Հավաքագրվող տեղեկատվության հիման վրա համապատասխան ալգորիթմների ներդրման արդյունքում կանխատեսող մոդելավորման համակարգի ներդրմամբ հնարավոր կլինի ապահովել իրականացվող վերլուծությունների և կանխատեսումների ավտոմատացում, դրանց հիման վրա ռիսկային

չափանիշների, կշռային գործակիցների ճշգրտում՝ կողմնորոշելով հարկային մարմնի ներկայացուցիչներին հետագա ստուգումների իրականացման համար և ստեղծելով ռիսկայնության առումով առավել թիրախային ստուգումների ցանկեր: Միաժամանակ, մեքենայական ուսուցման մեխանիզմների ներդրումը հնարավորություն կընձեռի ստուգումներ իրականացնող տեսուչների ընտրությունն իրականացնել ավտոմատացված եղանակով՝ նվազագույնի հասցնելով մարդկային գործոնի հնարավոր ազդեցությունը և կողմնակալ մոտեցումը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. հարկային էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի միջոցով իրականացվող գործընթացների ուսումնասիրություն, մեքենայական ուսուցման մոտեցումների կիրառման հնարավորության գնահատում,

բ. հարկային և մաքսային էլեկտրոնային կառավարման համակարգերում մեքենայական ուսուցման ներդրման կոնցեպտի մշակում և համաձայնեցում,

գ. գնումների գործընթացի կազմակերպում,

դ. մեքենայական ուսուցման մոտեցումներն էլեկտրոնային կառավարման համակարգերում ներդնելու տեխնիկական առաջադրանքների կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

ե. մեքենայական ուսուցման մեխանիզմների մշակում,

զ. մեքենայական ուսուցման մեխանիզմների փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. ՊԵԿ տեղեկատվական բազայում ներդրված են մեքենայական ուսուցման գործիքակազմով հագեցած էլեկտրոնային համակարգեր,

բ. համակարգերի գործունեության արդյունավետությունը շարունակաբար բարձրանում է,

գ. ստուգումների կազմակերպման գործընթացն ավտոմատացված է,

դ. կատարելագործվել է ռիսկերի կառավարման համակարգը:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. Ստուգումների թիրախավորման և խախտումների վերհանման գործընթացն ավտոմատացված է: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2024 թվականին: Ներկայումս ՊԵԿ տեղեկատվական համակարգերում ներդրված չէ մեքենայական ուսուցման գործիքակազմ ստուգումների կազմակերպման գործընթացում:

բ. Ստուգող տեսուչների ընտրությունն ավտոմատացված է: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2025 թվականին: Ներկայումս ՊԵԿ տեղեկատվական համակարգերում ներդրված չէ մեքենայական ուսուցման գործիքակազմ ստուգող տեսուչների ընտրության գործընթացում:

1.1.9. Էլեկտրոնային համակարգերի բջջային հավելվածներ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել հաշվարկային փաստաթղթերի դուրսգրման և հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգերի բջջային հավելվածներ)

1) Նկարագրություն

Էլեկտրոնային հաշվարկային փաստաթղթերի դուրսգրման բջջային հավելվածը հնարավորություն կտա հարկ վճարողին հեռախոսի միջոցով դուրս գրել հարկային հաշիվներ և հարկային հաշիվ չհանդիսացող այլ հաշվարկային փաստաթղթեր, վավերացնել էլեկտրոնային mID ստորագրության օգնությամբ, հաստատել այլ հարկ վճարողների կողմից դուրսգրված հաշվարկային փաստաթղթեր, չեղարկել կամ ճշգրտել դրանք, ինչպես նաև ստեղծել հաշվարկային փաստաթղթերի սևագիր տարբերակներ:

Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի բջջային հավելվածը հնարավորություն կտա հարկ վճարողին հեռախոսի միջոցով լրացնել հաշվարկ/հաշվետվություններ, դիմումներ, հայտարարություններ, ստորագրել դրանք էլեկտրոնային mID ստորագրության օգնությամբ, հանձնել դրանք ՊԵԿ,

անհրաժեշտության դեպքում ճշտել փաստաթղթերը, ինչպես նաև ստեղծել սևագիր տարբերակներ և խմբագրել:

Հարկ վճարողը ցանկացած պահի կարող է տեղեկություն ստանալ իր անձնական հաշվի քարտի տվյալների մասին, ձևավորել քաղվածք, ձեռքի տակ ունենալ հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի տվյալները, տեսնել ֆիսկալ հասույթի և հասույթի մանրամասները: Նշյալ բջջային հավելվածը թույլ կտա հարկ վճարողին նաև համակարգչին հասանելիություն չունենալու պարագայում կատարել պարտավորությունների դիմաց վճարումներ:

Նախագիծն իրականացնելու համար անհրաժեշտ կլինի ուսումնասիրել գործող համակարգերի ֆունկցիոնալ հատվածը, ծրագրային ապահովման և սերվերի միջև անվտանգ կապ ստեղծելու եղանակները, ընտրել ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ գործիքակազմը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. գործընթացի իրականացման հնարավոր խնդիրների և ռիսկերի վերհանում,
- բ. ծրագրավորման աշխատանքների ծավալի նախնական գնահատում,
- գ. տեխնիկական նկարագրերի կազմում,
- դ. գնման գործընթացի կազմակերպում,
- ե. տեխնիկական առաջադրանքի մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,
- զ. համակարգի մշակում,
- է. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Անկալվող արդյունքներ

- ա. համակարգերից օգտվողների շրջանակն ընդլայնված է,
- բ. ներդրված են հարմարավետ էլեկտրոնային գործիքներ հարկ վճարողների համար:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. Մշակված են հաշվարկային փաստաթղթերի դուրսգրման և հաշվետվությունների ներկայացման բջջային հավելվածներ երկու օպերացիոն համակարգերի համար: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ: Ներկայումս հաշվարկային փաստաթղթերի դուրսգրման և հաշվետվությունների ներկայացման բջջային հավելվածներ առկա չեն:

բ. Հարկ վճարողների կողմից օգտագործվում են ներդրված բջջային հավելվածները:

Ցուցանիշը հաշվարկվելու է օգտվող հարկ վճարողների քանակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2025 թվականին: Ներկայումս համակարգն առկա չէ և օգտվող հարկ վճարողներ չկան:

1.1.10. Պետական գնումների գործընթացին առնչվող գործառույթներ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ավտոմատացնել պետական գնումների գործընթացում ՊԵԿ-ին առնչվող և իրականացվող գործառույթների իրագործումը)

1) Նկարագրություն

Միջոցառման շրջանակներում նախատեսվում է իրավական ակտերի հիման վրա ՀՀ պետական գնումների շրջանակում ՊԵԿ-ին վերապահված գործընթացների ավտոմատացում՝ պահանջված տվյալների ավտոմատ ներբեռնում և փոխանցում պահանջող կողմին: Գործընթացի ավտոմատացումը միտված կլինի բիզնես միջավայրի պարզեցմանը, մարդկային ռեսուրսի և ժամանակի արդյունավետ օգտագործմանը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. պետական գնումների գործընթացում ՊԵԿ գործառույթների ավտոմատացման բիզնես գործընթացների ուսումնասիրություն,

բ. գնման գործընթացի կազմակերպում,

գ. տեխնիկական առաջադրանքի մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

դ. համակարգի մշակում,

ե. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

Պետական գնումների գործընթացում ՊԵԿ գործառույթներն ավտոմատացված են և մարդկային գործոնը հասցված է նվազագույնի:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Պետական գնումների գործընթացում ՊԵԿ գործառույթների իրականացման ավտոմատացում՝ ներկայումս սահմանված 3 օրվանից անցում կիրականացվի առցանց ռեժիմի: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2024 թվականին: Ներկայումս ընթացակարգն ավտոմատացված է և սահմանված է 3 օր ժամկետ:

1.1.11. Պետական տուրքի հաշվառման ինքնաշխատ համակարգի ներդրում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ստեղծել պետական տուրքի հաշվառման ինքնաշխատ համակարգ)

1) Նկարագրություն

«Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ պետական տուրքի պարտավորությունների (տուրք, տույժ), (բացառությամբ նույն օրենքի 19-րդ հոդվածի 15.6-րդ ենթակետով, 19.7-րդ և 19.8-րդ հոդվածներով սահմանված պետական տուրքի պարտավորությունների), հաշվառման համար հարկային մարմնում բացվում են անձնական հաշվի քարտեր:

Նույն օրենքի 19-րդ հոդվածի 15.6-րդ ենթակետով սահմանված պետական տուրքի պարտավորությունների հաշվառումն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարությունը:

Նույն օրենքի 19.7-րդ և 19.8-րդ հոդվածներով սահմանված պետական տուրքի պարտավորությունների հաշվառումն իրականացնում է հարկային մարմինը՝ այդ

պարտավորությունների հաշվառման համար հարկային մարմնում բացված առանձին ԱՀԲ-ում:

Լիազոր մարմինների կողմից տեղեկատվության փոխանակումը իրականացվում է ՀՀ կառավարության որոշումներով սահմանված ընթացակարգերով, սակայն տարեկան պետական տուրքի առանձին տեսակների գանձման օբյեկտների մասով լիազոր մարմինների հետ տեղեկությունների փոխանակման համար ընթացակարգեր սահմանված չեն:

Ներկայումս տարեկան պետական տուրքի առանձին տեսակների համար.

ա. ՊԵԿ հարկ վճարողների սպասարկման վարչության (այսուհետ՝ ՀՎՍՎ) սպասարկման բաժիններում բացված ԱՀԲ-ներում իրականացվում է հաշվառում լիազոր մարմինների կողմից թույլտվությունների և(կամ) լիցենզիաների, ինչպես նաև ծանուցման ենթակա գործունեության վերաբերյալ ներկայացված տեղեկատվության հիման վրա, որը հարկային մարմին է տրամադրվում էլեկտրոնային եղանակով, այդ թվում՝ փաստաթղթաշրջանառության «Mulberry» համակարգի միջոցով («Microsoft Excel» համակարգչային ծրագրի ձևաչափով): Այն ՊԵԿ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների վարչության կողմից սահմանված ձևաչափով ներմուծվում է «Հարկատու 3» համակարգ, որի արդյունքում ՀՎՍՎ համապատասխան աշխատակցի կողմից ԱՀԲ-ում կատարվում է պետական տուրքի հաշվարկ,

բ. համապատասխան տեղեկատվության տրամադրման ընթացակարգի բացակայության պայմաններում (ինչի արդյունքում հնարավոր են բացթողումներ) ՊԵԿ ՀՎՍՎ սպասարկման բաժիններում բացված ԱՀԲ-ներում իրականացվում է հաշվառում նաև պետական տուրքի հաշվարկման մի շարք օբյեկտների համար,

գ. հաշվառում չի իրականացվում «Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված դեպքերում, ինչպես նաև Mulberry փաստաթղթաշրջանառության համակարգի միջոցով լիազոր մարմինների կողմից ուղարկվող տեղեկատվության մասով:

Պետական տուրքի հաշվառման գործընթացում առկա են հետևյալ խնդիրները.

ա. տեղեկությունների տրամադրման նպատակով ընթացակարգերի բացակայության արդյունքում հարկ վճարողների կողմից կատարված պետական տուրքի վճարումները ԱՀՔ-ներում հաշվառվում են որպես ավել վճարված գումարներ (գերավճար), ստացված տեղեկատվության հիման վրա պետական տուրքի հաշվարկները կատարվում են սպասարկման բաժնի աշխատակցի կողմից, որը և դրույքաչափի ճշգրիտ հաշվարկման, և վճարման ժամկետի ճշգրիտ որոշման առումով բավականին մեծ ռիսկեր է պարունակում,

բ. քանի որ պետական տուրքի համար կատարված վճարումները թե որպես պետական տուրքի առաջին վճարում, թե հետագա տարիների համար կատարված վճարումներ, և թե տվյալ լիցենզիայի կամ լիցենզիայի ներդիրի կրկնօրինակը տալու, լիցենզիայի վերաձևակերպման, լիցենզիաների գրանցամատյանից այլ անձանց տեղեկությունների տրամադրման, ինչպես նաև լիցենզիայի ժամկետի երկարաձգման համար պետական տուրքի վճարումները կատարվում են յուրաքանչյուրի համար նախատեսված նույն հաշվեհամարներով, դրանց հետագա հաշվառումը խնդիրներ է առաջացնում պետական տուրքի ԱՀՔ-ների ճիշտ վարման առումով,

գ. պետական տուրքի հաշվառման նպատակով մեկ հարկ վճարողի համար վարվում է մեկ միասնական ԱՀՔ՝ անկախ վերջինիս մոտ պետական տուրքի տարբեր տեսակների առկայությունից, որի արդյունքում տարբեր լիազոր մարմինների մասով կատարված պետական տուրքի վճարումները ժամանակագրական կարգով մարում են պարտավորությունները, և առանձին դեպքերում ուղղակի հնարավոր չէ պարզել, թե որ վճարումը որ պարտավորության մարմանն էր ուղղված:

Սույն միջոցառման իրականացմամբ նախատեսվում է տարեկան տուրքի գանձման օբյեկտների գծով ունենալ մեկ միասնական հաշիվ, կարգավորել տարեկան տուրքի գանձման օբյեկտների գծով լիազոր մարմիններից ստացվող տեղեկատվության գործընթացը, անհրաժեշտ փոփոխություններ նախաձեռնել համապատասխան իրավական ակտերում, ինչպես նաև ՊԵԿ-ի կողմից ԱՀՔ-ներում չհաշվառվող (վիճակագրական բնույթ կրող) պետական տուրքի գանձման օբյեկտ համարվող

տեղեկությունների փոխանակումը տեղափոխել հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ՀՀ կառավարության կողմից սահմանված լիազոր մարմինների կողմից պետական տուրքի գանձման օբյեկտների մասով ՊԵԿ ներկայացվող տեղեկատվության գույքագրում,

բ. «Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրենքում կանոնակարգման և փոփոխության ենթակա դրույթների գույքագրում,

գ. օրենսդրական և լիազոր մարմինների կողմից ներկայացվող տեղեկատվության կանոնակարգման նպատակով նախատեսվող փոփոխությունների մշակում,

դ. գնումների գործընթացի կազմակերպում,

ե. լիազոր մարմինների կողմից ներկայացվող տեղեկատվության և հարկային մարմնում վարվող ԱՀԲ-ի տեխնիկական նկարագրի մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի կողմից հաստատում,

զ. ծրագրային ապահովման մշակում,

է. ծրագրային ապահովման փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. իրականացվող փոփոխությունների արդյունքում էականորեն կբարձրանա պետական տուրքի հաշվառման գործառույթի որակն ու ճշգրտությունը,

բ. պետական տուրքի ԱՀԲ-ն հասանելի կլինի և հարկ վճարողին, և լիազոր մարմնին, որի արդյունքում կբացառվեն պետական տուրքի պարտավորությունների հաշվառման հետ կապված անհամապատասխանությունները,

գ. հնարավոր կլինի առավել պատշաճ հսկողություն իրականացնել պետական տուրքի պարտավորություն կրող հարկ վճարողների նկատմամբ,

դ. նվազագույնի կհասցվեն աշխատակիցների միջամտության արդյունքում ստեղծված պետական տուրքի պարտավորության հաշվառման հետ կապված ռիսկերը,

ե. ՊԵԿ-ի կողմից ԱՀՔ-ներում չհաշվառվող (վիճակագրական բնույթ կրող) տեղեկատվությունը ՀՀ կառավարության լիազոր մարմնի կողմից կներակայցվի հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի («File online») միջոցով:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Պետական տուրքի էլեկտրոնային ինքնաշխատ հաշվառման համակարգը ներդրված է: ՊԵԿ-ի կողմից ԱՀՔ-ներում չհաշվառվող (վիճակագրական բնույթ կրող) տեղեկատվությունը ՀՀ կառավարության լիազոր մարմնի կողմից ներկայացվում է «Հաշվետվությունների էլեկտրոնային ներկայացման» համակարգի միջոցով:

Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2024 թվականին:

1.1.12. Էլեկտրոնային վճարման համակարգեր

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել մաքսային վճարներն էլեկտրոնային եղանակով իրականացնելու տեխնիկական հնարավորություններ)

1) Նկարագրություն

Նախատեսվում է ապահովել մաքսային ընթացակարգերի շրջանակներում տնտեսավարողների կողմից իրենց վճարներն էլեկտրոնային եղանակով իրականացնելու հնարավորություն: Այն պետք է հնարավորություն ընձեռի տնտեսավարողին հավաքագրվող բոլոր մաքսային վճարներն իրականացնել էլեկտրոնային կենտրոնացված եղանակով:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. նախագծի պահանջների սահմանում,
- բ. համապատասխան իրավական ակտերում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու համար նախագծերի մշակում և հաստատման ներկայացում,
- գ. համակարգը մշակող կազմակերպության ընտրություն,

դ. տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

ե. համակարգի նախագծում և մշակում,

զ. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. առկա է մաքսային վճարները էլեկտրոնային եղանակով վճարելու հնարավորություն,

բ. առկա է մաքսային պարտավորություններն իրականացնելու թափանցիկ և դյուրին ընթացակարգ:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Ներդրված է մաքսային վճարների իրականացման էլեկտրոնային համակարգ: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2024 թվականին: Ներկայումս առկա չէ մաքսային պարտավորությունների առցանց մարման հնարավորություն:

1.1.13. ՊԵԿ իրավապահ գործառույթի էլեկտրոնային փաստաթղթավորում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ստեղծել ՊԵԿ կողմից վարվող քրեական գործերին և իրականացվող օպերատիվ հետախուզության գործունեությանը վերաբերող փաստաթղթերի գծով էլեկտրոնային փաստաթղթավորման համակարգ)

1) Նկարագրություն

ՊԵԿ կողմից վարվող քրեական գործերին և իրականացվող օպերատիվ հետախուզության գործունեությանը վերաբերող փաստաթղթերը վարվում են թղթային եղանակով (թղթապանակներում): Սույն միջոցառման արդյունքում նախատեսվում է համապատասխան ծրագրային և տեխնիկական ապահովումից հետո նշված փաստաթղթերի գծով ձևավորվել էլեկտրոնային գործեր:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ՊԵԿ կողմից վարվող քրեական գործերին և իրականացվող օպերատիվ հետախուզության գործունեությանը վերաբերող փաստաթղթերի և դրանց ձևավորման եղանակների գույքագրում,

բ. էլեկտրոնային փաստաթղթավորման համակարգ ձևավորելու վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում,

գ. գնումների գործընթացի կազմակերպում,

դ. տեխնիկական առաջադրանքի մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

ե. ծրագրային ապահովման մշակում,

զ. ծրագրային ապահովման փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ՊԵԿ կողմից վարվող քրեական գործերին և իրականացվող օպերատիվ հետախուզական գործունեությանը վերաբերող փաստաթղթերի գծով էլեկտրոնային փաստաթղթավորման համակարգը ներդրված է:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ՊԵԿ-ի կողմից վարվող քրեական գործերին և իրականացվող օպերատիվ հետախուզության գործունեությանը վերաբերող փաստաթղթերի էլեկտրոնայինացման մակարդակ, որը ցույց է տալիս էլեկտրոնային եղանակով վարվող գործերի տեսակարար կշիռը ընդհանուր գործերի մեջ: Ներկայումս էլեկտրոնային գործեր առկա չեն, նախատեսվում է ապահովել 100 տոկոս էլեկտրոնային գործերի առկայություն: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2023 թվականին:

1.1.14. Վարչական իրավախախտումների էլեկտրոնային կառավարման համակարգ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ստեղծել վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործերով վարույթների էլեկտրոնային կառավարման համակարգ)

1) Նկարագրություն

Ներկայումս Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով հարկային մարմնի քննությանը ենթակա գործերով հարկ վճարողների պաշտոնատար անձանց նկատմամբ վարչական իրավախախտման գործերի վարույթները հարուցվում և իրականացվում են թղթային եղանակով: Միջոցառման շրջանակում վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ (ՎԻՎ) վարույթների իրականացումը նախատեսվում է իրականացնել էլեկտրոնային եղանակով, ավտոմատացված ձևով՝ առանց օգտվողի անմիջական մասնակցության, ինչի շրջանակում հարկային մարմնի տեղեկատվական համակարգի տվյալների բազայում առկա տեղեկատվության հիման վրա պետք է իրականացվեն տվյալների համադրումներ, ստեղծվի ՎԻՎ վարույթի փաստաթղթեր, իրականացվի դրանց ծանուցումը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. հարկային էլեկտրոնային կառավարման համակարգում ՎԻՎ վարույթների ներդրման կոնցեպտի մշակում և համաձայնեցում,

բ. գնումների գործընթացի կազմակերպում,

գ. տեխնիկական առաջադրանքի մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

դ. ծրագրային ապահովման մշակում,

ե. ծրագրային ապահովման փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. ՎԻՎ վարույթների առավել օպտիմալ իրականացում: ՎԻՎ վարույթներն իրականացվում են առանց մարդկային գործոնի ազդեցության,

բ. ՎԻՎ վարույթի իրականացման գործընթացում հարկ վճարողների հետ շփումների կրճատման արդյունքում նվազեցվել են կոռուպցիոն ռիսկերը,

գ. կրճատվել են ՎԻՎ վարույթների իրականացման վարչական ծախսերը,

դ. առկա աշխատանքային ռեսուրսներն ավելի նպատակային են օգտագործվում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ՊԵԿ էլեկտրոնային համակարգում ներդրված է ՎԻՎ վարույթների իրականացման մեխանիզմը: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2023 թվականին:

1.1.15. ԵԱՏՄ շրջանակներում փաստաթղթերի փոխադարձ ճանաչում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ապահովել ԵԱՏՄ շրջանակներում էլեկտրոնային ուղեկցող փաստաթղթերի փոխադարձ ճանաչմանն ուղղված գործընթացների իրագործումը)

1) Նկարագրություն

Նախագիծն իրականացվելու է ԵԱՏՄ թվային օրակարգի շրջանակներում: Այն հնարավորություն կընձեռի ԵԱՏՄ շրջանակներում փոխադարձ առևտրի իրականացման ժամանակ տնտեսավարողի կողմից դուրս գրել էլեկտրոնային ուղեկցող փաստաթուղթ, այն ներկայացնել հարկային մարմին և միաժամանակ ներկայացնել ԵԱՏՄ այլ անդամ-պետության տնտեսավարողին, որը հանդիսանում է տվյալ գործարքի շրջանակում գործընկեր: Գործընկերոջ կողմից փաստաթղթերը հաստատելուց հետո ներկայացված տեղեկատվությունը հասանելի պետք է դառնա հարկային, մաքսային և ներգրավված այլ գերատեսչություններին՝ իրենց իրավասությունների շրջանակներում համապատասխան ընթացակարգերն ապահովելու նպատակով: Նախագծի ներդրման արդյունքում նախատեսվում է ապահովել ԵԱՏՄ շրջանակներում առևտրի իրականացման ժամանակ տնտեսավարողներից պահանջվող փաստաթղթերի և տեղեկատվության էական կրճատում և ընթացակարգերի օպտիմալացում:

Նախագծի շրջանակներում նախատեսվում է նաև ապահովել տնտեսավարողների միջև փոխգործակցությունը՝ առևտրային փաստաթղթերի փոխանակման և տեղեկատվության տրամադրման հարթակ ձևավորելու միջոցով:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. նախագծի հայեցակարգի մշակում և համաձայնեցում ԵԱՏՄ անդամ-պետությունների հետ,

բ. նախագծի կոնցեպտի և համակարգի նկատմամբ տեխնիկական պահանջների սահմանում,

գ. համակարգը մշակող կազմակերպության ընտրություն,

դ. տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

ե. նախագծի իրականացմամբ պայմանավորված՝ մաքսային և հարակից այլ ընթացակարգերի ուսումնասիրություն և հնարավորության դեպքում բիզնես գործընթացների վերակառուցում (օպտիմալացում),

զ. համակարգի նախագծում և մշակում,

է. նորմատիվ-իրավական ակտերի համապատասխան նախագծերի մշակում և հաստատման ներկայացում,

ը. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. դյուրինացված հարկային և մաքսային ընթացակարգեր ԵԱՏՄ շրջանակներում միջսահմանային առևտրի իրականացման ընթացքում,

բ. բարենպաստ բիզնես միջավայր՝ միջսահմանային առևտրում ներգրավված տնտեսվարողների համար,

գ. հարկային և մաքսային մարմինների կողմից միջսահմանային առևտրի վերահսկման համար անհրաժեշտ գործառույթներն իրականացվում են հիմնականում էլեկտրոնային ուղեկցող փաստաթղթերից հավաքագրվող տեղեկատվության հիման վրա:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. Ներդրված է ԵԱՏՄ շրջանակներում էլեկտրոնային ուղեկցող փաստաթղթերի փոխադարձ ճանաչման մեխանիզմ: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ներկայումս ԵԱՏՄ շրջանակներում առկա չեն էլեկտրոնային ուղեկցող

փաստաթղթերի ներկայացման համակարգեր: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան կտրվածքով,

բ. վերացված է հարկային հայտարարագրի և ապրանքների ներմուծման մասին հայտարարության ներկայացման պահանջը,

գ. վերացված է մաքսային վիճակագրական ձևի ներկայացման պահանջը: Ցուցանիշը գնահատվում է ներկայացվող փաստաթղթերի քանակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2024 թվականին:

1.1.16. ԵՄ արևելյան գործընկերության շրջանակներում պիլոտային նախագծերի իրականացում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ մասնակցել ԵՄ արևելյան գործընկերության շրջանակներում ՀՀ և ԵՄ միջև տվյալների փոխանակման էլեկտրոնային համակարգերի պիլոտային նախագծերի իրականացման աշխատանքներին)

1) Նկարագրություն

Նախաձեռնությունը նախատեսվում է իրականացնել ԵՄ Արևելյան գործընկերության տարածքում «ԻՅՈՒ4ԴԻԶԻԹԼ» («EU4Digital») ծրագրի «Էլեկտրոնային առևտուր» ցանցի շրջանակներում: Նախագծի իրականացումը հնարավորություն կընձեռի ԵՄ Արևելյան գործընկերության տարածքում փոխադարձ առևտրի իրականացման շրջանակներում կիրառել էլեկտրոնային համակարգեր, ինչպիսիք են էլեկտրոնային ուղեկցող փաստաթղթերի դուրսգրման, մաքսային մարմինների միջև նախնական տեղեկատվության փոխանակման և լոգիստիկ միջանցքների և փոխադրումների հետազոտելիության համակարգերը: Միևնույն ժամանակ, անհրաժեշտության դեպքում, հնարավոր կլինի տեղեկատվություն փոխանակել ԵՄ անդամ պետությունների հետ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. պիլոտային նախագծերի մշակում,
- բ. պիլոտային նախագծերի հաստատում անդամ պետությունների կողմից,
- գ. նախագծերի մասնակից կողմերի (պետությունների) ընտրություն,

դ. պիլոտային նախագծի տեղայնացում,

ե. համակարգի փորձարկում և պիլոտային ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. ՀՀ և ԵՄ Արևելյան գործընկերության երկրների միջև համագործակցության շրջանակն ընդլայնված է,

բ. ՀՀ և ԵՄ Արևելյան գործընկերության երկրների միջև համատեղ իրականացված նախագիծ,

գ. տվյալների փոխանակում ՀՀ և ԵՄ միջև,

դ. բարձրացել է ՀՀ և ԵՄ միջև փոխգործակցության մակարդակը,

ե. բարձրացել է ապրանքաշրջանառության վերահսկողությունը:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ՀՀ-ն մասնակցել է ԵՄ կողմից ֆինանսավորվող Արևելյան գործընկերության շրջանակներում իրականացվող պիլոտային նախագծին: Ցուցանիշը գնահատվելու է պիլոտային նախագծի ավարտին:

1.1.17. Հիպոտեկային վարկի սպասարկման համար վճարվող տոկոսների գումարների վերադարձի էլեկտրոնային հարթակ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ստեղծել հիպոտեկային վարկի սպասարկման համար վճարվող տոկոսների գումարների վերադարձի էլեկտրոնային հարթակ)

1) Նկարագրություն

Ներկայումս հիպոտեկային վարկի սպասարկման համար վճարվող տոկոսների գումարների վերադարձի համար շահառուները պարտավորված են յուրաքանչյուր եռամսյակի ավարտից հետո ներկայանալ հարկային մարմին և ներկայացնել փաստաթղթերի փաթեթներ, որոնց հիման վրա սպասարկման կենտրոններն իրականացնում են ուսումնասիրություններ, կազմում եզրակացություններ: Բացի այդ, հարկային մարմնում բացակայում է եկամտային հարկի վերադարձից օգտված շահառուների մեկ միասնական շտեմարան:

Միջոցառման շրջանակներում նախատեսվում է նաև հարկային մարմնում ձևավորել հիպոտեկային վարկի սպասարկման համար վճարվող տոկոսների գումարների վերադարձի էլեկտրոնային հարթակ, որը հնարավորություն կընձեռի շահառուներին եկամտային հարկի վերադարձին վերաբերող փաստաթղթերը հարկային մարմին ներկայացնել էլեկտրոնային եղանակով, էականորեն կկրճատի եկամտային հարկի վերադարձի ժամկետները, վճարված տոկոսների վերաբերյալ հարկային մարմինը բանկերից տեղեկատվությունը կստանա էլեկտրոնային եղանակով և հարկային մարմնում կձևավորվի շահառուների միասնական էլեկտրոնային շտեմարան:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. առաջարկությունների ձևավորում,
- բ. գնումների գործընթացի կազմակերպում,
- գ. տեխնիկական առաջադրանքների մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,
- դ. ծրագրային ապահովման մշակում,
- ե. ծրագրային ապահովման փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

Ձևավորված է հիպոտեկային վարկի սպասարկման համար վճարվող տոկոսների գումարների վերադարձի էլեկտրոնային հարթակ:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Շահառուների գոհունակության մակարդակի բարձրացում: Տվյալ ցուցանիշը պետք է չափվի եկամտային հարկի վերադարձից օգտված շահառուների մեկ միասնական շտեմարանը ներդնելուց առաջ և հետո՝ հարցումների իրականացման միջոցով: Նախատեսվում է շահառուների գոհունակության մակարդակի բարձրացում 50 տոկոսով և գումարների վերադարձման գործընթացի ժամկետի կրճատում (ներկայումս տևում է միջինում 7-12 օր): Ցուցանիշը գնահատվելու է 2023 թվականի 2-րդ եռամսյակում:

1.1.18. «Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի» (file-online.taxservice.am) փոփոխություն

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ նախագծել և իրականացնել «Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի» «ինտերֆեյսի» և աշխատանքի տրամաբանության փոփոխություն հարկ վճարողների օգտագործման համար առավել հարմարավետ դարձնելու նպատակով)

1) Նկարագրություն

Միջոցառման արդյունքում հնարավոր կլինի նախագծել և ներդնել «Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի» նորացված տարբերակը, ինչը հնարավորություն կընձեռի փոփոխել և բարելավել ՀՀ ՊԵԿ-ի կողմից հարկ վճարողներին մատուցվող էլեկտրոնային ծառայությունները, համակարգը ձևափոխել այնպես, որ պարզ ու հասկանալի լինի ցանկացած հարկ վճարողի համար՝ միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտից մինչև խոշոր հարկ վճարողներ: Համակարգում նախատեսվում է առանձնացնել հաշվետվական ձևերը ըստ բաժինների, որպեսզի յուրաքանչյուր հարկ վճարող, կախված իր հարկման ռեժիմի տեսակից, տեսնի միայն իրեն անհրաժեշտ հաշվետվական ձևերը և էջերը: Համակարգի պարզեցումը կօգնի հարկ վճարողներին սեփական ուժերով ներկայացնել անհրաժեշտ հաշվարկ-հաշվետվությունները և հաշվապահական կազմակերպություններին դիմելու անհրաժեշտություն չի լինի:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. «Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի» նորացված տարբերակի տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

- բ. գնման գործընթացի կազմակերպում,
- գ. համակարգի մշակում,
- դ. համակարգի պիլոտային շահագործում,

- ե. համակարգի հանձնում շահագործման և նոր բիզնես գործընթացների ներդրում,
- զ. համակարգի աշխատանքի մոնիթորինգ և վերահսկում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. հարկ վճարողների համար «Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի» նոր և հասանելի տարբերակի ներդրում,

բ. հարկ վճարողների աշխատանքի հեշտացում, պարզեցում և արդյունավետության բարձրացում՝ հաշվի առնելով հարկ վճարողների առաջարկները և ակնկալվող արդյունքները,

- գ. հարկ վճարող-ՊԵԿ գործընկերային հարաբերությունների ամրապնդում

4) Չափելի ցուցանիշներ

Ցուցանիշը գնահատվում է «բարելավված է» կամ «բարելավված չէ» կարգավիճակով: Հաշվետվողականությունն իրականացվելու է կիսամյակային պարբերականությամբ: Նախատեսվում է ցուցանիշը գնահատել 2022թ.:

1.1.19. «Էլեկտրոնային հաշվարկային փաստաթղթեր և գրքեր» (e-invoicing) համակարգի «վեբ» տարբերակի նախագծում և ներդրում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ նախագծել և ներդնել «Էլեկտրոնային հաշվարկային փաստաթղթեր և գրքեր» (e-invoicing) համակարգի «վեբ» տարբերակը հարկ վճարողների օգտագործման համար առավել արդյունավետ դարձնելու նպատակով):

1) Նկարագրություն

Միջոցառման արդյունքում հնարավոր կլինի նախագծել և ներդնել «Էլեկտրոնային հաշվարկային փաստաթղթեր և գրքեր» (e-invoicing) համակարգի «վեբ» տարբերակը, ինչը ավելի կհեշտացնի և կպարզեցնի հարկ վճարողների աշխատանքը: Ներկայումս գործող համակարգից օգտվելու համար հարկ վճարողները ստիպված են այն բեռնել իրենց համակարգչի մեջ և ծրագրի նոր տարբերակի առկայության դեպքում թարմացնել այն, ինչը լրացուցիչ անհարմարություն է ստեղծում հարկ վճարողների համար: Միևնույն ժամանակ ներկայիս ծրագրով ստեղծված հաշվարկային փաստաթղթերի սևագիր տարբերակները

հասանելի են միայն այն համակարգչում, որտեղ ստեղծվել են, ինչը ևս անհարմար է: «Էլեկտրոնային հաշվարկային փաստաթղթեր և գրքեր» (e-invoicing) համակարգի «վեբ» տարբերակը ներդնելով, հարկ վճարողը այլևս ստիպված չի լինի բեռնել ծրագիրը իր համակարգչի մեջ: Հարկ վճարողը հնարավորություն կունենա մուտք գործել համակարգ աշխարհի ցանկացած կետից և ցանկացած համակարգչով, նույնիսկ հեռախոսով և հասանելիություն կունենա իր հաշվարկային փաստաթղթերի վերաբերյալ տվյալներին:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. «Էլեկտրոնային հաշվարկային փաստաթղթեր և գրքեր» համակարգի «վեբ» տարբերակի ներդրման տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

բ. համակարգի արդիականացման և այլ տեղեկատվական համակարգերին ինտեգրմանը ուղղված ծրագրային աշխատանքների իրականացում,

գ. համակարգի նոր ֆունկցիոնալի հանձնում շահագործման և վերանայված բիզնես գործընթացների ներդրում,

դ. վերլուծական գործիքների ծրագրավորում և ներդրում,

ե. համակարգի աշխատանքի մոնիթորինգ և վերահսկում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. հարկ վճարողներին առավել որակյալ և արդյունավետ էլեկտրոնային ծառայությունների մատուցում:

բ. հարկ վճարողների ժամանակի խնայում, աշխատանքի պարզեցում և որակի բարձրացում:

գ. հարկ վճարող-ՊԵԿ գործընկերային հարաբերությունների ամրապնդում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Ցուցանիշը գնահատվում է «բարելավված է» կամ «բարելավված չէ» կարգավիճակով: Հաշվետվողականությունն իրականացվելու է կիսամյակային պարբերականությամբ: Նախատեսվում է ցուցանիշը գնահատել 2021թ.:

1.1.20. Անուղղակի հարկերի վճարման հայտարարությունների հաստատման գործառույթի ավտոմատացում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ավտոմատացնել ԵԱՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետություն ԵԱՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի ներմուծման դեպքում ներկայացվող անուղղակի հարկերի վճարման հայտարարությունների հաստատման ուղղությամբ իրականացվող գործառույթը)

1) Նկարագրություն

Ներմուծման հարկային հայտարարագիրը և ապրանքների ներմուծման և անուղղակի հարկերի վճարման մասին ներմուծողի լրացրած հայտարարությունը (այսուհետ՝ հայտարարություն) էլեկտրոնային եղանակով ներկայացվելուց հետո սպասարկման գործառույթ իրականացնող աշխատակցի կողմից 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում ստուգվում է հայտարարության լրացման կարգին համապատասխանությունը և անուղղակի հարկերի վճարված լինելու փաստը, այնուհետև հարկ վճարողին էլեկտրոնային եղանակով ուղարկվում է անուղղակի հարկերի վճարման (հարկազատման կամ հարկային պարտավորությունների կատարման այլ կարգի) փաստի հաստատման կամ փաստի հաստատումը մերժելու վերաբերյալ ծանուցում:

ԵԱՏՄ անդամ պետություններից ապրանքների ներմուծման մասով հայտարարությունները հաստատելիս հաշվի են առնվում հայտարարությունների ներկայացման ամսաթվերը՝ անկախ ներմուծման հայտարարագրի ներկայացման ամսաթվից, հաստատվում են այն հայտարարությունները, որոնց մասով հայտարարագրում նշված հարկի գումարի չափով պարտավորությունը մարված է և միաժամանակ առկա է ներմուծման հարկային հայտարարագիրը:

Սույն միջոցառման արդյունքում նախատեսվում է.

ա) այն դեպքում, երբ հարկ վճարողի կողմից ներկայացված ներմուծման հարկային հայտարարագիրը և հայտարարությունը լրացված չեն կարգին համապատասխան և (կամ) լրացված են սխալներով, ապա մերժումն իրականացվի սպասարկման գործառույթ իրականացնող աշխատակցի կողմից փաստաթղթերի ստուգման ընթացքում, իսկ անուղղակի հարկերը վճարված չլինելու դեպքում հայտարարության մերժումն իրականացվի ինքնաշխատ 11-րդ աշխատանքային օրը (հաշվի առնելով 10-րդ աշխատանքային օրվա վճարումը) 10-րդ աշխատանքային օրվա ամսաթվով՝ հարկ վճարողին էլեկտրոնային տեսքով ուղարկելով համապատասխան ծանուցում,

բ) եթե հարկ վճարողի կողմից ներկայացված ներմուծման հարկային հայտարարագիրը և հայտարարությունը լրացված են կարգին համապատասխան և առկա է անուղղակի հարկերի վճարված լինելու փաստը, ապա հայտարարության հաստատումն իրականացվի ինքնաշխատ 11-րդ աշխատանքային օրը (հաշվի առնելով 10-րդ աշխատանքային օրվա վճարումը) 10-րդ աշխատանքային օրվա ամսաթվով (բացառելով այն ԱՏԳ ԱԱ ծածկագրերով կատարված գործարքները, որոնց ակցիզային հարկի վճարումը կատարվում է մաքսային մարմիններում), միաժամանակ հնարավորություն տալով հաստատումն իրականացնել ձեռքի միջամտությամբ փաստաթղթերի ստուգման ընթացքում՝ հարկ վճարողին էլեկտրոնային տեսքով ուղարկելով համապատասխան ծանուցում,

գ) հնարավորություն ստեղծել հարկ վճարողի կողմից գործարքը ստեղծելիս ԱՏԳ ԱԱ ծածկագիրը մուտքագրելու դեպքում տվյալ ծածկագրի ԱԱՀ-ի հարկվող դրույքաչափը համակարգի կողմից ինքնաշխատ կերպով նշելու, միաժամանակ պահպանելով հարկ վճարողի կողմից ինքնուրույն արտոնության նշում կատարելու հնարավորությունը՝ ՀՀ կառավարության համապատասխան որոշումների դեպքում,

դ) գործարքը ստեղծելիս ընդհանուր տվյալներ բաժնում ներմուծման ամսաթվի ճշգրտման, իսկ վերոնշյալի անհնարինության դեպքում ԵՏՄ հայտարարությունը ստեղծելիս «Ապրանքի հաշվառման ամսաթիվը» 13-րդ սյունը լրացնելիս համակարգը թույլ

չտա նշել գործարքի ընդհանուր տվյալներում լրացված ներմուծման ամսաթվից տարբերվող ամսաթիվ,

ե) հնարավորություն ստեղծել համեմատելու ներմուծման հայտարարագրերում լրացված հարկման բազաները և հարկի գումարները և անուղղակի հարկերի վճարման հայտարարությունների հարկման բազաները,

զ) հարկ վճարողի կողմից ապրանքների ներմուծման և անուղղակի հարկերի վճարման մասին հայտարարության 7-րդ սյան մեջ արժույթի ծածկագիրը ընտրելիս հայտարարության 8-րդ սյունակում ինքնաշխատ կերպով լրացվի ներմուծման գործարքը ստեղծելու ժամանակ լրացված ներմուծման ամսաթվին նախորդող օրվա՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի հրապարակած՝ արժույթային շուկաներում ձևավորված համապատասխան միջին փոխարժեքը,

է) հնարավորություն ստեղծել ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքների դեպքում, երբ ակցիզային հարկը վճարվում է մաքսային մարմիններին, տեսնելու ակցիզային հարկի վճարման փաստը,

ը) հարկ վճարողի կողմից ապրանքների ներմուծման և անուղղակի հարկերի վճարման մասին հայտարարության 6-րդ և 8-րդ սյունակներում արժեքները լրացնելուց հետո հայտարարության 15-րդ սյունակում ինքնաշխատ կերպով լրացվի հարկման բազան,

թ) ապահովել կարգավիճակ ընտրելու միասնական մոտեցում՝ սխալ ստեղծված գործարքների դեպքում, երբ հնարավոր չէ դրանք ճշգրտել: Նախատեսվում է հարկ վճարողից պահանջել գրություն սխալ ստեղծված գործարքի վերաբերյալ և ընձեռել հնարավորություն գործարքին շնորհելու «սխալմամբ ստեղծված» կարգավիճակ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. անուղղակի հարկերի վճարման հայտարարությունների հաստատման գործառույթների էլեկտրոնայնացման ուղղությունների նախանշում,

բ. գնումների գործընթացի կազմակերպում,

գ. տեխնիկական առաջադրանքի մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

դ. ծրագրային ապահովման մշակում,

ե. ծրագրային ապահովման փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունք

Ծրագրի ինքնաշխատ հաստատման կամ մերժման, ինչպես նաև մուտքագրված տվյալների համադրության արդյունքում գործընթացը թե մարդկային ռեսուրսի, և թե ժամանակի օգտագործման առումով արդյունավետ կլինի և էականորեն կբարձրացնի վերոնշյալ սպասարկման գործառույթի որակը:

4) Չափելի ցուցանիշ

Վերոնշյալ ծրագրավորման ապահովման դեպքում ապրանքների ներմուծման և անուղղակի հարկերի վճարման մասին ներմուծողի լրացրած հայտարարության ինքնաշխատ հաստատում նաև 10 աշխատանքային օրերի ընթացքում, եթե տվյալ գործարքով առաջացած պարտավորությունը քարտում մարված է: Ներկայումս ապրանքների ներմուծման և անուղղակի հարկերի վճարման մասին ներմուծողի լրացրած հայտարարության հաստատումը և /կամ/ մերժումը էլեկտրոնայնացված չեն: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2023 թվականին:

1.1.21. Մի քանի աղբյուրից ստացման ենթակա (ստացված) եկամտից հաշվարկված և փոխանցված (գանձված) սոցիալական վճարների առավելագույն չափը գերազանցող գումարները մասնակիցներին վերադարձնելու նպատակով ֆիզիկական անձանց բանկային հաշվեհամարների ստացման գործընթացի ավտոմատացում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ավտոմատացնել մի քանի աղբյուրից ստացման ենթակա (ստացված) եկամտից հաշվարկված և փոխանցված (գանձված) սոցիալական վճարների առավելագույն չափը գերազանցող գումարները մասնակիցներին

վերադարձնելու նպատակով ֆիզիկական անձանց բանկային հաշվեհամարների սրացման գործընթացը)

1) Նկարագրություն

Ներկայումս նշված գործընթացը կարգավորվում է «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 6-րդ մասի համաձայն՝ եթե անձը եկամուտ է ստանում մի քանի աղբյուրից (ստանում է ձեռնարկատիրական եկամուտ և աշխատավարձ), ապա հաշվարկված և փոխանցված (գանձված) սոցիալական վճարների՝ նույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված չափը գերազանցող գումարները (եթե այդպիսիք առկա են) մասնակիցներին վերադարձվում են ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի 2018թ. մարտի 20-ի թիվ 181-Ն և ՀՀ ֆինանսների նախարարի 2018թ. մարտի 30-ի թիվ 126-Ն համատեղ հրամանով սահմանված կարգով, որի՝

- 7-րդ կետի համաձայն՝ հարկային մարմինն առաջին անգամ վերադարձվող գումարի առկայության մասին մասնակիցներին ծանուցում է հաշվետու ամսվա եկամտային հարկի և սոցիալական վճարի ամսական հաշվարկով և (կամ) հաշվետու տարվա շահութահարկի հաշվարկով հաշվարկված սոցիալական վճարի մարման օրվանից հետո տասնօրյա ժամկետում՝ էլեկտրոնային փոստի միջոցով, իսկ անհնարինության դեպքում՝ փոստային առաքմամբ,

- 9-րդ կետի համաձայն՝ գումարների վերադարձման համար մասնակիցը ծանուցագրի հետ միասին հարկային մարմին է ներկայացնում իր բանկային հաշվի մասին տեղեկատվություն, իսկ դրանց փոփոխության դեպքում մասնակիցը պարտավոր է փոփոխության կատարման ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ից ոչ ուշ դրա մասին տեղեկացնել հարկային մարմնին՝ ներկայացնելով նոր տվյալները:

Սպասարկման բաժնի համապատասխան գործառույթ իրականացնող աշխատակցի կողմից ծանուցումները ուղարկվում են մասնակիցներին փոստային առաքմամբ, իսկ էլեկտրոնային փոստի առկայության դեպքում՝ ինքնաշխատ եղանակով ուղարկվում է համապատասխան էլեկտրոնային փոստին: Փոստային ծառայության միջոցով

կատարված ծանուցումների մեծ մասը ետ է վերադարձվում՝ սխալ հասցե նշված լինելու պատճառով: Հարկ է նաև նշել, որ մեծ դժգոհություններ են առաջանում մասնակիցների կողմից՝ ծանուցվելուց հետո ՊԵԿ սպասարկման սրահներ ներկայանալու համար՝ հաշվի առնելով վերադարձվող գումարի ոչ այդքան մեծ լինելը:

Արդյունքում, ըստ ՊԵԿ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների վարչության կողմից տրամադրած տեղեկատվության, ստացվել է, որ սոցիալական վճարների առավելագույն չափը գերազանցող չվերադարձված գումարների հանրագումարը կազմել է 194,289,484 ՀՀ դրամ, իսկ գումարների վերադարձից չօգտված մասնակիցների թվաքանակը՝ 14133 անձ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. օրենսդրական փոփոխությունների վերաբերյալ առաջարկությունների ձևավորում և հետագա ընթացքի ապահովում,

բ. տեխնիկական պահանջների սահմանում,

գ. գնման գործընթացի կազմակերպում,

դ. տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

ե. համակարգի մշակում և արդիականացում,

զ. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքը

Նշված փոփոխությունների արդյունքում անհրաժեշտ չի լինի մասնակիցներին ծանուցել ոչ միայն փոստի միջոցով, այլ նաև էլեկտրոնային եղանակով, ինչպես նաև մասնակիցները պարտադրված չեն լինի ներկայանալ ՊԵԿ սպասարկման սրահ՝ բանկային հաշվեհամարի վերաբերյալ տեղեկատվություն տրամադրելու նպատակով, առավել ևս դրանց փոփոխման դեպքում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Մի քանի աղբյուրից ստացման ենթակա (ստացված) եկամտից հաշվարկված և փոխանցված (գանձված)՝ սոցիալական վճարների առավելագույն չափը գերազանցող գումարները մասնակիցներին վերադարձնելու գործընթացի ավտոմատացման արդյունքում կբացառվի սոցիալական վճարների գումարների վերադարձից չօգտված մասնակիցների հարկային մարմին դիմելու անհրաժեշտությունը, էականորեն կկրճատվեն սոցիալական վճարների գումարների վերադարձման ժամկետները, և ամբողջ գործընթացը ամբողջությամբ կկատարվի ինքնաշխատ եղանակով: Յուրանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Յուրանիշը գնահատվելու է 2021 թվականին:

Ենթանպատակ 1.2. ՊԵԿ գործառույթների և ընթացակարգերի վերակառուցում և օպտիմալացում

1.2.1. ՊԵԿ «բիզնես» գործընթացներ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ վերակառուցել և վերակազմակերպել ՊԵԿ «բիզնես» գործընթացները)

1) Նկարագրություն

Պետական կառավարման ոլորտում «բիզնես» գործընթացների ուսումնասիրությունն ու վերլուծությունը հնարավորություն են տալիս դիտարկել ներդրված ընթացակարգերն օպտիմալացման և տեխնոլոգիական լուծումների կիրառման հնարավորության գնահատման տեսանկյունից:

Միջոցառման շրջանակներում նախատեսվում է նախաձեռնել ՊԵԿ ստորաբաժանումների կողմից իրենց գործառույթների շրջանակներում հարկային և մաքսային ընթացակարգերը կանոնակարգող «բիզնես» գործընթացների ուսումնասիրություն, քարտեզագրում և անհրաժեշտության դեպքում վերակառուցում: Քարտեզագրման արդյունքում հնարավորություն կստեղծվի ակնհայտ պատկերացում կազմել ընթացակարգերի հնարավոր օպտիմալացման և անհրաժեշտության դեպքում «բիզնես» գործընթացների վերակառուցման նպատակահարմարության վերաբերյալ: Միջոցառման

իրականացման արդյունքում հնարավոր կլինի նախաձեռնել սահմանված ընթացակարգում կրկնվող գործողությունների բացառում, դրանց արդյունավետ իրականացման համար էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի մշակման կամ արդեն ներդրված համակարգերի կատարելագործման անհրաժեշտության գնահատում:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. նախագծի պահանջների սահմանում,
- բ. նախագիծն իրականացնող կազմակերպության ընտրություն,
- գ. «բիզնես» գործընթացների ուսումնասիրություն, վերլուծություն և քարտեզագրում,
- դ. «բիզնես» գործընթացների օպտիմալացման և վերակառուցման առաջարկների ներկայացում,
- ե. ՊԵԿ կողմից «բիզնես» գործընթացների վերակառուցման նպատակահարմարության գնահատում, անհրաժեշտ միջոցառումների նախաձեռնում,
- զ. ՊԵԿ ստորաբաժանումների գործառույթները սահմանող իրավական ակտերի ուսումնասիրություն և համապատասխան փոփոխությունների և լրացումների իրականացում (ըստ անհրաժեշտության):

3) Ակնկալվող արդյունքներ

- ա. ներդրված են առավել օպտիմալ գործառույթային «բիզնես» գործընթացներ,
- բ. ՊԵԿ ստորաբաժանումների գործառույթների շրջանակներում բացառված են կրկնվող գործառույթները և գործընթացները,
- գ. ընտրված է կառավարման արդյունավետ մոդել,
- դ. ընտրված կառավարման արդյունավետ մոդելի նպատակահարմար համարվելու դեպքում ՊԵԿ ստորաբաժանումների գործառույթները սահմանող իրավական հիմքի ստեղծում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ՊԵԿ ստորաբաժանումների գործառույթների շրջանակներում կրկնվող գործառույթների և գործընթացների բացառման շնորհիվ վերակառուցված

ընթացակարգեր և կառուցվածք: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ներկայումս առկա են օպտիմալացման ենթակա ընթացակարգեր, որոնց ամբողջական վերլուծությունը և վերհանումը կիրականացվի միջոցառման շրջանակներում: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2024 թվականին:

1.2.2. Նախագծերի կառավարում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՊԵԿ աշխատանքներում ներդնել նախագծերի կառավարման սկզբունքների արդյունավետ կիրառման կառուցակարգեր)

1) Նկարագրություն

Առաջարկվում է ՊԵԿ հարկային մարմնի աշխատանքի կազմակերպումն իրականացնել նախագծերի կառավարման սկզբունքով: Այս դեպքում որոշակի ժամանակահատվածով ստեղծվում է «նպատակային» հարկային մարմին, նշանակվում է դրա ղեկավարը և աշխատակիցները, կազմվում է հստակ աշխատանքային պլան, որոշվում է հարկային մարմնի հարկ վճարողների զանգվածը: Նախագիծը իրականացնելուց հետո գնահատվում է «նպատակային» հարկային մարմնի աշխատանքը, խրախուսվում են լավագույն աշխատողները, ծառայողական պարտականությունները ոչ պատշաճ կատարած աշխատողները ստանում են համապատասխան գնահատականներ կամ ազատվում են աշխատանքից:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. նպատակային հարկային մարմնի նախագծի կազմում, աշխատանքի գնահատականների որոշում,

բ. նպատակային հարկային մարմնի աշխատակազմի ձևավորում, պիլոտային գործարկում,

գ. աշխատանքի գնահատում, հաշվետվության կազմում,

դ. նպատակային հարկային մարմնի կոնցեպտի կիրառում ՊԵԿ ընթացակարգերում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. առկա է աշխատակիցների իրական շահագրգռվածություն,

բ. իրականացվում է աշխատակիցների անաչառ և ճշգրիտ գնահատում,

գ. իրականացվում է աշխատակիցների գնահատմանը համապատասխան խրախուսում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Ներդրված է «նպատակային» հարկային մարմին սկզբունքը: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ներկայումս չի գործում «նպատակային» հարկային մարմին սկզբունքը և աշխատանքներն իրականացվում են սահմանված բաժինների և աշխատակիցների կողմից: Ցուցանիշը գանահատվելու է 2024 թվականին:

1.2.3. Տեխնիկական աուդիտ և հավաստագրում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներմուծել ՊԵԿ տեղեկատվական համակարգերի պարբերական տեխնիկական աուդիտի անցկացման և անվտանգության հավաստման կառուցակարգեր)

1) Նկարագրություն

ՊԵԿ-ն իր գործառույթների շրջանակներում հավաքագրում է մեծ ծավալի տեղեկատվություն, որը հանդիսանում է առևտրային, հարկային և նույնիսկ պետական գաղտնիք: Հաշվի առնելով այս հանգամանքը՝ ՊԵԿ-ն ավտոմատացման և թվայնացման աշխատանքներին զուգահեռ մեծ ուշադրություն էր դարձնում տվյալների անվտանգության ապահովման հարցերին:

Այս աշխատանքները իրենց տրամաբանական ավարտին են հասել 2013 թվականին, երբ միջազգային մասնագետների կողմից անցկացվեց ՊԵԿ տեղեկատվական համակարգի ամբողջական աուդիտ, որից հետո ՊԵԿ կողմից շտկվեցին հայտնաբերված թերությունները և ՊԵԿ-ին շնորհվեց ISO-27001 տեղեկատվության անվտանգության ստանդարտի հավաստագիրը:

Անցած տարիների ընթացքում ՊԵԿ համակարգում տեղի են ունեցել բազմաթիվ փոփոխություններ: Էականորեն փոխվել է համակարգի կառուցվածքը և բիզնես գործընթացները, կատարվել է համակարգչային տեխնիկայի և ցանցային

սարքավորումների որոշակի վերազինում, ներդրվել են նոր համակարգչային ծրագրեր, կիրառվել են նոր տեխնոլոգիաներ: Ներկայումս անհրաժեշտություն է առաջացել վերանայել ՊԵԿ առկա տվյալների անվտանգության համակարգը, հաշվի առնելով կատարված փոփոխությունները:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. հրավիրել համապատասխան հավաստագիր ունեցող կազմակերպություն,
բ. ՊԵԿ-ում անցկացնել համապատասխան տեխնիկական աուդիտ,
գ. կազմել ստանդարտից «շեղումների վերլուծություն» (gap analysis) հաշվետվությունը:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. կվերացվեն բացահայտված շեղումները սահմանված ստանդարտներից,
բ. կբարելավվի տեղեկատվության անվտանգության համակարգը:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ՊԵԿ-ը ստացել է ներկայումս արդի ISO միջազգային ստանդարտի հավաստագիրը: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ներկայումս առկա է ISO/IEC 27001:2013 ստանդարտի հավաստագիրը: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2024 թվականին:

ՁՈՒՆ 2. ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ, ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԱՎԵԼԱՑՈՒՄ, ՍՏՎԵՐԻ ԿՐՃԱՏՈՒՄ

25. Ներկայումս օրինապահ հարկ վճարող համարվելու նպատակով հարկ վճարողները դիմում են ներկայացնում հարկային մարմին, որն ուսումնասիրվում է հաշվի առնելով ՊԵԿ տեղեկատվական բազայում առկա տվյալ հարկ վճարողի վերաբերյալ տեղեկությունները և օրինապահ համարվելու չափանիշներին բավարարելու դեպքում տրամադրվում է օրինապահ հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հավաստագիր: Հավաստագիր ստացած հարկ վճարողների համար նախատեսված են խրախուսման ոչ բավարար մեխանիզմներ, որոնք կատարելագործման և ընդլայնման կարիք ունեն:

26. Միջազգային հարկային համագործակցության շրջանակներում հարկումից խուսափելու դեմ հարկային մարմինների կողմից կիրառվող գործիքները սահմանափակվում են կրկնակի հարկումը բացառելու մասին և հարկային հարցերում վարչական փոխօգնության մասին գործող ՀՀ միջազգային պայմանագրերի տարաբնույթ դրույթների շրջանակներում հարցումների հիման վրա տեղեկատվության փոխանակմամբ: Միջազգային ասպարեզում տեղի ունեցող արմատական վերափոխումները նոր հեռանկարներ են բացում միջազգային առևտրում հարկումից խուսափման և հարկային խարդախությունների դեմ պայքարի արդյունավետության բարձրացման գործում:

27. Հարկային ստվերի բացահայտումը հարկային մարմնի հիմնական խնդիր-ներից է, որն իրականացվում է ըստ անհրաժեշտության՝ անհատական, ոլորտային և մակրոտնտեսական վերլուծությունների միջոցով: Սակայն ոլորտային հարկային ստվերի համակարգված գնահատման մեխանիզմ հարկային մարմնում դեռևս ներդրված չէ:

28. Մաքսային ձևակերպումների գործընթացի պարզեցումը կարևորագույն մարտահրավեր է ՊԵԿ-ի համար: Իրականացված բարեփոխումներն էականորեն պարզեցրել են մաքսային ձևակերպումների գործընթացը, այնուամենայնիվ, առկա են մի շարք խոչընդոտներ, որոնց վերացմամբ կստեղծվեն առավել բարենպաստ պայմաններ արտաքին տնտեսական գործունեություն իրականացնողների համար: Միևնույն ժամանակ

անհրաժեշտ է կատարելագործել ռիսկերի կառավարման համակարգը՝ մաքսային հսկողության իրականացման արդյունավետության մակարդակը բարձրացնելու նպատակով:

29. Ռազմավարական ծրագրի սույն նպատակն իր 2 ենթանպատակներով կոչված է լուծելու վերոնշյալ խնդիրները, որոնց լուծմանը հասնելու համար նախատեսվել են 23 միջոցառումներ:

Ենթանպատակ 2.1. Հարկային և մաքսային իրավախախտումների կանխարգելում

2.1.1. Հարկային կարգապահության ռիսկերի կառավարման համակարգ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ հզորացնել հարկային կարգապահության ռիսկերի կառավարման համակարգի կարողությունները՝ ռիսկերի շրջանակի ընդլայնմամբ և դրանց բացահայտման վերլուծական մեխանիզմների ավտոմատացմամբ՝ նվազեցնելով մարդկային գործոնի ազդեցությունը)

1) Նկարագրություն

Ներկայումս հարկային մարմնի կողմից իրականացվում է մեծածավալ տեղեկատվության հավաքագրում և վերլուծություն՝ ռիսկերի կառավարումն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով: Միաժամանակ, հաշվի առնելով, որ ստուգումների ընտրողականության գործող համակարգը ներդրվել է տարիներ առաջ և օժտված չէ բավարար գործիքակազմով՝ հավաքագրվող մեծածավալ տեղեկատվության վերլուծության և ռիսկերի կառավարման ժամանակակից մոտեցումների կիրառման համար, նախատեսվում է իրականացնել ռիսկերի կառավարման համակարգի կատարելագործում՝ մշակելով ռիսկայնության գնահատման նոր չափանիշներ և ներդնելով կանխատեսող մոդելավորման համակարգ, որը հնարավորություն կընձեռի իրականացնել առավել ճշգրիտ վերլուծություններ, կանխատեսումներ և ընտրություն: Նախատեսվում է միջոցառման շրջանակներում իրականացնել միջազգային առաջադեմ փորձի ուսումնասիրություն, գործող չափանիշների կատարելագործում և իրավական ակտերից

բխող նոր չափանիշների մշակում, մոդելավորում, ծրագրավորում և համակարգի կիրառում:

Միջոցառման իրականացումը հնարավորություն կընձեռի առավել թիրախավորված և կանխատեսելի իրականացնել հարկային վարչարարությունը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. այլ երկրների փորձի ուսումնասիրություն,
- բ. գործող չափանիշների վերանայման և նոր չափանիշների ներդրման նպատակահարմարության որոշում,
- գ. տեխնիկական պահանջների սահմանում և մոդելավորում,
- դ. տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,
- ե. համակարգի մշակում,
- զ. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

- ա. ստուգումների ընտրողականության կատարելագործված ժամանակակից համակարգ,
- բ. մեկ ստուգմանը բաժին ընկնող ստուգմամբ առաջադրված պարտավորությունների ավելացում,
- գ. նվազագույնի հասցված շփում օրինապահ հարկ վճարողների և ՊԵԿ միջև:

4) Չափելի ցուցանիշներ

- ա. Միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ռիսկերի գնահատման ավտոմատացված մեխանիզմի կիրառմամբ, առանց մարդկային գործոնի միջամտության, ռիսկային հարկ վճարողների ընտրողականության համակարգը ներդրված է: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ներկայումս գործող ռիսկերի

կառավարման համակարգը չի բավարարում ժամանակակից պահանջներին: Յուզանիշը գնահատվելու է 2024 թվականին :

բ. Ռիսկերի կառավարման համակարգում օրական մշակվող առնվազն 200.000 տեղեկատվական տողերի քանակ: Յուզանիշը հաշվարկվելու է ըստ վերլուծվող տեղեկատվական տողերի: Ներկայումս օրական մշակվում է 100.000 տեղեկատվական տող: Յուզանիշը գնահատվելու է 2024 թվականին:

2.1.2. Մաքսային ռիսկերի կառավարման համակարգ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ կատարելագործել մաքսային ավտոմատացված տեղեկատվական համակարգում ռիսկերի կառավարման մեխանիզմները՝ ռիսկերի կառավարման «խելացի» համակարգի ներդրմամբ)

1) Նկարագրություն

Նախատեսվում է կատարելագործել ռիսկերի կառավարման համակարգը՝ ներդնելով ռիսկերի կառավարման «խելացի» համակարգ (Smart Risk Management)՝ արհեստական բանականության (Artificial Intelligence) և մեքենայական ուսուցման (Machine learning) մոտեցումների կիրառմամբ:

Արհեստական բանականության և մեքենայական ուսուցման կիրառումը, հանդիսանալով մաքսային ռիսկերի կառավարման ոլորտի նորագույն միտումներից, հնարավորություն կընձեռի ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ ռիսկերի կառավարումը բարձրացնել նոր հարթություն: Նշված մոտեցումների կիրառումը հնարավորություն կստեղծի ռիսկերի կառավարման համակարգի միջոցով ինքնաշխատ եղանակով իրականացնել արդյունավետ հսկողություն՝ ՊԵԿ, ՀՀ այլ գերատեսչությունների, միջազգային կառույցների՝ տարբեր կառուցվածք ունեցող տվյալների շտեմարանների, ինչպես նաև համացանցում առկա տեղեկատվության հետ համադրության միջոցով՝ ապահովելով ռիսկերի «խելացի» կառավարում:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. նախագծի պահանջների սահմանում,

բ. մաքսային ոլորտում ռիսկերի կառավարման համաշխարհային նորագույն փորձի ուսումնասիրում և համապատասխան գործիքակազմի մշակում,

գ. արհեստական բանականության և մեքենայական ուսուցման մոտեցումների կիրառման հնարավորության ուսումնասիրություն ռիսկերի կառավարման ընթացքում,

դ. ռիսկերի կառավարման «խելացի» համակարգի ներդրման հայեցակարգի մշակում,

ե. տեխնիկական պահանջների սահմանում,

զ. գնման գործընթացի կազմակերպում,

է. տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

ը. համակարգի մշակում և արդիականացում,

թ. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. ինքնաշխատ եղանակով իրականացվում է արդյունավետ մաքսային հսկողություն,

բ. կիրառվում են տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվության համադրման արդյունքում առավել արդյունավետ «խելացի» ռիսկերի կառավարման մեխանիզմներ:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Միջազգային չափանիշներին համապատասխան ռիսկային գործոնների թիրախավորման ճշգրտության բարձրացման միջոցով գնման դեպքերի նվազում մինչև 5%: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ:

2.1.3. Ինքնաշխատ ծանուցման համակարգ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ կատարելագործել և ընդլայնել ՊԵԿ տեղեկատվական համակարգերում առկա՝ գործարքները հավաստող փաստաթղթերի, հարկային մարմին ներկայացված հարկային հաշվարկների և այլ տեղեկատվության վերլուծության հիման վրա ռիսկային չափանիշներով հարկ վճարողների գնահատման և ինքնաշխատ ծանուցման համակարգը)

1) Նկարագրություն

Վարչարարության կազմակերպման տեսանկյունից հարկային կամավոր կարգապահության տարրերի զարգացման, մասնավորապես՝ ռիսկի վրա հիմնված հարկային վարչարարության, հարկային անկարգապահությունը կանխելու համար հարկ վճարողներին տեղեկացման և աջակցման գործընթացների, ինչպես նաև առանձին ոլորտների ներկայացուցիչների/հարկ վճարողների և հարկային վարչարարություն իրականացնողների միջև համագործակցային հարաբերությունների ամրապնդման նպատակով անհրաժեշտ է զարգացնել հարկային կարգապահության ռիսկերի գնահատման հիման վրա ծանուցման ինքնաշխատ համակարգերի կիրառությունը: Հարկային կարգապահության ռիսկերի գնահատման և ինքնաշխատ ծանուցման համակարգի ընդլայնումը կնպաստի հարկային կարգապահության բարձրացմանը, հարկային մարմնի կողմից հարկային հսկողության վրա ծախսվող ռեսուրսների (Ժամանակ, գումար, աշխատուժ) կրճատմանը, հարկ վճարող-հարկային մարմին սուբյեկտիվ շփման նվազման շնորհիվ նաև կոռուպցիոն ռիսկերի նվազմանը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. հարկ վճարողների ռիսկայնության գնահատման նոր չափանիշների մշակում և ծրագրավորում,

բ. ռիսկայնության գնահատման նոր չափանիշների հիման վրա ռիսկային հարկ վճարողներին էլեկտրոնային ծանուցումների ուղարկում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. ռիսկային հարկ վճարողներին ծանուցման արդյունքում հարկային կարգապահության բարելավում,

բ. ծանուցումից հետո ռիսկային վարքագիծը շարունակող հարկ վճարողների մոտ հսկողական միջոցառումների իրականացում և հետադարձ կապի ապահովում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. Ռիսկային չափանիշների ավելացում: Ներկայումս ծանուցումներ ուղարկվում են ռիսկային 16 չափանիշների գծով, որոնց թիվը նախատեսվում է հասցնել 61-ի,

բ. Ռիսկային չափանիշների ավելացման միջոցով ծանուցվող հարկ վճարողների շրջանակի ընդլայնում՝ գործող հարկ վճարողների մեջ ծանուցված հարկ վճարողների տեսակարար կշիռը 13%-ից բարձրացնելով 30%-ի: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2025 թվականին:

2.1.4. Մաքսային հսկողության արդյունավետության բարձրացում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ մաքսային գործառնությունների պարզեցմամբ՝ ապահովել մաքսային հսկողության առավել արագ և դյուրին իրականացումը)

1) Նկարագրություն

Ելնելով ՀՀ կառավարության 08.02.2019թ. N65-Ա որոշմամբ հավանության արժանացած ՀՀ կառավարության ծրագրի և ԱՀԿ «Առևտրի դյուրացումը» համաձայնագրի նպատակներից՝ (գործարարության համար խոչընդոտ հանդիսացող կարգավորումների վերացում, մաքսային քաղաքականության պարզեցում, արտաքին առևտրի համար բարենպաստ միջավայրի հաստատում) անհրաժեշտ է պարզեցնել մաքսային գործառնությունները, արագացնել մաքսային ընթացակարգերով բացթողումը, բարձրացնել մաքսային ծառայության կողմից իրականացվող գործառնությունների մակարդակը և բոլոր տնտեսավարողների համար կիրառել ստանդարտացված գործելակերպ: Անհրաժեշտ է պարզեցնել մաքսային վճարների հաշվարկման գործընթացը՝ տնտեսավարողներին հնարավորություն տալով նախօրոք հաշվարկել առևտրի ծախսերը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. կատարելագործել նախնական հայտարարագրման համակարգը, տնտեսավարողներին առցանց, ավելի դյուրին նախնական հայտարարագրման հնարավորություն ապահովելու նպատակով: Կատարելագործված նախնական հայտարարագրման համակարգի, վճարումների էլեկտրոնային համակարգի և ռիսկերի կառավարման համակարգի կիրառմամբ հնարավոր կլինի իրականացնել ապրանքների բացթողում

ապրանքների ՀՀ պետական սահմանը հատելուց հետո՝ սահմանային մաքսային մարմնում,

բ. ուսումնասիրել ԵԱՏՄ շրջանակներում կնքված համապատասխան միջազգային պայմանագրերում և ՀՀ օրենսդրության համապատասխան նորմատիվ իրավական ակտերում փոփոխություններ կատարելու անհրաժեշտությունը և, ըստ անհրաժեշտության, ներկայացնել համապատասխան առաջարկների փաթեթ,

գ. նախնական հայտարարգրման գործընթացն ավելի գրավիչ դարձնելու նպատակով ներդնել մաքսային վճարների վճարման հետաձգման մեխանիզմ, համագործակցել այլ գերատեսչությունների հետ, իրականացնել աշխատանքներ (օրինակ՝ ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն, ՀՀ ոստիկանություն և այլն), անհրաժեշտ փաստաթղթերի ցանկի հստակեցման, կրճատման և փաստաթղթերի տրամադրման գործընթացի պարզեցման (էլեկտրոնային տարբերակով ստացման) ուղղությամբ,

դ. ներկայացնել առաջարկներ մաքսատուրքերի հաշվարկման առկա մեխանիզմի պարզեցման ուղղությամբ՝ նպատակ ունենալով կրճատել և պարզեցնել գործող դրույքաչափերի քանակը,

ե. ապահովել Լիազորված տնտեսական օպերատորների համակարգի գործնական կիրառությունը,

զ. վարել բանակցություններ ԵԱՏՄ անդամ չհանդիսացող պետությունների լիազորված տնտեսական օպերատորների փոխադարձ ճանաչումն ապահովելու ուղղությամբ,

է. կիրառել ՀՄԿ-ի առաջարկած Ապրանքների բացթողման ժամանակատարության վերլուծություն (Time Release Study) գործիքը, որը նախատեսված է ապրանքների ժամանման պահից մինչև դրանց բացթողումը ծախսված ժամանակի հաշվարկման համար,

ը. ներդնել բարեխիղճ տնտեսավարողների գնահատման համակարգ՝ օրինակելի արտաքին տնտեսական գործունեություն վարողներին արտոնությունների տրամադրման նպատակով,

թ. կատարելագործել մոնիտորինգի կենտրոնը՝ նպատակ ունենալով իրականացնել ստացված տեղեկատվության կենտրոնացված վերլուծություն վերջինիս կողմից և ներդնել ստացված տեղեկատվության համադրման համար անհրաժեշտ գործիքակազմ,

ժ. իրականացնել աշխատանքներ անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների ներգրավման նպատակով:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. էապես կկրճատվի ապրանքների ժամանման պահից մինչև դրանց բացթողումը ծախսվող ժամանակը,

բ. կկրճատվեն տնտեսավարողների կողմից ծախսվող ռեսուրսները (մարդկային ռեսուրսներ, ֆինանսական ռեսուրսներ և ժամանակ),

գ. էականորեն կնվազեցվեն կոռուպցիոն ռիսկերը,

դ. մաքսային գործառնությունների գեռակշիռ մասը կիրականացվեն բացառապես էլեկտրոնային եղանակով,

ե. կապահովվի «Առևտրի դյուրացումը» համաձայնագրի դրույթների իրականացումը,

զ. կկրճատվի ապրանքների բացթողման ժամանակը,

է. կնվազեցվեն առևտրի ծախսերը,

ը. կբարելավվի ՀՀ դիրքը Համաշխարհային բանկի կողմից հրապարակվող «Գործարարությամբ զբաղվելը» զեկույցում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. համապատասխան նորմատիվ իրավական ակտերում և միջազգային պայմանագրերում կատարված են փոփոխություններ,

բ. գործում է էլեկտրոնային վճարման համակարգը,

գ. գործարկված են նախնական հայտարարագրման համար անհրաժեշտ տեղեկատվական համակարգերը,

դ. բարելավվել են Ապրանքների բացթողնման ժամանակատարության վերլուծություն (Time Release Study) գործիքի կիրառման արդյունքում ստացված արդյունքները,

ե. ներդրված է բարեխիղճ տնտեսվարողների գնահատման համակարգ:
Ցուցանիշները գնահատվում են հետևյալ կերպ.

Թիրախային ցուցանիշ՝ «կատարված է»,

Բազիսային ցուցանիշ՝ «կատարված չէ»:

Գործողության իրականացման համար կսահմանվեն աշխատանքների իրականացման փուլեր և յուրաքանչյուր փուլի ավարտին կներկայացվի հաշվետվություն:

2.1.5. Շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի գործունեություն

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի գործունեության վերահսկողությունն իրականացնող էլեկտրոնային կառավարման համակարգեր)

1) Նկարագրություն

Համակարգի ներդրումը կնպաստի ոլորտում թափանցիկության ապահովման, ռիսկայնության նվազման, իրական հարկային բեռի որոշման, խաղացողների իրավունքների և շահերի պաշտպանության ապահովմանը:

Համակարգը ենթադրում է ՀՀ տարածքում շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի գործունեություն իրականացնող կազմակերպիչների կողմից շահագործվող խաղային սարքավորումների և ծրագրային համակարգերի միավորում մեկ գլոբալ ցանցում և դրանց կենտրոնացված վերահսկողության իրականացում ՊԵԿ-ում ստեղծվող մոնիտորինգային կենտրոնի միջոցով: Ընդ որում, վերահսկողությունն իրականացվելու է ոչ միայն ֆինանսական հոսքերի, այլև միջազգային չափորոշիչներին ծրագրային և տեխնիկական միջոցների համապատասխանության, պարտադիր

սերտիֆիկատացման (օրինակ՝ GLI միջազգային սերտիֆիկատների կիրառմամբ), ինչպես նաև խաղային պրոցեսում տեղի ունեցող իրադարձությունների նկատմամբ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ոլորտի ներկա վիճակի գնահատման և արդիականացման նպատակով բիզնես գործընթացների ուսումնասիրություն,

բ. օրենսդրական համապատասխան փոփոխությունների իրականացման նախաձեռնում,

գ. տեխնիկական պահանջների սահմանում,

դ. տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

ե. համակարգի մշակում,

զ. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. իրականացվում է շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի գործունեության արդյունավետ վերահսկողություն,

բ. իրականացվում է շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի ոլորտում շահագործվող խաղային սարքավորումների և ծրագրային համակարգերի կենտրոնացված վերահսկողություն,

գ. հավաքագրվում է արժանահավատ տեղեկատվություն, որի հիման վրա կիրառվում են հարկման արդյունավետ մեխանիզմներ:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի գործունեության վերահսկողությունն իրականացնող էլեկտրոնային կառավարման համակարգերը ներդրված են: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ներկայումս ներդրված չեն շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի

գործունեության կենտրոնացված վերահսկողության ապահովման մեխանիզմներ:
Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան կտրվածքով:

2.1.6. Փոստային առաքանիների հաշվառման համակարգ

***(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ինտեգրել փոստային առաքանիների հաշվառման համակարգը
ռիսկերի կառավարման ավտոմատացված համակարգին և Միջազգային փոստային
միության համակարգին (International Postal System/ Customs Declaration System))***

1) Նկարագրություն

Միջոցառման արդյունքում հնարավոր կլինի իրականացնել արդյունավետ մաքսային
հսկողություն ՀՀ ներմուծվող/արտահանվող փոստային առաքանիների նկատմամբ:
Համակարգի ներդրմամբ հնարավորություն կընձեռվի վերլուծել միջազգային փոստային
առաքանիների վերաբերյալ տեղեկատվությունը՝ մինչ դրանք փաստացի մաքսային
հսկողությանը ներկայացնելը, ինչն էականորեն կնվազեցնի առաքանիների մշակման
ժամանակը և թույլ կտա հսկողությունն իրականացնել բացառապես մաքսային
հսկողության տեսանկյունից ռիսկային համարվող առաքանիների նկատմամբ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. IPS/CDS համակարգի բիզնես գործընթացների և տեխնիկական փաստաթղթերի
ուսումնասիրություն,

բ. փոստային առաքանիների հաշվառման գործող համակարգի փորձաքննություն՝
գործող օրենսդրությանը համապատասխանեցնելու նպատակով,

գ. փոստային առաքանիների հաշվառման համակարգի վրա ազդեցությունների
գնահատում, համապատասխան փոփոխություններ իրականացնելու տեխնիկական
առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման
և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով
հաստատում,

դ. համակարգի մշակում,

ե. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. միջազգային փոստային առաքանիներով տեղափոխվող ապրանքների նկատմամբ մաքսային հսկողության ավելի արդյունավետ իրականացում,

բ. ինչպես փոստային առաքումների, այնպես էլ էքսպրես-բեռների միջոցով ներկրվող/արտահանվող թմրանյութերի, հոգեմետ նյութերի և դրանց պրեկուրսորների հայտնաբերման նպատակով արդյունավետ մաքսային հսկողության իրականացում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Ապահովված է փոստային առաքանիների վերաբերյալ նախնական տեղեկատվության ստացման հնարավորությունը և ռիսկերի կառավարման համակարգի հետ ինտեգրումը: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է կիսամյակային պարբերականությամբ:

2.1.7. Ուղևորների վերաբերյալ նախնական տեղեկատվություն

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել Ուղևորների նախնական տեղեկատվության (API) և Ուղևորների տվյալների գրանցման (PNR) համակարգեր և ինտեգրել դրանք մաքսային մարմնի տեղեկատվական համակարգերի հետ)

1) Նկարագրություն

Միջոցառման արդյունքում հնարավոր կլինի իրականացնել օդային տրանսպորտային միջոցով այլ երկրներից դեպի ՀՀ ուղևորվող անձանց վերաբերյալ նախնական տեղեկատվության վերլուծություն: Համակարգերի ներդրումը հնարավորություն կընձեռի տեղեկատվություն ստանալ օդային տրանսպորտային միջոցով տեղափոխվող ուղևորների վերաբերյալ մինչ օդանավի փաստացի ժամանելը: Համակարգերի միջոցով հնարավոր կլինի նաև տեղեկատվություն ստանալ ժամանող ուղևորի տարանցիկ երթուղու կետերի վերաբերյալ: Նշված տվյալների համադրությունը թույլ կտա հսկողություն սահմանել արգելված ապրանքների տեղափոխման մեջ կասկածվող անձանց նկատմամբ: Միջոցառումն իրականացվելու է Հայաստանի Հանրապետություն-նում Ուղևորների նախնական տեղեկատվության (ՈՒՆՏ/API) համակարգի ներդրման նպատակով

ստեղծվող միջգերատեսչական փորձագիտական խմբի շրջանակներում ընդունված որոշումներին համապատասխան:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. Ուղևորների նախնական տեղեկատվության (API) և Ուղևորների տվյալների գրանցման (PNR) համակարգերի կիրառման միջազգային փորձի ուսումնասիրում,

բ. Ուղևորների նախնական տեղեկատվության (API) և Ուղևորների տվյալների գրանցման (PNR) համակարգերի ներդրման և կիրառման հետ կապված բիզնես գործընթացների ուսումնասիրում,

գ. տեխնիկական փաստաթղթերի ուսումնասիրություն և տեխնիկական պահանջների սահմանում,

դ. իրավական դաշտի ուսումնասիրում և անհրաժեշտության դեպքում համապատասխան փոփոխությունների առաջարկությունների ներկայացում,

ե. Հայաստանի Հանրապետությունում Ուղևորների նախնական տեղեկատվության (ՈՒՆՏ/API) համակարգի ներդրման տեխնիկական առաջադրանքի մշակմանը մասնակցություն և համապատասխան տեխնիկական պահանջների ներկայացում,

զ. API և PNR համակարգերի՝ մաքսային մարմնի տեղեկատվական համակարգերի հետ ինտեգրման համար տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

է. համակարգերի մշակման գործընթացին մասնակցություն,

ը. համակարգերի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. օդային տրանսպորտով ՀՀ ժամանող/մեկնող քաղաքացիների վերաբերյալ նախնական տեղեկատվության ստացում,

բ. ստացված տեղեկությունների վերլուծության իրականացում,

գ. թիրախավորված մաքսային հսկողության իրականացում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Առկա է ուղևորների վերաբերյալ նախնական տեղեկատվության ստացման և այն անհրաժեշտ հսկողական գործառույթների իրականացման համար կիրառման հնարավորությունը: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ:

2.1.8. ԵԱՏՄ շրջանակներում ապրանքների հետագծելիություն

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել ԵԱՏՄ շրջանակներում ապրանքների հետագծելիության ապահովման մեխանիզմ՝ ԵԱՏՄ հարթակում ստանձնած պարտավորություններին համապատասխան)

1) Նկարագրություն

ԵԱՏՄ շրջանակներում նախատեսվում է ներդնել փաստաթղթային հետագծելիության ապահովման մեխանիզմ՝ «Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային տարածք ներմուծված ապրանքների հետագծելիության մեխանիզմի վերաբերյալ» համաձայնագրին համապատասխան: Համաձայնագրի հիմնական նպատակներից է ստեղծել մաքսային և հարկային վճարների վճարումից խուսափելու տարբեր սխեմաների օգտագործումը բացառող պայմաններ՝ միաժամանակ ապահովելով ապրանքների շրջանառության հետագծելիության նկատմամբ հսկողություն:

Համաձայնագրի գործողությունը տարածվում է «ներքին սպառման համար բացթողում» մաքսային ընթացակարգին համապատասխան ԵԱՏՄ տարածք ներմուծված ԵԱՏՀ կողմից հաստատված ապրանքատեսակների շրջանառության վրա:

Մշակվող մեխանիզմին համապատասխան՝ անդամ-պետություններն ապահովում են ազգային համակարգերի մշակում, որտեղ հավաքագրվում է տեղեկատվություն հարկային և մաքսային մարմիններին ներկայացվող փաստաթղթերից, որոնց հիման վրա իրականացվում է տեղեկատվության փոխանակում այլ անդամ-պետությունների հետ՝ մինչև ապրանքը սահմանը հատելը և ԵԱՏՄ այլ անդամ-պետություն տեղափոխելը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. նախագիծն իրականացնող կազմակերպության ընտրություն,

բ. նախագծին առնչվող հարկային և մաքսային բիզնես գործընթացների ուսումնասիրություն,

գ. նախագծի հայեցակարգի մշակում և համաձայնեցում շահագրգիռ կողմերի հետ,

դ. տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

ե. համակարգի նախագծում և մշակում,

զ. նորմատիվ-իրավական իրավական ակտերի համապատասխան նախագծերի մշակում և հաստատման ներկայացում,

է. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. կրճատված ստվերային շուկա,

բ. շուկայի անբարեխիղճ մասնակիցների քանակը նվազել է,

գ. վերահսկվող ապրանքաշարժի շղթա:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ԵԱՏՄ շրջանակներում ապրանքների հետագծելիության ապահովման մեխանիզմը ներդրված է: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ:

2.1.9. Հարկային կարգապահության ռիսկերի բացահայտման, գնահատման և նվազեցման գործընթացների կատարելագործում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ մշակել և ներդնել ոլորտային հարկային կարգապահության բարելավման ծրագիր, իրականացնել ծրագրի մոնիտորինգ և, ըստ անհրաժեշտության, վերանայել ծրագիրը)

1) Նկարագրություն

Ներկայումս ՊԵԿ կողմից իրականացվում են մի շարք գործընթացներ՝ ուղղված հարկային կարգապահության ռիսկերի բացահայտմանը, գնահատմանը և

կանխարգելմանը: Այդ գործընթացներն առավել արդյունավետ իրականացնելու նպատակով մշակվել է հարկային կարգապահության բարելավման համապարփակ ծրագիր, որն ուղղված է հարկային կարգապահության ռիսկերի կառավարման մեխանիզմների կատարելագործմանը, իրականացվող գործընթացների պարբերաբար մշտադիտարկման մեխանիզմների ներդրմանը և դրա արդյունքներով՝ ըստ անհրաժեշտության, կիրառվող գործընթացների, սահմանված ընթացակարգերի վերանայմանը: Հարկային կարգապահության բարելավման համապարփակ ծրագրի հիման վրա նախատեսվում է նշակել ու ներդնել ոլորտային հարկային կարգապահության բարելավման ծրագիր (ծրագրեր), պարբերաբար իրականացնել այդ ծրագրի (ծրագրերի) մոնիտորինգ և դրա արդյունքներով, ըստ անհրաժեշտության, վերանայել հարկային կարգապահության բարելավմանն ուղղված գործընթացները:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ոլորտային հարկային կարգապահության բարելավման ծրագրի (ծրագրերի) մշակում և ներդրում,

բ. ոլորտային հարկային կարգապահության բարելավման ծրագրի (ծրագրերի) մոնիտորինգի իրականացում,

գ. իրականացված մոնիտորինգի արդյունքներով ծրագրի (ծրագրերի) վերանայման վերաբերյալ, ըստ անհրաժեշտության, առաջարկությունների ներկայացում և հետագա ընթացքի ապահովում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

Հարկային կարգապահության ռիսկերի կառավարման գործընթացների արդյունավետության բարձրացում և թիրախային իրականացում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Մշակվել ու ներդրվել է ոլորտային հարկային կարգապահության բարելավման ծրագիր: Ցուցանիշը գնահատվելու է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ՝ 2022 թվականից սկսած:

**2.1.10. Պետական տուրքի վերահսկողության մեխանիզմի արդիականացում
(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ստեղծել պետական տուրքի վերահսկողության գործուն
համակարգ)**

1) Նկարագրություն

«Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի համաձայն՝ պետական տուրքի հաշվարկման և գանձման կարգի պահպանման նկատմամբ վերահսկողությունն իրականացնում են ՀՀ կառավարության լիազորած մարմինները: Միաժամանակ, ՀՀ կառավարության 1997թ. նոյեմբերի 29-ի թիվ 547 որոշման համաձայն՝ պետական տուրքի հաշվարկման և գանձման կարգի պահպանման նկատմամբ վերահսկողությունն իրականացնում է հարկային մարմինը:

ՀՀ հարկային օրենսգրքի 335-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ հարկային հսկողության շրջանակներում հարկային մարմինն իրավունք ունի իրականացնելու հետևյալ տեսակների հարկային ստուգումները՝ համալիր և թեմատիկ:

Թեմատիկ ստուգումների շրջանակներում պետական տուրքի գծով վերահսկողություն իրականացնել հնարավոր չէ, քանի որ դրանց տեսակները սպառիչ սահմանված են ՀՀ հարկային օրենսգրքի 335-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, իսկ համալիր հարկային ստուգումների շրջանակներում հնարավոր է, սակայն միայն այդ ստուգումների միջոցով պետական տուրքի վերահսկողություն իրականացնելու եղանակը չի ապահովում բավարար ճկունություն: Մասնավորապես.

Համալիր հարկային ստուգումները ենթադրում են հարկային հարաբերությունները կարգավորող բոլոր իրավական ակտերի, ինչպես նաև հարկային մարմինն հսկողության լիազորություններ վերապահող բոլոր իրավական ակտերի այլ պահանջների կատարման ստուգում: Պետական տուրքի գծով ստուգումներ համալիր հարկային ստուգումների շրջանակներում հնարավոր է կատարել, սակայն համալիր ստուգումներն իրականացվում են ռիսկային չափանիշների հիման վրա՝ տարեկան ծրագրով և ՀՀ հարկային օրենսգրքի

337-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դեպքերում (քննիչի որոշում, հարկ վճարողի դիմում և այլն):

Համալիր հարկային ստուգումների տարեկան ծրագրում գրեթե պետական տուրք գանձող մարմիններ չեն հայտնվում, քանի որ ՀՀ կառավարության 25.05.2017թ. թիվ 570-Ն որոշմամբ սահմանված ռիսկայնության չափանիշները հիմնականում բնորոշ չեն պետական տուրք գանձող մարմինների գործունեությանը, որոնց հիմնական մասը հանդիսանում են պետական մարմիններ և առավել շատ վերաբերելի են շահույթ ստանալու նպատակ հետապնդող սուբյեկտներին:

Բացի այդ, նույնիսկ համալիր հարկային ստուգում իրականացնելու պարագայում՝ հարկային մարմինը պարտավոր է տվյալ մարմնում ոչ միայն ստուգել պետական տուրքի հաշվարկման և գանձման ճշտությունը, այլև՝ տվյալ պետական տուրք գանձող մարմնի բոլոր գործարքները, ինչը հսկողության տեսանկյունից արդյունավետ չէ, քանի որ պետական տուրքի թեման ինքնին բավականին ծավալուն է և պահանջում է նեղ մասնագիտական ունակություններ:

Նկարագրվածի արդյունքում պետական տուրքի վերահսկողության գործընթացի գործուն մեխանիզմների բացակայությունը առաջացնում է տվյալ ոլորտում որոշակի ռիսկերի ի հայտ գալու հավանականություն:

Սույն միջոցառման արդյունքում նախատեսվում է սահմանել «Պետական տուրքի հաշվարկման և գանձման ճշտության ստուգում» թեմատիկ ստուգման նոր տեսակը, մշակել դրա իրականացման ընթացակարգը, որի արդյունքում հնարավորություն կտրվի հարկային մարմնին առավել ճկուն եղանակով պետական տուրք հաշվարկող և գանձող սուբյեկտների մոտ իրականացնելու ստուգումներ՝ հայտնաբերելով հնարավոր բացթողումները և միջոցներ ձեռնարկելով դրանց վերացման ուղղությամբ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. օրենսդրական փոփոխությունների վերաբերյալ առաջարկությունների ձևավորում,

բ. օրենսդրական փոփոխությունների վերաբերյալ փաթեթի մշակում և քննարկում լիազոր մարմինների հետ,

գ. օրենսդրական փոփոխությունների ընդունումից հետո՝ հարկային մարմնում պետական տուրքի հսկողություն սահմանող կառուցվածքային միավորի ձևավորում,

դ. պետական տուրքի վերահսկողության գծով՝ հարկային մարմնի ներքին ընթացակարգերի սահմանում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

«Օրենսդրությամբ սահմանված է «Պետական տուրքի հաշվարկման և գանձման ճշտության ստուգում» թեմատիկ ստուգման տեսակը:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Պետական տուրք գանձող և հաշվարկող մարմիններում իրականացված պետական տուրքի հաշվարկման և գանձման ճշտության ստուգումների ծավալ: 2017-2019թթ. տվյալներով պետական տուրք գանձող մարմիններում ստուգումներ չեն կատարվել: Թեմատիկ ստուգման տվյալ տեսակի ներդրման արդյունքում նախատեսվում է յուրաքանչյուր տարվա ընթացքում պետական տուրք գանձող առնվազն թվով 5 մարմիններում իրականացնել համապատասխան ստուգումներ: Ցուցանիշն առաջին անգամ ամփոփվելու է 2024 թվականին՝ 2023թ. ընթացքում իրականացված ստուգումների հիման վրա:

2.1.11. Ֆիզիկական անձանց և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների մաքսային ռիսկերի կառավարման ավտոմատ համակարգ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ կարարելագործել մաքսային ավտոմատացված տեղեկատվական համակարգում ռիսկերի կառավարման մեխանիզմները՝ ներդնելով ֆիզիկական անձանց և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների մաքսային ռիսկերի կառավարման ավտոմատ համակարգ)

1) Նկարագրություն

Ֆիզիկական անձանց և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների մաքսային ռիսկերի կառավարման ավտոմատ համակարգի ներդրմամբ հնարավոր կլինի ՀՀ պետական սահմանը հատող ֆիզիկական անձանց և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների նկատմամբ իրականացնել թիրախավորված մաքսային հսկողություն՝ կրճատելով ոչ ռիսկային հանդիսացող ֆիզիկական անձանց և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների սահմանահատման գործընթացի ժամանակը:

Ներկայումս ինչպես ֆիզիկական անձանց, այնպես էլ անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների սահմանահատումները չեն գրանցվում մաքսային մարմինների որևէ էլեկտրոնային համակարգում (բացառությամբ այն դեպքերի, երբ մաքսային հայտարարագիր է լրացվում ֆիզիկական անձի կողմից տեղափոխվող ապրանքի համար և (կամ) անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցով տեղափոխվող ապրանքի համար), ուստի վերոնշյալի նպատակով անհրաժեշտ կլինի օգտագործել ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայության սահմանային էլեկտրոնային կառավարման տեղեկատվական համակարգը (ՍԷԿՏ)՝ համաձայնության գալով Ազգային անվտանգության ծառայության հետ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. նախագծի պահանջների սահմանում,
- բ. համագործակցություն ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայության հետ՝ ՍԷԿՏ համակարգում Մաքսային ռիսկերի կառավարման համակարգի ներդրման գործընթացի ուղղությամբ.
- գ. մաքսային ոլորտում ռիսկերի կառավարման համաշխարհային նորագույն փորձի ուսումնասիրում և համապատասխան գործիքակազմի մշակում,
- դ. տեխնիկական պահանջների սահմանում և մոդելավորում,

ե. տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

զ. համակարգի մշակում,

է. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. ՀՀ պետական սահմանը հատող ֆիզիկական անձանց և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների նկատմամբ ինքնաշխատ եղանակով թիրախավորված մաքսային հսկողության իրականացում,

բ. սահմանահատման գործընթացի ժամանակի կրճատում, մաքսային հսկողության ավելի արդյունավետ իրականացում,

գ. նվազագույնի հասցված շփում սահմանահատողների և մաքսային մարմնի միջև:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Ֆիզիկական անձանց և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների մաքսային ռիսկերի կառավարման ավտոմատ համակարգը ներդրված է: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ:

2.1.12. Տրանսպորտային միջոցների էլեկտրոնային մաքսային հայտարարագիր

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ «ՀՀ արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան» հարթակում ներդնել «տրանսպորտային միջոցների մաքսային հայտարարագիր» համակարգը)

1) Նկարագրություն

Ներկայումս ՀՀ տարածք մուտք գործող, այդ թվում՝ ՀՀ տարածքով տարանցիկ ուղևորվող դատարկ տրանսպորտային միջոցների շարժը ՀՀ մաքսային մարմինների տեղեկատվական համակարգերում չի գրանցվում և գործնականում շատ դժվար է այդ տրանսպորտային միջոցների շարժի վերաբերյալ համապատասխան վերլուծական և հսկողական աշխատանքներ իրականացնել:

«ՀՀ արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան» հարթակում «տրանսպորտային միջոցների մաքսային հայտարարագիր» համակարգի ներդրման արդյունքում ավելի արդյունավետ կդառնա ՀՀ տարածք մուտք գործող բեռնատար դատարկ տրանսպորտային միջոցների նկատմամբ մաքսային հսկողության իրականացումը, այդ թվում՝ դատարկ տրանսպորտային միջոցների կառուցվածքում մաքսային հսկողությունից թաքցված ապրանքների հայտնաբերումը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. նախագծի պահանջների սահմանում,
- բ. իրավական ակտերի ուսումնասիրություն և համապատասխան փոփոխությունների և լրացումների իրականացում,
- գ. տեխնիկական պահանջների սահմանում,
- դ. տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,
- ե. համակարգի մշակում,
- զ. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

- ա. մաքսային գործընթացների՝ բացառապես էլեկտրոնային եղանակով իրականացում,
- բ. ստացված տեղեկությունների վերլուծության իրականացում,
- գ. տրանսպորտային միջոցներով ներկրվող/արտահանվող թմրանյութերի, հոգեմետ նյութերի և դրանց պրեկուրսորների հայտնաբերման նպատակով թիրախավորված մաքսային հսկողության իրականացում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

«ՀՀ արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան» հարթակում «տրանսպորտային միջոցների մաքսային հայտարարագիր» համակարգը ներդրված է: Ցուցանիշը

գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ:

2.1.13. Էլեկտրոնային առևտրի վերահսկողության մեխանիզմներ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ կատարելագործել էլեկտրոնային առևտրի հարկային հսկողության մեխանիզմները, ՊԵԿ կարողությունները)

1) Նկարագրություն

Ինչպես ամբողջ աշխարհում, ՀՀ-ում նույնպես մեծ թափ է ստացել էլեկտրոնային առևտուրը, իսկ կորոնավիրուսի (COVID-19) տարածմամբ պայմանավորված՝ ներկայումս ավելի են ընդլայնվում էլեկտրոնային առևտրի մասշտաբները, ինչն իր հերթին մարտահրավերներ է առաջացնում նաև հարկային մարմինների համար՝ էլեկտրոնային եղանակով իրականացվող ձեռնարկատիրական գործունեության վերաբերյալ տեղեկությունների հավաքագրման, էլեկտրոնային առևտրի բացահայտման և պատշաճ հսկողության տեսանկյունից: Միջոցառման շրջանակներում նախատեսվում է ուսումնասիրել էլեկտրոնային առևտրի հարկմանն առնչվող օրենսդրական կարգավորումները և առաջարկություններ ներկայացնել նոր կարգավորումների սահմանման վերաբերյալ, ինչպես նաև կատարելագործել էլեկտրոնային առևտրի նկատմամբ հարկային հսկողության մեխանիզմները:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. օրենսդրական կարգավորումների ուսումնասիրում և, ըստ անհրաժեշտության, օրենսդրական փոփոխությունների վերաբերյալ առաջարկությունների ձևավորում և հետագա ընթացքի ապահովում,

բ. էլեկտրոնային առևտրի հսկողություն իրականացնող հարկային ծառայողների մասնագիտական գիտելիքների և աշխատանքային ունակությունների բարձրացում,

գ. էլեկտրոնային առևտրի հսկողության գործիքակազմի ընդլայնում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. էլեկտրոնային եղանակով իրականացվող ձեռնարկատիրական գործունեության հարկային հսկողության գործիքակազմի կատարելագործում,

բ. էլեկտրոնային եղանակով իրականացվող հսկողական միջոցառումների ընդլայնում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Կատարելագործված են էլեկտրոնային եղանակով իրականացվող ձեռնարկատիրական գործունեության նկատմամբ հսկողական մեխանիզմները: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ:

2.1.14. Հարկային պարտավորությունների կատարման ապահովման գործընթացում արգելադրման գործիքակազմի արդյունավետության բարձրացում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ Ներդնել հարկային պարտավորությունների կատարումն ապահովող արգելադրման արդյունավետ գործիքակազմ)

1) Նկարագրություն

«Հարկային օրենսգրքով նախատեսված՝ «եթե հարկային մարմնի իրականացրած վարչարարության ընթացքում արդեն իսկ ձեռք բերված ապացույցները բավարար հիմք են տալիս ենթադրելու, որ հարկ վճարողը կարող է թաքցնել, փչացնել կամ սպառել հարկային մարմնի ընդունած իրավական ակտի կատարման համար անհրաժեշտ գույքը, ապա հարկային մարմնի ղեկավարը ՀՀ հարկային օրենսգրքով սահմանված կարգով իրավունք ունի հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու մասին հանձնարարագիր հրապարակելու» կանոնակարգումը հնարավոր չէ կիրառել պրակտիկայում, քանի որ փաստացի հարկային մարմնի համար նշված ապացուցման պարտականությունը կատարելու համար բավարար և անհրաժեշտ փաստական հանգամանքները իրականում հնարավոր չի լինում արձանագրել, ինչի հետևանքով հարկային մարմնի կողմից իրականացվող արգելադրման վարչարարությունը վտանգված է դատարանի կողմից ոչ

իրավաչափ ճանաչվելու: Սակայն կարևորելով արգելադրման գործիքակազմի կիրառումը հարկային պարտավորությունների կատարման ապահովման գործընթացում, ինչպես նաև նպատակ ունենալով հստակեցնել և ամրագրել իրավական որոշակիության սկզբունքը արգելադրման կիրառման իրավական կարգավորման շրջանակներում, միջոցառման շրջանակներում նախատեսվում է համապատասխան օրենսդրական փոփոխություններ կատարելու միջոցով ուժը կորցրած ճանաչել վերոնշյալ դրույթը և փոխարենը նախատեսել, որ արգելանքը կարող է կիրառվել յուրաքանչյուր հարկային տարվա ընթացքում չկատարված հարկային պարտավորություններ ունենալու համար այն դեպքում, եթե գանձման վարույթ հարուցելուն նախարոդող 365 օրվա ընթացքում նշված հարկ վճարողի նկատմամբ հարուցված է եղել 200 հազար ՀՀ դրամը գերազանցող չկատարված հարկային պարտավորությունները գանձելու վերաբերյալ վարույթ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. օրենսդրությամբ սահմանված՝ գույքի արգելանքի կիրառության հիմքերը հիմնավորելու (ապացուցելու) հարկային մարմնի պարտականության վերաբերյալ դրույթի վերանայման վերաբերյալ առաջարկությունների ձևավորում և քննարկում՝ փոխարենը նախատեսելով գույքի արգելանքի կիրառում՝ յուրաքանչյուր հարկային տարվա ընթացքում 200 հազար ՀՀ դրամը գերազանցող չկատարված հարկային պարտավորությունները գանձելու վերաբերյալ վարույթ հարուցված լինելու դեպքում,

բ. համապատասխան օրենսդրական փոփոխություններ կատարելու առաջարկությունների հետագա ընթացքի ապահովում,

գ. տեխնիկական առաջադրանքների մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

դ. ծրագրային ապահովման մշակում,

ե. ծրագրային ապահովման փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

Արգելադրման կիրառման իրավական կարգավորման շրջանակներում իրավական որոշակիության սկզբունքի հստակեցում և ամրագրում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Համապատասխան օրենսդրական փոփոխությունը կատարված է՝ գույքի արգելանքի կիրառության հիմքերը վերանայված են: Ցուցանիշը գնահատվելու է «կատարված է» կամ «կատարված չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2025 թվականին:

Ենթանպատակ 2.2. Խրախուսել կամավոր կարգապահությունը, բարձրացնել հարկերից խուսափողների դեմ պայքարի արդյունավետությունը և կրճատել հարկային ստվերի մակարդակը

2.2.1. Օրինապահ հարկ վճարողների համակարգ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ իրականացնել իրազեկման միջոցառումներ՝ օրինապահ հարկ վճարողի հավաստագրի տրման վերանայված համակարգի, խրախուսման նոր մեխանիզմների վերաբերյալ՝ ընդլայնելով օրինապահ հարկ վճարողների թիվը)

1) Նկարագրություն

Օրինապահ հարկ վճարողի կարգավիճակի տրամադրումը նպատակ ունի խրախուսել հարկ վճարողի օրինապահ վարքագիծը, հարկ վճարողների մոտ փոխել հարկային կարգապահության ընկալումը, որպեսզի այն դիտվի ոչ միայն որպես պարտավորություն, այլ նաև գնահատվի և լինի առավել գրավիչ: Օրինապահ հարկ վճարողի կարգավիճակի որոշման և օրինապահ հարկ վճարողներին հավաստագրերի տրամադրման կարգով սահմանվել են խրախուսման նոր մեխանիզմներ: Օրինապահ հարկ վճարողներին տրամադրվող խրախուսման գործիքներից օգտվողների քանակի ընդլայնման, իսկ արդյունքում, օրինապահ հարկ վճարողների քանակն ընդլայնելու և կամավոր հարկային կարգապահության բարձրացման նպատակով՝ նախատեսվում է իրականացնել իրազեկման աշխատանքներ: Միաժամանակ, օրինապահ հարկ վճարողի հավաստագրեր ստացած համապատասխան հարկ վճարողներին պատվոգրեր կամ շնորհակալագրեր կամ անվանական հուշանվերներ տրամադրելու նպատակով նախատեսվում է կազմակերպել պարբերական միջոցառումներ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. օրինապահ հարկ վճարողներին հավաստագրերի տրամադրման նոր կարգի, խրախուսման նոր մեխանիզմների վերաբերյալ իրազեկման աշխատանքների իրականացում,

բ. օրինապահ հարկ վճարողի հավաստագրեր ստացած հարկ վճարողներից համապատասխան չափանիշներին բավարարող հարկ վճարողների ընտրության և

պատվոգրեր կամ շնորհակալագրեր կամ անվանական հուշանվերներ տրամադրելու նպատակով պարբերական միջոցառման կազմակերպում:

գ. համապատասխան իրավական ակտերում անհրաժեշտ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու կամ նոր իրավական ակտերի մշակման մասին առաջարկների ներկայացում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

Հարկ վճարողների կողմից հարկային պարտավորությունները կամավորությամբ կատարելու սկզբունքի արմատավորում և հարկային մարմին-հարկ վճարող գործընկերային հարաբերությունների առավել ամրապնդում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. Ընդունված են օրինապահ հարկ վճարողի հավաստագրման և խրախուսական համապատասխան մեխանիզմների կիրառման վերաբերյալ համապատասխան իրավական ակտեր: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով:

բ. Օրինապահ հարկ վճարողի կարգավիճակ ստանալու համար դիմողների թվի տարեկան պարբերականությամբ ավելացում: Նախատեսվում է, որ նոր համակարգի ներդրումից հետո օգտվողների քանակը յուրաքանչյուր տարի կավելանա առնվազն 5%-ով: Ցուցանիշները գնահատվելու են 2022 թվականի 1-ին եռամսյակում:

2.2.2. Ֆիզիկական անձանց ինքնահայտարարագրման համակարգ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել ֆիզիկական անձանց եկամուտների և ծախսերի ինքնահայտարարագրման ավտոմատացված համակարգ)

1) Նկարագրություն

Նախատեսվում է մշակել օրենսդրական նախաձեռնությունների փաթեթ, որով կնախատեսվի ֆիզիկական անձանց եկամուտների հետ մեկտեղ, ծախսերի (օրինակ, կրթության, առողջապահության, առևտրի և ծառայությունների ոլորտներում կատարված ծախսերի) հայտարարագրում և որոշակի տոկոսով դրանց նվազեցում՝ տվյալ տարում

ստացված համախառն եկամտից: Մշակվող համակարգը հնարավորություն կընձեռի ֆիզիկական անձանց կողմից ներկայացվող տարեկան հայտարարագրերով վերահաշվարկելու հարկային գործակալների միջոցով բյուջե վճարված եկամտային հարկի գումարները՝ նվազեցնելով հարկի դրույքաչափը և վերադարձնելու ֆիզիկական անձանց վճարված եկամտային հարկի որոշակի գումարներ: Նախատեսվում է նաև մշակել բջջային հավելվածի կամ վճարային տերմինալների միջոցով հայտարարագրերի ներկայացման հնարավորություն՝ գործընթացն առավել պարզ և դյուրին կազմակերպելու նպատակով:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. գործող օրենսդրության վերանայման և պարզեցման նախաձեռնում,
- բ. բիզնես գործընթացների ուսումնասիրություն, հնարավոր խնդիրների և ռիսկերի վերհանում,
- գ. տեխնիկական պահանջների սահմանում,
- դ. գնման գործընթացի կազմակերպում,
- ե. տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,
- զ. համակարգի մշակում,
- է. համակարգի փորձարկում և ներդրում (նոր բիզնես գործընթացների ներդրում):

3) Ակնկալվող արդյունքներ

- ա. ներդրված է ֆիզիկական անձանց ինքնահայտարարման էլեկտրոնային համակարգը՝ ֆիզիկական անձանց հարկային կարգապահության ծախսերը հնարավորինս նվազեցնելու և հայտարարման համակարգը պարզեցնելու ու դյուրինացնելու նպատակով,
- բ. ֆիզիկական անձանց շրջանակներում արմատացել է հարկային մշակույթը,
- գ. առկա է անձնական պատասխանատվություն ֆիզիկական անձի կողմից հարկման ենթակա եկամուտներից հարկային պարտավորությունների կատարման մասով,

դ. որոշակի չափով կրճատվել է ֆիզիկական անձանց եկամտային հարկի մասով հարկային բեռը,

ե. կրճատվել է շուկայի ստվերը՝ պայմանավորված ֆիզիկական անձանց կողմից ՀԴՄ կտրոնների պահանջով,

զ. առկա են պարզ և հարմարավետ մեխանիզմներ ֆիզիկական անձանց կողմից հայտարարագրեր ներկայացնելու համար:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Ֆիզիկական անձանց եկամուտների և ծախսերի ինքնահայտարարագրման ավտոմատացման համակարգը ներդրված է: Ներկայումս ներդրված չէ ֆիզիկական անձանց ինքնահայտարարագրման համակարգ: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ:

2.2.3. Հարկային տեղեկատվության փոխանակման գործընթացներ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ միջազգային համագործակցության շրջանակներում ՊԵԿ կողմից իրականացվող հարկային տեղեկատվության փոխանակման գործընթացները համապատասխանեցնել միջազգային ստանդարտներին)

1) Նկարագրություն

Նախատեսվում է վերակառուցել, արդիականացնել և մասամբ ավտոմատացնել ՊԵԿ-ում իրականացվող՝ հարցումների հիման վրա տեղեկատվության միջազգային փոխանակման գործընթացները՝ ՏՀԶԿ-ի ստանդարտներին համապատասխան, ապահովելով ՏՀԶԿ-ի առջև ստանձնած ՀՀ պարտավորությունները՝ հարկային տեղեկատվության թափանցիկության և հարկային տեղեկատվության արդյունավետ միջազգային փոխանակման մասով:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. հարկային տեղեկատվության փոխանակման բնագավառում առկա կարգավորումների և ՊԵԿ-ի պրակտիկայի ուսումնասիրություն և ներկայացում ՏՀԶԿ-ի փորձագետներին,

բ. փոխանակման ենթակա տեղեկատվության՝ ՊԵԿ հասանելիության ապահովման նպատակով իրավական կարգավորումների մշակում,

գ. հարկային տեղեկատվության փոխանակման համար իրավասու ՊԵԿ ստորաբաժանման գործառույթների, իրավասությունների, կիրառվող գործընթացների, տեղեկատվական գործիքների և տեղեկատվության անվտանգության միջոցների վերանայում և համապատասխանեցում ՏՀԶԿ մոդելային պահանջներին,

դ. հարկային տեղեկատվության փոխանակման գործընթացներում կիրառվելիք ծրագրային ապահովման մշակում և ներդրում,

ե. հարկային տեղեկատվության փոխանակման համար իրավասու ստորաբաժանման համալրում անձնակազմով և վերջինիս վերապատրաստում՝ նոր գործառույթներին, իրավասություններին, գործընթացներին և տեղեկատվական գործիքներին համապատասխան,

զ. արդյունավետ մասնակցություն հարկային տեղեկատվության փոխանակման ուղղությամբ ՏՀԶԿ կողմից կազմակերպվելիք միջոցառումներին և գործընկերային ստուգմանը (Peer review):

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. ապահովված է միջազգային՝ փոխանակման ենթակա տեղեկատվության հասանելիությունը ՊԵԿ-ին,

բ. ներդրված է ՏՀԶԿ ստանդարտներին համապատասխանեցված և անվտանգության բարձր մակարդակ ապահովող տեղեկատվության փոխանակման համակարգ,

գ. հարկային տեղեկատվության փոխանակմանը ներգրավված անձնակազմն անցել է մասնագիտացված վերապատրաստում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ՏՀԶԿ-ի շրջանակներում անցկացվելիք գործընկերային ստուգման արդյունքում ՊԵԿ-ը ստացել է դրական գնահատական: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2021 թվականին:

2.2.4. Տրանսֆերային գնագոյացման իրավակարգավորումների կիրառում, հարկային հսկողության ուժեղացում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ կապարելագործել տրանսֆերային գնագոյացման ուղղությամբ հարկային հսկողությունը)

1) Նկարագրություն

«Հ հարկային օրենսգրքում տրանսֆերային գնագոյացման վերաբերյալ կարգավորումների կիրառման ընթացակարգերի հիման վրա նախատեսվում է մշակել տրանսֆերային գնագոյացման կարգավորումների կիրառման վերաբերյալ պարզեցված ուղեցույց: Միաժամանակ, հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ գնագոյացման կարգավորումների կիրարկումը բարդ գործընթաց է, նախատեսվում է ինտենսիվ իրագեկման աշխատանքների իրականացում թիրախային հարկ վճարողների շրջանում, ինչպես նաև հարկային մարմնի՝ տրանսֆերային գնագոյացման ստուգումներ իրականացնելու կարողությունների բարձրացում:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. տրանսֆերային գնագոյացման ստուգումների վերաբերյալ ուղեցույցի մշակում,
բ. տրանսֆերային գնագոյացման ստուգումներ իրականացնող հարկային ծառայողների մասնագիտական գիտելիքների և աշխատանքային ունակությունների բարձրացում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. մշակվել են տրանսֆերային գնագոյացման ստուգումների իրականացման համար համապատասխան ընթացակարգեր՝ ըստ հարկ վճարողների գործունեության տեսակների,

բ. բարձրացել է տրանսֆերային գնագոյացման ստուգումներ իրականացնող հարկային ծառայողների մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների մակարդակը:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Ցուցանիշները գնահատվում են «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով, մասնավորապես՝

ա. Ընդունված են տրանսֆերային գնագոյացման ստուգումներ իրականացնող հարկային ծառայողների համար ուղեցույցեր, հարցաշարեր: Նախատեսվում է իրականացնել 2021 թվականի ընթացքում:

բ. Տրանսֆերային գնագոյացման ստուգումներ իրականացնելու նպատակով վերապատրաստված են առնվազն 10 հարկային ծառայողներ: Նախատեսվում է իրականացնել 2021 թվականի ընթացքում:

2.2.5. ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի գործողությունների (ստանդարտների) ներդրում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի՝ ՀՀ կողմից ստանձնած նվազագույն ստանդարտները (գործողությունները))

1) Նկարագրություն

ՏՀԶԿ-ի «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի (այսուհետ՝ BEPS ծրագիր) գործողությունների ներդրումը նպաստելու է միջազգային հարկային ոլորտում հարկման արդյունավետության բարձրացմանը: BEPS ծրագիրը մեկնարկվել է ՏՀԶԿ/Մ20-ի կողմից 2013 թ. սեպտեմբերին և բաղկացած է 15 գործողություններից, որոնք ուղղված են համակարգելու միջազգային առևտրում հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժի (BEPS) հետ կապված խնդիրները: ՀՀ-ն հանդիսանում է BEPS անդամ 2019թ. փետրվար ամսից և պարտավորված է ներդրելու գործողությունների նվազագույն փաթեթը՝ 4 գործողություններ: Դրանք ենթադրում են ՀՀ-ում այնպիսի օրենսդրական և վարչարարական կարգավորումների սահմանում ու կիրառում, որոնք թույլ կտան շահույթը հարկել այնտեղ, որտեղ իրականացվում է շահույթը ձևավորելու համար անհրաժեշտ տնտեսական գործունեությունը և որտեղ ստեղծվում է

արժեքը: Միաժամանակ, անհրաժեշտ է վերացնել միջազգային հարկման կանոնների կիրառության բնագավառում առկա տարաձայնությունները:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ՀՀ-ի BEPS ծրագրի մեկնարկի նպատակով՝ ՏՀԶԿ փորձագետների Երևան այցի կազմակերպում և նրանց կողմից ՀՀ-ում կիրառվող կարգավորումների ու պրակտիկայի ուսումնասիրության անցկացման ապահովում,

բ. BEPS ծրագրի նվազագույն ստանդարտների իրականացման աշխատանքների մասով ՀՀ-ի համար ճանապարհային քարտեզի մշակում,

գ. ճանապարհային քարտեզով սահմանված միջոցառումների իրականացում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. բարձրացել է «վնասակար» հարկային պրակտիկայի (harmful tax practices) դեմ պայքարի արդյունավետությունը,

բ. կիրառվում է հարկային անհամապատասխանության դեպքերի համար միջազգային պայմանագրերով նախատեսված արտոնությունների (օգուտների) սահմանափակման մեխանիզմ,

գ. ՀՀ-ում ներդրած է ՏՀԶԿ Երկիր առ երկիր (CbC) հաշվետվողականության ստանդարտը,

դ. կիրառվում են վեճերի լուծման արդյունավետ մեխանիզմներ:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Ցուցանիշները գնահատվում են «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով, մասնավորապես՝

ա. «վնասակար» հարկային պրակտիկա որակվող կարգավորումներ առկա չեն: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2021 թվականին:

բ. առկա են Կրկնակի հարկումը բացառող համաձայնագրերի կիրառման շրջանակներում համաձայնագրային առևտուրը և հարկումից խուսափելը կանխարգելող նոր կարգավորումներ: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2021 թվականին:

գ. ՏՀԶԿ Երկիր առ երկիր (Cbc) հաշվետվողականության ստանդարտի ներդրման համար անհրաժեշտ նախապայմաններն առկա են: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2021 թվականին:

դ. Վեճերի կիրառման համար նախատեսված կարգավորումներն առկա են: Ցուցանիշը գնահատվելու է 2022 թվականին:

2.2.6. Հարկային պոտենցիալի, ստվերի և հարկային ճեղքի գնահատում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ տնտեսության հարկունակ ոլորտներում հարկային պոտենցիալի, ստվերի և հարկային ճեղքի գնահատման արդի մեթոդաբանության և ծրագրային լուծումների հիման վրա գործող համակարգի միջոցով իրականացնել հարկունակ ոլորտներում հարկային պոտենցիալի, ստվերի և հարկային ճեղքի գնահատում)

1) Նկարագրություն

Միջազգային պրակտիկայում կիրառվում են հարկային պոտենցիալի գնահատման տարբեր մեթոդաբանություններ, ինչը հնարավորություն է տալիս տարբեր եղանակներով գնահատել տնտեսության հարկային պոտենցիալի և ստվերայնության մակարդակը: Ընդ որում, հարկային պոտենցիալի, ստվերի և ճեղքի գնահատումն անհրաժեշտ է իրականացնել ամբողջ տնտեսության մակարդակով՝ ըստ տնտեսության ճյուղերի: Տնտեսության հարկունակ ոլորտներում հարկային պոտենցիալի, ստվերի և հարկային ճեղքի գնահատման միասնական մեթոդաբանության ընդունումը հիմք է հանդիսանալու գնահատման աշխատանքների ավտոմատացման նպատակով ծրագրային մոդուլի մշակման համար:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

Անհրաժեշտ է քննարկումների արդյունքում մշակել տնտեսության հարկունակ ոլորտներում հարկային պոտենցիալի, ստվերի և հարկային ճեղքի գնահատման մեկ միասնական մեթոդաբանություն, որը կլինի ընդունելի և կիրառելի առնվազն հարկային քաղաքականության և վարչարարության ազդեցությունների գնահատման տեսանկյունից:

Ընդունված մեթոդաբանության հիման վրա կիրականացվեն համապատասխան ծրագրային մոդուլի նախագծման աշխատանքներ, որի միջոցով կիրականացվի հարկային պոտենցիալի, սուվերի և հարկային ճեղքի գնահատում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. ՀՀ տնտեսության հարկային պոտենցիալի և սուվերայնության մակարդակի ոլորտային գնահատման ընդունված մեթոդաբանություն,

բ. ընդունված մեթոդաբանության հիման վրա գնահատման աշխատանքների իրականացման ծրագրային մոդուլի մշակման ընդունված տեխնիկական հանձնարարական,

գ. տնտեսության հարկունակ ոլորտների հարկային պոտենցիալի, սուվերի և հարկային ճեղքի գնահատում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. տնտեսության հարկային պոտենցիալի և սուվերային շրջանառությունների ոլորտային գնահատման մեթոդաբանության նախագիծը մշակված և ընդունված է,

բ. գնահատման աշխատանքների համար ծրագրային մոդուլի մշակման տեխնիկական հանձնարարականը մշակված է,

գ. տնտեսության հարկունակ ոլորտների հարկային պոտենցիալը, սուվերը և հարկային ճեղքը գնահատված են:

Ցուցանիշները գնահատվում են «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Հարկային պոտենցիալի, սուվերի և հարկային ճեղքի մեթոդաբանության, ծրագրային մոդուլի մշակում և հարկային պոտենցիալի, սուվերի և հարկային ճեղքի գնահատում ցուցանիշները գնահատվելու են 2021 թվականին:

2.2.7. Հետբացթողումային թիրախային ստուգումների համակարգ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել ապրանքների և փրանսպորտային միջոցների մաքսային բացթողումից հետո առևտրի աջակցման ու թիրախային ստուգումների արդի համակարգ)

1) Նկարագրություն

Հիմնվելով Համաշխարհային մաքսային կազմակերպության հետքացթողումային աուդիտի ներդրման ուղեցույցի (Implementation guidance on Post Clearance Audit/PCA) վրա, իրականացնել USԳ սուբյեկտների սեզմենտավորում՝ վերջիններիս տարանջատելով ըստ ռիսկի մակարդակների՝ ցածր, միջին և բարձր: Այս նպատակով անհրաժեշտ է կիրառել USԳ սուբյեկտների նկատմամբ արդյունավետ հսկողական աշխատանքներ իրականացնելու նպատակով միջազգային առաջավոր փորձի հիման վրա մշակված և հաստատված Ապրանք տեղափոխող անձանց ռիսկերի չափանիշները և դրա հիման վրա ստեղծվելիք համապատասխան ծրագրային ապահովման միջոցը: Առավել կարգապահ (Compliant) տնտեսվարողների (Բարեխիղճ USԳ սուբյեկտ) վերհանման և վերջիններիս որոշակի կարգավիճակի շնորհման նպատակով նախատեսվում է առավել ցածր ռիսկայնությամբ USԳ սուբյեկտների նկատմամբ իրականացնել համակարգային աուդիտ, բացահայտել վերջիններիս համակարգերի խոցելի և թույլ տեղերը և ներկայացնել առաջարկություններ՝ դրանց վերացման ուղղությամբ: Նշված աուդիտներից հետո վերջիններիս կշնորհվի համապատասխան կարգավիճակ՝ տրամադրելով որոշակի բարենպաստ պայմաններ և արտոնություններ:

«Ապրանք տեղափոխող անձանց ռիսկերի չափանիշներ» գործիքի օգնությամբ թիրախավորել նաև առավել բարձր ռիսկային և հաճախակի իրավախախտումներ թույլ տվող USԳ սուբյեկտներին՝ արտագնա և կամերալ մաքսային ստուգումների միջոցով ուղղորդելով վերջիններիս դեպի կարգապահություն՝ աստիճանաբար իջեցնելով վերջիններիս ռիսկայնության մակարդակը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ապրանք տեղափոխող անձանց ռիսկերի չափանիշների կատարելագործում, նոր չափանիշների սահմանում,

բ. ապրանք տեղափոխող անձանց ռիսկերի չափանիշների հիման վրա ծրագրային ապահովման մշակման նպատակով տեխնիկական առաջադրանքի պատրաստում և ՊԵԿ

էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

գ. պատրաստված տեխնիկական առաջադրանքի հիման վրա համապատասխան ծրագրային ապահովման մշակում և ներդրում,

դ. համակարգային ստուգումների մեխանիզմի ներդրում և անձնակազմին ուսուցանում,

ե. համապատասխանող՝ բարեխիղճ ԱՏԳ սուբյեկտների համար արտոնությունների և պարզեցումների սահմանում,

զ. առավել բարձր ռիսկային և հաճախակի իրավախախտումներ թույլ տվող ԱՏԳ սուբյեկտների թիրախային ստուգումների մեխանիզմի ներդրում,

է. տարեկան կամ կիսամյակային կտրվածքով ստուգման պլանի նախագծում և հաստատում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. Ամբողջովին նախագծվել և ներդրվել է Ապրանք տեղափոխող անձանց ռիսկերի չափանիշների վրա հիմնված ծրագրային ապահովումը, որի միջոցով թիրախային ձևով առանձնացվում են առավել ցածր ռիսկայնություն ունեցող բոլոր ընկերությունները, կամավորության սկզբունքով բոլոր ընկերություններում աուդիտի իրականացումից հետո դրական արդյունքների դեպքում իրականացվում է դրանց որոշակի կարգավիճակի շնորհում, որը հնարավորություն կտա առավելագույնս պարզեցված ձևով իրականացնելու մաքսային ձևակերպումների ողջ ընթացակարգը՝ նվազագույնի հասցնելով ձևակերպումների համար ծախսվող ժամանակը, մարդկային և նյութական ռեսուրսները: Միաժամանակ, թիրախային ձևով առանձնացվում են առավել բարձր ռիսկայնություն ունեցող բոլոր ընկերությունները, ուսումնասիրությունների միջոցով բացահայտվում խախտումների ամենաբարձր հավանականություն ունեցող ընկերությունները, անցկացվում են համապատասխանաբար արտագնա կամ կամերալ մաքսային ստուգումներ,

բացահայտվում են չվճարված կամ թերի վճարված մաքսային վճարների գումարները, մաքսային օրենսդրության դրույթների խախտման սխեմաները:

բ. Հետագա աուդիտի օգնությամբ բարձր ռիսկայնություն ունեցող ընկերությունները աստիճանաբար ուղղորդվում են օրինական դաշտ՝ դեպի այսպես կոչված կարգապահություն՝ այսպիսով իջեցնելով վերջիններիս ռիսկայնության մակարդակը:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. ըստ ռիսկի մակարդակների դասակարգված ԱՏԳ սուբյեկտների քանակ: Ցուցանիշը հաշվարկվելու է ԱՏԳ սուբյեկտների դասակարգումից հետո՝ տարեկան պարբերականությամբ:

բ. ստուգված բարձր ռիսկային ընկերությունների քանակ: Ցուցանիշը հաշվարկվելու է ԱՏԳ սուբյեկտների դասակարգումից հետո՝ տարեկան պարբերականությամբ:

2.2.8. Հետբացթողումային գործառույթների ընդլայնում, ավտոմատացում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ նախաբացթողումային գործառույթների աստիճանական կրճատմանը զուգահեռ ընդլայնել հետբացթողումային գործառույթներ իրականացնող ստորաբաժանումների կարողությունները՝ ավտոմատացնելով հետբացթողումային հսկողության գործառույթները)

1) Նկարագրություն

Հետբացթողումային հսկողության արդյունավետության բարձրացման նպատակով անհրաժեշտ է մշակել և ներդնել մաքսային ստուգման ողջ ընթացքն ավտոմատացնող, զարգացած պետությունների առաջավոր փորձի վրա հիմնվող ծրագրային ապահովում, կապելով նշված ծրագրային ապահովումը ռիսկերի կառավարման, ինչպես նաև ՀՀ արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան» հարթակում հայտարարագրման համակարգերին: Միաժամանակ, կարևորվում է առցանց եղանակով գործարքների ընտրության համար մշակված ռիսկերի ցուցիչների ընդլայնումը, և «ՀՀ արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան» հարթակում հայտարարագրման համակարգի վրա հիմնված ընտրողականության ներկայումս գործող համակարգի կատարելագործումը:

Բացի այդ, հսկողական գործառույթներ իրականացնող ստորաբաժանումների ծառայողների թվաքանակի աստիճանական նվազեցմանը զուգահեռ կավելացվի բացթողումից հետո հսկողական գործառույթներ իրականացվող ծառայողների թվաքանակը և կրնդլայնվեն վերջիններիս կարողությունները:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. հետբացթողումային հսկողության աշխատանքներն ավտոմատացնող ծրագրային ապահովման մշակման նպատակով իրականացվող բոլոր գործընթացների գույքագրում,

բ. իրավական ակտերի ուսումնասիրություն և համապատասխան փոփոխությունների և լրացումների իրականացում (ըստ անհրաժեշտության),

գ. հետբացթողումային հսկողության աշխատանքներն ավտոմատացնող ծրագրային ապահովման մշակման նպատակով տեխնիկական առաջադրանքի պատրաստում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

դ. հետբացթողումային հսկողության աշխատանքներն ավտոմատացնող ծրագրային ապահովման նախագծում և ներդրում,

ե. «ՀՀ արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան» հայտարարագրման համակարգի հիման վրա արդեն գործող գործարքների առցանց ընտրության նպատակով ռիսկային չափանիշների պարբերաբար վերանայում, նոր առավել թիրախային չափանիշների մշակում և ներդրում,

զ. հսկողական գործառույթներ իրականացնող ստորաբաժանումների ծառայողների թվաքանակի օպտիմալացում՝ կապված ծանրաբեռնվածության աստիճանական նվազման և շեշտադրման փոփոխության հետ և դրան զուգահեռ բացթողումից հետո հսկողական գործառույթներ իրականացվող ծառայողների թվաքանակի աստիճանական աճ:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

Ամբողջովին նախագծվել և ներդրվել է մաքսային ստուգման ընթացքն ավտոմատացնող ծրագրային ապահովումը, որի միջոցով զգալիորեն կբարձրանա

ստուգումների արդյունավետությունը և վերահսկելիությունը, ստուգման գործընթացը կդառնա առավել դյուրին, իսկ արդյունքները հիմնավորված: Կբարձրանա ստուգման արդյունքում կազմվող ստուգման ակտերի և կայացվող որոշումների որակը: Ծրագրային ապահովումը հնարավորություն կտա նաև ղեկավարելու և վերահսկելու ստուգման գործընթացը մեկ ընդհանուր կենտրոնից՝ հեռահար եղանակով:

Ճիշտ և հիմնավորված ցուցիչների կիրառման, ինչպես նաև «ՀՀ արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան» հայտարարագրման համակարգում դրանց արդյունավետ ինտեգրման շնորհիվ հնարավոր կլինի անմիջապես ապրանքների ձևակերպման փուլում թիրախավորել և հետազայում, ապրանքների բացթողումից հետո ստուգել իրական ռիսկայնություն ունեցող գործարքները՝ այսպիսով հնարավորինս նվազեցնելով ռիսկերը հենց մաքսային ձևակերպումների իրականացման փուլից սկսած:

Աստիճանաբար կավելացվի բացթողումից հետո հսկողական գործառույթներ իրականացնող ծառայողների թվաքանակը՝ վերջիններիս փոխանցելով որոշակի հսկողական գործառույթներ: Լիարժեք ինտեգրման ապահովման նպատակով կիրականացվեն նաև համապատասխան վերապատրաստումների ծրագրեր: Հետբացթողումային հսկողություն իրականացնող տեսչական անձնակազմն ամբողջովին կհամալրվի վերապատրաստված և մաքսային ստուգումների նպատակով անձանց ընտրության համար վերլուծական աշխատանքներ իրականացնելու հմտություններ ունեցող ծառայողներով:

4) Չափելի ցուցանիշներ

- ա. ծրագրային ապահովումը ներդրվել և օգտագործվում է,
- բ. օպտիմալացվել է Հետբացթողումային հսկողության ստորաբաժանման կառուցվածքը, վերապատրաստվել ողջ անձնակազմը: Ցուցանիշները գնահատվում են «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է կիսամյակային պարբերականությամբ:

2.2.9. Հետքացթողումային գործառույթների «Թվինինգ» ծրագիր⁹

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ԵՄ Եվրոպական հարևանության և գործընկերության գործիքի ներքո «Մաքսային հսկողության շեշտադրման տեղափոխումը նախաբացթողումային փուլից հետքացթողումային փուլ» թեմայի շրջանակներում իրականացնել «Թվինինգ» ծրագիրը)

1) Նկարագրություն

«ՀՀ արտաքին առևտրի ազգային մեկ պատուհան» հարթակում գործող ռիսկերի կառավարման համակարգում ստեղծված է ռիսկերի ավտոմատացված պրոֆիլների մշակման և ներդրման հնարավորություն՝ ապրանքների բացթողումից հետո հսկողության իրականացման նպատակով՝ համապատասխան ծրագրային գործիքակազմի օգնությամբ մշակված և ներդրված թվային ցուցիչների կիրառմամբ: Տվյալ գործիքակազմը հնարավորություն է ընձեռում ավտոմատացնելու իրականացված մաքսային գործարքների և մաքսային հսկողության արդյունքների վերաբերյալ համադրված վերլուծություններից ստացված տեղեկատվությունը: Համադրված վերլուծության արդյունքում իրականացվում է ԱՏԳ սուբյեկտների ռիսկերի դասակարգում, ինչպես նաև ԱՏԳ սուբյեկտների ռիսկայնության մակարդակների դասակարգման արդիականացում: Ապրանքների բացթողումից հետո մաքսային հսկողության օբյեկտների ընտրությունն իրականացվում է իրավասու ստորաբաժանման պաշտոնատար անձանց կողմից իրականացված վերլուծական աշխատանքի հիման վրա՝ օգտագործելով նաև ռիսկերի կառավարման համակարգը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ստուգման ենթակա ԱՏԳ սուբյեկտների դասակարգում՝ ըստ ռիսկայնության աստիճանի, վճարած մաքսատուրքերի և հարկերի ծավալի, տեղափոխվող ապրանքների ընդհանուր արժեքի, այդ նպատակով համապատասխան ընթացակարգի մշակում,

⁹ Եվրոպական հանձնաժողովի կողմից ծրագրի վերջնական հաստատման դեպքում:

բ. ռիսկի ցածր մակարդակ ունեցող ընկերություններին որոշակի կարգավիճակի տրամադրման նպատակով այդ ընկերությունների նկատմամբ օրենսդրության պահանջներին համապատասխանության (compliance) ստուգումների իրականացում,

գ. ռիսկի բարձր և միջին մակարդակներ ունեցող ընկերությունների (informal traders) թիրախավորում, ռիսկայնության աստիճանի իջեցմանն ուղղված հսկողական աշխատանքների իրականացում,

դ. մաքսային ստուգումների իրականացման ժամանակ աստիճանական անցում գործարքի վրա հիմնված ստուգումներից համակարգային մաքսային ստուգումների,

ե. ռիսկի աստիճանի նվազեցման և համապատասխանության վերհանման նպատակով կազմակերպվող համակարգային ստուգումների իրականացման նպատակով ստուգման պլանի մշակում, կազմում և պլանային ստուգումների իրականացում: Դրա համար համապատասխան ընթացակարգերի մշակում և ներդրում,

զ. գնահատման արդյունքում ձևավորված գնահատականի կշիռը հասկանալու, հետագա վերլուծության ենթակա կազմակերպություններ ընտրելու և ստուգում իրականացնելու համար խնդրի ինչպես իրավական պարզաբանման, այնպես էլ տեխնիկական ապահովման վերաբերյալ միջազգային կառույցների փորձի ուսումնասիրում, առաջավոր փորձի ավելի արդյունավետ ուսումնասիրման համար ճանաչողական այցերի կազմակերպում,

է. ապրանքների բացթողումից հետո փաստաթղթերի և այլ տեղեկությունների ստուգման գործառույթի շրջանակներում ապրանքների հայտարարագրի լրացման ժամանակ ի հայտ եկող ռիսկերի վերլուծության և նվազեցման, այդ ռիսկերի գնահատման համակարգի արդյունավետության բարձրացման նպատակով ռիսկի նոր պրոֆիլների և ցուցիչների մշակում և ներդրում,

ը. ապրանքների բացթողումից հետո փաստաթղթերի և այլ տեղեկությունների ստուգման ընթացքում պաշտոնատար անձանց կողմից իրականացվող գործողությունների մշակում,

թ. ընթացիկ ուսումնասիրություններ իրականացնող պաշտոնատար անձանց համար շուկայի վարքագծի վերլուծության և արտաքին տեղեկատվության մշակման, ինչպես նաև այլ ստորաբաժանումների հետ համագործակցության ընթացակարգի(երի) մշակում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. կրճատվել է մաքսային մարմինների կողմից մաքսային հսկողության գործընթացում կիրառվող վարչական ռեսուրսը,

բ. կրճատվել են ապրանքների նախաբացթողումային փուլում մաքսային հսկողության իրականացման ժամանակահատվածը և աշխատանքների ծավալները,

գ. ընդլայնվել են գործունեություն իրականացնող սուբյեկտների համագործակցության շրջանակները,

դ. բարձրացել է եկամուտների հավաքագրելիության մակարդակը՝ հետբացթողումային հսկողության փուլում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. մշակված է ուղեցույց-ձեռնարկ, որում՝ ելնելով մաքսային ծառայողների համար օրենսդրությամբ սահմանված պարտավորություններից և իրավունքներից, ներկայացված են մաքսային ստուգման ընթացքում հետբացթողումային հսկողության գործողությունների իրականացման ընթացակարգերը:

բ. մշակված է ստուգման ենթակա ԱՏԳ սուբյեկտների դասակարգման իրականացումը կարգավորող ընթացակարգ:

գ. մշակված է մաքսային ստուգման տարեկան (կիսամյակային) պլան:

Ցուցանիշները գնահատվում են «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով:

Ցուցանիշը գնահատվելու է կիսամյակային պարբերականությամբ:

ԶՈՆ 3. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, ԿԱՌՈՒՑՈՒՄ

30. Կախված ենթակառուցվածքների զարգացվածությունից և տեխնիկական ժամանակակից հագեցվածությունից՝ հանրային ծառայությունների որակը կարող է բարելավվել, սակայն միշտ չէ, որ ՊԵԿ մաքսային-կետ բաժիններում և հարկ վճարողների սպասարկման կետերում ապահովված է սպասարկման անհրաժեշտ բարձր մակարդակ՝ ինչպես ծառայությունների մատուցման, այնպես էլ ենթակառուցվածքների և տեխնիկական զինվածության տեսանկյունից:

31. Երբեմն ճարտարապետա-նախագծային առանձնահատկություններից ելնելով, իսկ երբեմն տեխնիկական սահմանափակումներից ելնելով շահառուների համար անհարմարություններ են առաջանում, որն ազդում է և՛ ծառայությունների որակի վրա, և՛ գործընթացների վրա, և՛ արժեքի վրա: Սա առաջացնում է ՊԵԿ աշխատակիցների համար դժվարություններ և հասարակության կողմից դժգոհություններ:

32. Սույն ռազմավարական նպատակն իր 2 ենթանպատակներով և 11 միջոցառումներով կոչված է լուծելու վերոնշյալ խնդիրները:

Ենթանպատակ 3.1. Գործող ենթակառուցվածքների արդիականացում և համագործակցության ընդլայնում

3.1.1. Անձնական հաշվի քարտ, միասնական գանձապետական հաշիվ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել հարկ վճարողների անձնական հաշվի քարտերում առկա պարտավորությունների և դեբետային գումարների մարման հաջորդականության նոր մեթոդաբանություն)

1) Նկարագրություն

Նախատեսվում է իրականացնել անձնական հաշվի քարտի մարման հաջորդականության և միասնական հաշվից պարտավորությունների և դեբետային գումարների մարման առաջնահերթության փոփոխություն: Այդ նպատակով դիտարկվում է սոցիալական վճարի հաշվառումը միասնական հաշվից առանձնացնելու և այդ մասով առանձնացված հաշվառում վարելու հարցը: Ծրագրի իրագործման նպատակով

անհրաժեշտ է կազմակերպել բոլոր քայլերի ամբողջական ուսումնասիրություն, վերլուծել և գնահատել գործող ծրագրի խնդիրները և հիմք ընդունելով ՀՀ հարկային օրենսգրքի նախագծերով առաջարկվող նոր լուծումները՝ մշակել և ներդնել պարտավորությունների հաշվառման և մարման առավել պարզ և դյուրին համակարգ: Միասնական հաշվի համակարգում նախատեսվում է իրականացնել նաև տեսքային փոփոխություններ, որի համար անհրաժեշտ է մշակել և հաստատել նոր ձևատեսք, շտկել և փոփոխել գործառնությունների անվանումները, որի արդյունքում անձնական հաշվի քարտերի համակարգն առավել ընկալելի կլինի հարկ վճարողների համար:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. նոր ձևատեսքի մշակում և սահմանում,
- բ. ծրագրավորման աշխատանքների ծավալի գնահատում,
- գ. տեխնիկական նկարագրերի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի կողմից հաստատում,
- դ. ծրագրի համապատասխան փոփոխությունների իրականացում::

3) Ակնկալվող արդյունքներ

Իրական ժամանակում ստացվում են վերլուծությունների ճշգրիտ, ստույգ և արժանահավատ արդյունքներ:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Ներդրված է պարտավորությունների և դեբետային գումարների հաշվառման անձնական հաշվի քարտ: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ներկայումս ներդրված է անձնական հաշվի քարտ, սակայն այն կատարելագործման և բարելավման անհրաժեշտություն ունի: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ:

3.1.2. ՊԵԿ աշխատակիցների կենսական օգտագործման ենթակառուցվածքներ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՊԵԿ աշխատակիցների ծառայողական պարտականությունների պարտաճիրականացումն ապահովելու համար կառուցել և արդիականացնել ՊԵԿ աշխատակիցների կենսական օգտագործման ենթակառուցվածքները)

1) Նկարագրություն

Որոշ ՊԵԿ ստորաբաժանումներ գտնվում են աշխատակիցների մշտական բնակության վայրերից հեռու, այդ իսկ պատճառով անհրաժեշտ է բարելավել առկա ենթակառուցվածքները և ըստ անհրաժեշտության ստեղծել նոր ենթակառուցվածքներ, որպեսզի ՊԵԿ աշխատակիցները և նրանց ընտանիքի անդամները ունենան անհրաժեշտ նվազագույն պայմանները՝ ՀՀ սահմանային անցման կետերում իրենց կենսագործունեությունը ապահովելու նպատակով: ՀՀ սահմանային անցման կետերում ծառայություն են իրականացնում նաև այլ գերատեսչություններ, հետևաբար նպատակահարմար է համագործակցել և համատեղ ստեղծել անհրաժեշտ ենթակառուցվածքներ՝ ՀՀ սահմանային անցման կետերում ծառայություն իրականացնող բոլոր աշխատակիցների համար:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ուսումնասիրել ՀՀ սահմանային անցման կետերում ծառայություն իրականացնողների կարիքները՝ ենթակառուցվածքների ապահովման տեսանկյունից,

բ. իրականացնել աշխատանքներ անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների ներգրավման նպատակով,

գ. ըստ անհրաժեշտության կառուցել ենթակառուցվածքներ՝ բնակարաններ, հանրակացարաններ, ճաշարաններ և այլն, կամ արդիականացնել առկա ենթակառուցվածքները,

դ. աշխատակիցների համար ստեղծել անվճար տրանսպորտային համակարգ,

ե. համագործակցել այլ գերատեսչությունների հետ (օրինակ՝ ՀՀ ԱԱԾ, ՀՀ Ոստիկանություն և այլն), որոնք մաքսային ծառայության հետ համատեղ իրականացնում

են ծառայություն մաքսային կետերում՝ ենթակառուցվածքներով ապահովման գործընթացը համատեղ իրականացնելու նպատակով:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ՀՀ սահմանային անցման կետերում ապահովված են ՊԵԿ աշխատակիցների և նրանց ընտանիքի անդամների կենսագործունեության նվազագույն պայմանները:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. անհրաժեշտ ենթակառուցվածքների կառուցման և արդիականացման ծրագիրը մշակված է,

բ. կապալառուի հետ աշխատանքների իրականացման պայմանագիրը կնքված է և աշխատանքները սկսված են,

գ. անհրաժեշտ ենթակառուցվածքներն առկա են:

Ցուցանիշները գնահատվում են հետևյալ կերպ.

Թիրախային ցուցանիշ՝ «կատարված է»,

Բազիսային ցուցանիշ՝ «կատարված չէ»:

Գործողության իրականացման համար կսահմանվեն աշխատանքների իրականացման փուլեր և յուրաքանչյուր փուլի ավարտին կներկայացվի հաշվետվություն:

3.1.3. ԵԱՏՄ շրջանակներում մաքսային ընդհանուր գործընթացներ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ԵԱՏՄ շրջանակներում մաքսային ընդհանուր գործընթացների իրականացման և տեղեկատվության փոխանակման համար արդիականացնել, ներդնել և ինտեգրել ավտոմատացված համակարգեր)

1) Նկարագրություն

ԵՏՀ կոլեգիայի 2015թ. օգոստոսի 14-ի N°29 որոշմամբ հաստատվել է ԵԱՏՄ շրջանակներում ընդհանուր գործընթացների ցանկ, որոնցից 20-ից ավելին ուղղակիորեն վերաբերում են մաքսային գործառնություններին, իսկ մի շարք այլ գործընթացներում մաքսային մարմինները հանդիսանում են գործընթացի մասնակից կամ տեղեկատվության ստացողներ:

ԵՏՀ կողմից իրականացվում են ընդհանուր գործընթացները կանոնակարգող տեխնիկական փաստաթղթերի մշակում և համաձայնեցում անդամ-պետությունների հետ, որոնց համապատասխան իրականացվում են տեղեկատվական համակարգերի մշակում, ներդրում և շահագործում: Նախատեսվում է իրականացնել ԵԱՏԲ շրջանակներում սահմանված ժամկետներին համապատասխան տեղեկատվական համակարգերի նախագծում և ներդրում՝ անդամ-պետությունների մաքսային մարմինների հետ ընդհանուր գործընթացների իրականացումն ապահովելու նպատակով: Ընդհանուր գործընթացների իրականացումը ենթադրում է տեղեկատվության հավաքագրման ազգային բազայի ձևավորում և վարում, հավաքագրված տեղեկատվության տրամադրում ԵԱՏԲ այլ անդամ-պետությունների իրավասու մարմիններին, ինչպես նաև այլ անդամ-պետությունների իրավասու մարմիններից տեղեկատվության ստացում և տեղայնացում և այլ ընթացակարգեր:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ընդհանուր գործընթացների մշակումն ապահովող կազմակերպության ընտրություն,

բ. յուրաքանչյուր ընդհանուր գործընթացի համար ԵՏՀ կողմից մշակված տեխնոլոգիական փաստաթղթերի հիման վրա բիզնես գործընթացների ուսումնասիրություն,

գ. տեխնիկական առաջադրանքի մշակում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

դ. համակարգի մշակում,

ե. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. մաքսային ընթացակարգերն ավտոմատացված են ներդրված ընդհանուր գործընթացների մասով,

բ. ներդրված է արդյունավետ մեխանիզմ ԵԱՏՄ շրջանակներում տեղեկատվության փոխանակման և համագործակցության ապահովման համար,

գ. ներդրված են տնտեսվարողների համար սահմանահատման գործընթացի ավելի արագ, թափանցիկ և արդյունավետ գործընթացներ:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Իրականացվում է ԵԱՏՄ այլ անդամ-պետությունների մաքսային մարմինների հետ սահմանված 20 ընդհանուր գործընթացին համապատասխան տեղեկատվության փոխանակում: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ներկայումս իրականացվում է 2 ընդհանուր գործընթացի մասով տեղեկատվության փոխանակում: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ:

Ենթանպատակ 3.2. Մաքսային ենթահամակարգերի արդիականացում և տեխնիկական հագեցվածություն

3.2.1. ՊԵԿ փորձագիտական լաբորատորիաներ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ հարկային և մաքսային հսկողության շրջանակներում փորձաքննություններ իրականացնելու նպատակով ստեղծել փորձագիտական լաբորատորիաներ)

1) Նկարագրություն

ՊԵԿ լաբորատորիաները խիստ կարևոր գործիք են մաքսային և հարկային ծառայությունների արդյունավետ գործունեության համար: Ներկայումս մաքսային և հետբացթողումային հսկողության միջոցառումներն իրականացվում են հիմնականում կազմակերպական-մեթոդական հարթությունում՝ բացառիկ դեպքերում ներգրավելով նաև փորձագիտական տարբեր կենտրոնների սահմանափակ տեխնիկական ներուժը: Սեփական կարիքների համար փորձաքննություն իրականացնելու նպատակով անհրաժեշտ է ստեղծել լաբորատորիաներ: Ժամանակակից լաբորատորիաները կարևոր դեր ունեն ապրանքների դասակարգման գործընթացում, շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում (օրինակ՝ օզոնը քայքայող նյութերի առևտրի վերահսկումը),

վտանգավոր ապրանքների վերահսկման գործում, ինչպիսիք են թունաքիմիկատները, աղտոտող նյութերը, քիմիական զենքը, ինչպես նաև թմրադեղերը, թմրանյութերը և այլն: Լաբորատորիաները հնարավորություն կտան մատուցել ծառայություններ շահառուների լայն խմբերին, համագործակցել օտարերկրյա մաքսային լաբորատորիաների հետ, զարգացնել փորձաքննության ոլորտների նոր ուղղություններ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. միջազգային փորձի ուսումնասիրություն և լաբորատորիաների, այդ թվում՝ շարժական լաբորատորիաների, ստեղծման ծրագրի նախագծի մշակում,

բ. մաքսային և հարկային ծառայություններում իրականացվող փորձաքննությունների իրականացման համար անհրաժեշտ զարգացման հնարավոր ուղղությունների մշակում և անհրաժեշտ փորձաքննությունների բոլոր հնարավոր դեպքերի գույքագրում,

գ. անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների ներգրավման նպատակով աշխատանքների իրականացում,

դ. լաբորատորիաներին անհրաժեշտ շենքային պայմանների ապահովման աշխատանքների մեկնարկում,

ե. լաբորատորիաներում փորձաքննական աշխատանքների կազմակերպման նպատակով փորձագետների և մասնագետների ներգրավում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. կապահովվի մաքսային հսկողության միջոցառումների արդյունավետ իրականացումը՝ ժամանակակից տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ,

բ. կմեծացվի մաքսային հսկողության միջոցառումների օբյեկտիվությունը և հավաստիությունը,

գ. կնվազեցվի մարդկային գործոնով պայմանավորված սուբյեկտիվ գործոնների բացասական ազդեցությունը,

դ. կտրուկ կնվազեցվեն մաքսային հսկողության միջոցառումների իրականացման ժամկետները,

ե. ավելի արդյունավետ կերպով կկանխվի վտանգավոր նյութերի մուտքը Հայաստանի Հանրապետության տարածք,

զ. կիստակեցվեն մաքսային ձևակերպումները և կապահովվի մաքսատուրքի գանձման համապատասխան մեխանիզմների արդյունավետ կիրառումը,

է. կկրճատվի ապրանքների բացթողնման ժամանակը,

ը. կնվազեցվի ապրանքի սխալ դասակարգման ռիսկը, կիրականացվի փորձաքննություն հարկային ծառայության կողմից սահմանված դեպքերում, հարկային ծառայության գործառնությունների արդյունավետ կատարման նպատակով,

թ. ապրանքների և արտադրանքի մեջ հումք-նյութերի չափերի և բաղադրության որոշում, ինչը հնարավորություն կտա արդյունավետ վերահսկողություն սահմանել հարկման բազաների հաշվարկման նկատմամբ:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. հաստատված է փորձագիտական լաբորատորիայի ստեղծման ծրագիրը,

բ. փորձագիտական լաբորատորիան առկա է և սկսված է փորձաքննությունների իրականացման գործընթացը:

Ցուցանիշները գնահատվում են հետևյալ կերպ.

Թիրախային ցուցանիշ՝ «կատարված է»,

Բազիսային ցուցանիշ՝ «կատարված չէ»:

Գործողության իրականացման համար կսահմանվեն աշխատանքների իրականացման փուլեր և յուրաքանչյուր փուլի ավարտին կներկայացվի հաշվետվություն:

3.2.2. ԱՏԳ մասնակիցների սպասարկման կենտրոններ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ստեղծել էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի և թվային լուծումների վրա հիմնված ԱՏԳ մասնակիցների սպասարկման կենտրոններ՝ «Մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» սկզբունքի ամբողջական կիրառմամբ)

1) Նկարագրություն

Վերլուծելով ներկայումս մաքսային վարչարարության իրականացման շրջանակներում գործող ընթացակարգերի առանձնահատկությունները, հնարավոր դժվարությունները և խոչընդոտները արտաքին տնտեսական գործունեություն իրականացնողների համար, ինչպես նաև ուսումնասիրելով այլ երկրներում համանման փորձը՝ նախատեսվում է մաքսային գործառնությունները դյուրացնելու և արդյունավետությունը բարձրացնելու, առավել որակյալ և ժամանակակից ծառայություններ մատուցելու նպատակով ստեղծել էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի և թվային լուծումների վրա հիմնված ԱՏԳ մասնակիցների սպասարկման կենտրոն: Կենտրոնը պետք է հանդես գա որպես սպասարկման բարձր որակ ապահովող և հաճախորդակենտրոն սպասարկման մոդելի (client-centric service model) վրա հիմնված կառույց: Կենտրոնի ստեղծման միջոցով հնարավոր կդառնա «Մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» կոնցեպտի ամբողջական ներդրումը և կիրառումը: «Մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» կոնցեպտի կիրառումը կենտրոնում հնարավորություն կստեղծի մեկ հարթակի միջոցով հայտ ներկայացնել բոլոր այն գերատեսչություններին, որոնց կողմից տրված թույլտվությունը անհրաժեշտ է ներմուծման կամ արտահանման գործընթացն իրականացնելու համար: Կենտրոնների ստեղծումը հնարավորություն կտա ԱՏԳ մասնակիցներին կատարել անհրաժեշտ բոլոր գործառույթները մեկ վայրում: Արդյունքում հնարավոր կլինի էականորեն նվազեցնել ապրանքների ժամանման պահից մինչև դրանց բացթողումը ծախսվող ժամանակը: «Մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» կոնցեպտի ներդրումն արդեն ընթանում է և կրում է շարունակական բնույթ: Արդեն իսկ ներդրվել են մի շարք համակարգեր, սակայն վերջնական ներդրումը կապահովվի ԱՏԳ կենտրոնի ստեղծմամբ: Նախագծի իրականացումն նախատեսվում է իրականացնել երկու փուլով, որոնց շրջանակներում կիրականացվեն երկու սպասարկման կենտրոնների կառուցում և գործարկում:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

2.1) ԱՏԳ սպասարկման կենտրոններում հսկողական և վերահսկողական գործառույթների վերաբաշխման նպատակով իրավական ակտերի ուսումնասիրություն և համապատասխան փոփոխությունների ու լրացումների իրականացում (ըստ անհրաժեշտության),

2.2) ԱՏԳ մասնակիցների սպասարկման կենտրոնների ստեղծում,

2.2.1) իրականացնել աշխատանքներ անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների ներգրավման նպատակով,

2.2.2) կառուցել մաքսային ձևակերպումներ իրականացնող սպասարկման կենտրոններ, որտեղ անհրաժեշտ են հետևյալ ենթակառուցվածքները՝

ա. հիմնական սպասարկման սրահ, որտեղ իրականացվում են հայտարարագրերի լրացման և մաքսային ձևակերպումներին առնչվող այլ գործառույթներ,

բ. մաքսային հսկողության տարածք,

գ. ապրանքների զննման տարածք,

դ. մարդատար ավտոմեքենաների մաքսազերծման տարածք,

ե. մաքսային պահեստներ, այդ թվում՝ հատուկ մաքսային պահեստներ,

զ. բեռնատար տրանսպորտային միջոցների կայանատեղի,

է. հաճախորդների մարդատար տրանսպորտային միջոցների համար արտաքին կայանատեղի,

ը. հաճախորդների բեռնատար տրանսպորտային միջոցների համար արտաքին կայանատեղի,

թ. աշխատակիցների մարդատար տրանսպորտային միջոցների համար արտաքին կայանատեղի,

2.2.3) իրականացնել մարդկային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարում՝ կենտրոնները բարձր որակավորում ունեցող աշխատակիցներով համալրելու նպատակով,

2.2.4) սահմանել հաստիքացուցակ՝ դասակարգելով դրանք ըստ հանրային ծառայության, քաղաքացիական ծառայության և մաքսային ծառայության համապատասխան պաշտոնների,

2.2.5) մաքսային ծառայության կողմից իրականացվող գործառույթների առավելագույնս ավտոմատացման նպատակով անհրաժեշտ է սահմանել կենտրոններում իրականացվող գործառնությունների ամբողջական ցանկը և մշակել ծրագիր անհրաժեշտ բարձր տեխնոլոգիական գործիքակազմով (համակարգիչներով, ծրագրերով և մաքսային հսկողություն իրականացնելու համար նախատեսված սարքավորումներով) ապահովելու համար:

2.3) «Մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» կոնցեպտի ամբողջական ներդրում և կիրառում,

2.3.1) «Մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» կոնցեպտի ամբողջական ներդրում և կիրառում, որի միջոցով հիմնականում հնարավոր կլինի մեկ պատուհանի միջոցով իրականացնել ամբողջական ձևակերպում և բացթողում,

2.3.2) զարգացնել և գործարկել թույլատվական փաստաթղթերի տրամադրման միասնական հարթակը(մեկ պատուհան): Այս հարթակը հնարավորություն է տալիս ամբողջովին օնլայն տարբերակով դիմել տարբեր գերատեսչություններին փաստաթղթերի ստացման համար,

2.3.3) համագործակցել այլ գերատեսչությունների հետ (օրինակ՝ ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն, ՀՀ սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայություն, ՀՀ առողջապահության նախարարություն, ՀՀ հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայություն և այլն) տեղեկատվության փոխանակման արդյունավետ և անվտանգ գործիքներ ներդնելու ուղղությամբ՝ շահառուների տարբեր խմբերի պահանջների բավարարման նպատակով:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. կապակենտրոնացվի մաքսային ձևակերպումների իրականացումը Երևանից և համաչափ կերպով կբաշխվի մաքսային ձևակերպումներ իրականացնող կետերի ծանրաբեռնվածությունը,

բ. կբարձրացվի մաքսային գործառնությունների կատարման արդյունավետությունը և տնտեսվարողներին մատուցվող ծառայությունների որակն՝ ապահովելով բոլոր տնտեսվարողների համար ստանդարտացված գործելակերպի, սակագների և ընթացակարգերի կիրառումը,

գ. մաքսային ձևակերպումներին առնչվող ծառայությունները կմատուցվեն բացառապես տեխնոլոգիական լուծումների հիման վրա,

դ. մաքսային գործառնությունները կիրականացվեն և ծառայությունները կմատուցվեն «Մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» սկզբունքի հիման վրա,

ե. նվազագույնի կհասցվի մաքսային մարմին – տնտեսվարող շփումը,

զ. հնարավոր կլինի մեկ պատուհանի միջոցով, մեկ վայրում իրականացնել ամբողջական ձևակերպում և բացթողում,

է. ամբողջովին օնլայն տարբերակով հնարավոր կլինի դիմել տարբեր գերատեսչություններին փաստաթղթերի ստացման համար,

ը. ապրանքների բացթողման ժամանակի էական կրճատում,

թ. տնտեսվարողների կողմից ծախսվող ռեսուրսների կրճատում (մարդկային ռեսուրսներ, ֆինանսական ռեսուրսներ և ժամանակ),

ժ. նվազագույնի կհասցվեն կոռուպցիոն ռիսկերը,

ժա. կբարելավվի ՀՀ վարկանիշի Համաշխարհային բանկի կողմից հրապարակվող «Գործարարությամբ զբաղվելը» զեկույցում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. ԱՏԳ մասնակիցների սպասարկման կենտրոնների ստեղծման ծրագիրը մշակված և հաստատված է,

բ. համապատասխան նորմատիվ իրավական ակտերում փոփոխությունները կատարված են,

գ. ֆինանսական ներդրումների ներգրավման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները ավարտված են և առկա են հաստատված ֆինանսավորման աղբյուրներ,

դ. անհրաժեշտ բոլոր համակարգերը և գործիքակազմը ներդրված և գործարկված են,

ե. այլ շահագրգիռ մարմինների ներկայության ապահովման նպատակով համաձայնությունները ձեռքբերված են և աշխատանքները իրականացվում են,

զ. ԱՏԳ մասնակիցների սպասարկման կենտրոնները հանձնված են շահագործման և շահառուների սպասարկման գործընթացը սկսված է:

Ցուցանիշները գնահատվում են հետևյալ կերպ.

Թիրախային ցուցանիշ՝ «կատարված է»,

Բազիսային ցուցանիշ՝ «կատարված չէ»:

Գործողության իրականացման համար կսահմանվեն աշխատանքների իրականացման փուլեր և յուրաքանչյուր փուլի ավարտին կներկայացվի հաշվետվություն:

3.2.3. «Այրում» երկաթուղային մաքսակետի արդիականացում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՎԵՐԱԿԱՌՈՍԵԼ և արդիականացնել ՀՀ «Այրում» երկաթուղային մաքսակետը)

1) Նկարագրություն

ՀՀ «Այրում» երկաթուղային մաքսակետն ընդհանուր առմամբ իրականացնում է մարդատար և բեռնատար գնացքների մաքսային հսկողության հետ կապված գործառույթները, սակայն վերջինիս ենթակառուցվածքները թերզարգացած են և չեն համապատասխանում արդի պահանջներին: Անհամեմատ բարվոք վիճակում է գտնվում հանդիպակաց՝ վրացական «Սադախլո» երկաթուղային մաքսակետը, որը, սակայն նույնպես կարիք ունի արդիականացման:

Այս առումով իրատեսական է նախաձեռնել ՀՀ «Այրում» և Վրաստանի «Սադախլո» երկաթուղային մաքսակետերի արդիականացումը համատեղ ծրագրի միջոցով՝ ԵՄ

Սահմանների համալիր կառավարման նախաձեռնության շրջանակներում, որը նախատեսում է նման ծրագրերի իրականացում:

Հիմնական խնդիրը՝ ուղևորների սահուն սահմանահատման, բեռնատար գնացքների նկատմամբ մաքսային հսկողության ապահովումն է, այդ թվում՝ անհրաժեշտության դեպքում, երկու հարևան երկրների մաքսային մարմինների կողմից սարքավորումների համատեղ օգտագործման և տեղեկատվության փոխանակման ճանապարհով:

Ծրագրի իրականացումը թույլ կտա՝

ա. արդիականացնել երկու հարևան երկրների երկաթուղային մաքսակետերը՝ ապահովելով մաքսային հսկողության բարձր մակարդակ ու մատուցվող ծառայությունների պատշաճ որակ,

բ. իրականացնել մաքսակետերի տեխնիկական վերազինում՝ ներառյալ ռադիոակտիվ նյութերի հայտնաբերման համակարգեր, ռենտգենային զննման համակարգեր գնացքների համար, կշեռքներ, լազերային սարքեր գնացքների չափսերի որոշման համար, գիշերային տեսահսկողության սարքեր, հզոր լուսարձակներ, հսկողության տեսասարքավորումներ, գրասենյակային սարքավորումներ, ծառայողական շներ և այլն,

գ. իրականացնել կարողությունների զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ, այդ թվում՝ դասընթացներ տեղեկատվության փոխանակման մեխանիզմների, հատկացված տեխնիկական միջոցների օգնությամբ ուղևորատար և բեռնատար գնացքների համատեղ հսկողության, ռիսկի կառավարման, քողարկված բեռի հայտնաբերման մեթոդների, օպերատիվ տվյալների փոխանակման և հաշվետվություններ կազմելու ու ներկայացնելու վերաբերյալ, ինչպես նաև անգլերեն, վրացերեն և հայերեն լեզվի ուսուցում մաքսային մարմինների անձնակազմի համար՝ մատուցվող ծառայությունների որակը բարձրացնելու նպատակով:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. նախագծի պահանջների սահմանում, ծրագրի մշակում և ներկայացում միջազգային դոնոր կազմակերպություններին,

բ. դրամաշնորհային միջոցների հայթայթում՝ որոշակի պետական համաֆինանսավորմամբ,

գ. ծրագրի իրականացում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. մարդկանց և բեռների սահմանահատման դյուրինացված ու միաժամանակ վերահսկելի գործընթացի ապահովում՝ մաքսային հսկողության ժամանակակից գործառնական ընթացակարգերի ներդրման միջոցով,

բ. երկու մաքսակետերի տեխնիկական վերազինում և ենթակառուցվածքների արդիականացում՝ աշխատանքի բարձր արդյունավետությունը և քաղաքացիների համար սահուն սահմանահատումն ապահովելու նպատակով,

գ. Հայաստանի և Վրաստանի միջև միջպետական տնտեսական համագործակցության ընդլայնում և վերջինիս արդյունավետության բարձրացում,

դ. երկու երկրների միջև բեռնափոխադրումների նկատմամբ մաքսային հսկողության մեխանիզմների հետագա ներդաշնակեցում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. երկաթուղային մաքսակետերը կահավորված են անհրաժեշտ սարքավորումներով,

բ. մաքսային հսկողության իրականացման համար ենթակառուցվածքները և սարքավորումները արդիականացված են և շահագործվում են,

գ. տեղեկատվական համակարգերի կիրառմամբ ապահովված է մարդկանց և բեռների դյուրինացված ու միաժամանակ վերահսկելի սահմանահատումը:

Ցուցանիշները գնահատվում են հետևյալ կերպ.

Թիրախային ցուցանիշ՝ «կատարված է»,

Բազիսային ցուցանիշ՝ «կատարված չէ»:

Գործողության իրականացման համար կսահմանվեն աշխատանքների իրականացման փուլեր և յուրաքանչյուր փուլի ավարտին կներկայացվի հաշվետվություն:

3.2.4. Բագրատաշենի մաքսակետի կատարելագործում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ տեխնիկապես վերազինել Բագրատաշենի մաքսակետը, արդիականացնել մաքսակետի ենթակառուցվածքները)

1) Նկարագրություն

Բագրատաշենի մաքսատունն արդիականացվել և բնականոն շահագործվում է 2016 թվականից, սակայն ուղևորների և բեռների աճող հոսքերի պայմաններում անհրաժեշտություն է առաջացել սպասարկման որակի բարելավման և, միաժամանակ, պատշաճ մաքսային հսկողության ապահովման նպատակով ընդլայնել մաքսակետի տարածքը և զարգացնել ենթակառուցվածքները:

Ելնելով մաքսակետի շահագործման ընթացքում ի հայտ եկած նոր կարիքներից՝ անհրաժեշտություն է առաջացել շարունակել մաքսակետի հետագա կատարելագործումը և զարգացումը:

Ծրագրի իրականացումը թույլ կտա՝

ա. ուղևորների և բեռների աճող հոսքերի պայմաններում ապահովել սպասարկման անհրաժեշտ որակ և բարձր մակարդակի մաքսային հսկողություն, հատկապես՝ Հայաստանից ելքի վրա,

բ. ապահովել մաքսակետում ներկայացված ծառայությունների արդյունավետ գործունեությունը,

գ. իրականացնել մաքսակետի տեխնիկական կահավորման բարելավում՝ ներառյալ ռադիոակտիվ նյութերի հայտնաբերման լրացուցիչ համակարգի, ռենտգենյան զննող սարքերի և ստատիկ կշեռքի տեղադրումը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. նախագծի պահանջների սահմանում, ծրագրի մշակում և ներառում պետական բյուջեի նախագծում,

բ. ծրագրի մշակում և իրականացում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. մարդկանց և բեռների սահմանահատման դյուրինացված ու, միաժամանակ, վերահսկելի գործընթացի ապահովում՝ մաքսային հսկողության ժամանակակից գործառնական ընթացակարգերի ներդրման միջոցով,

բ. մաքսակետի տեխնիկական վերազինում և ենթակառուցվածքների արդիականացում՝ աշխատանքի բարձր արդյունավետությունը և քաղաքացիների համար սահուն սահմանահատումն ապահովելու նպատակով:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. Բազրատաշենի մաքսային կետը կահավորված է անհրաժեշտ սարքավորումներով,

բ. մաքսային հսկողության իրականացման համար ենթակառուցվածքները և սարքավորումները արդիականացված են և շահագործվում են,

գ. տեղեկատվական համակարգերի կիրառմամբ ապահովված է մարդկանց և բեռների դյուրինացված ու միաժամանակ վերահսկելի սահմանահատումը:

Ցուցանիշները գնահատվում են հետևյալ կերպ.

Թիրախային ցուցանիշ՝ «կատարված է»,

Բազիսային ցուցանիշ՝ «կատարված չէ»:

Գործողության իրականացման համար կսահմանվեն աշխատանքների իրականացման փուլեր և յուրաքանչյուր փուլի ավարտին կներկայացվի հաշվետվություն:

3.2.5. ՊԵԿ Մեղրիի մաքսակետի արդիականացում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ իրականացնել Մեղրիի մաքսակետի շինությունների արդիականացում և տեխնիկական ժամանակակից համակարգերով վերազինում)

1) Նկարագրություն

Մեղրիի մաքսակետը՝ որպես Հայաստանն Իրանին կապող միակ մաքսակետ, և գտնվելով Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի վրա, առանձնակի նշանակություն ունի արտաքին տնտեսական գործունեության խթանման և վերահսկելի ուղևորաշրջանառության և բեռնաշրջանառության ապահովման գործում:

Գործող մաքսակետի արդիականացման ու վերակառուցման հիմնախնդիրն արտացոլվել է ՀՀ կառավարության գործունեության գերակայությունների մեջ 2011 թվականից ի վեր:

Ներկա փուլում նախագծի մշակումն ավարտված է:

Ծրագրի իրականացումը թույլ կտա՝

ա. լիովին արդիականացնել Մեղրիի մաքսակետը՝ ապահովելով մաքսային հսկողության բարձր մակարդակ ու մատուցվող ծառայությունների պատշաճ որակ,

բ. իրականացնել մաքսակետի շինությունների արդիականացում և տեխնիկական վերազինում՝ ներառյալ ռադիոակտիվ նյութերի հայտնաբերման համակարգեր, ռենտգենային զննման համակարգեր, կշեռքներ, գրասենյակային սարքավորումներ, ծառայողական շներ և այլն:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ դրամաշնորհային և վարկային միջոցների հայթայթում,

բ. ծրագրի իրականացման աշխատանքների միջազգային մրցույթի կազմակերպում և անցկացում,

գ. մաքսակետի արդիականացման և վերակառուցման իրականացում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. մարդկանց և բեռների սահմանահատման դյուրինացված ու, միաժամանակ, վերահսկելի գործընթացի ապահովում՝ մաքսային հսկողության ժամանակակից գործառնական ընթացակարգերի ներդրման միջոցով,

բ. Մեղրիի մաքսակետի տեխնիկական վերազինում և ենթակառուցվածքների արդիականացում՝ աշխատանքի բարձր արդյունավետությունը և քաղաքացիների համար սահուն սահմանահատումն ապահովելու նպատակով,

գ. Իրանի հետ միջպետական տնտեսական համագործակցության ընդլայնում և վերջինիս արդյունավետության բարձրացում,

դ. երկու երկրների միջև բեռնափոխադրումների նկատմամբ մաքսային հսկողության մեխանիզմների հետագա ներդաշնակեցում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. Մեղրիի մաքսային կետը կահավորված է անհրաժեշտ սարքավորումներով,
բ. մաքսային հսկողության իրականացման համար ենթակառուցվածքները և սարքավորումները արդիականացված են և շահագործվում են,
գ. տեղեկատվական համակարգերի կիրառմամբ ապահովված է մարդկանց և բեռների դյուրինացված ու միաժամանակ վերահսկելի սահմանահատումը:
Ցուցանիշները գնահատվում են հետևյալ կերպ.

Թիրախային ցուցանիշ՝ «կատարված է»,

Բազիսային ցուցանիշ՝ «կատարված չէ»:

Գործողության իրականացման համար կսահմանվեն աշխատանքների իրականացման փուլեր և յուրաքանչյուր փուլի ավարտին կներկայացվի հաշվետվություն:

3.2.6. ՊԵԿ մաքսային մարմինների տեխնիկական հագեցվածության ապահովում և արդիականացում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ապահովել ՊԵԿ մաքսային մարմինները ռենտգենյան, մաքսային հսկողության ու օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների անցկացման համար անհրաժեշտ սարքավորումներով)

1) Նկարագրություն

ՊԵԿ մաքսատներում ներկայումս կիրառվում են ամերիկյան «Ռապիսկան» և չինական «Նուկտեք» կազմակերպությունների ռենտգենյան զննող սարքերը, սակայն ոչ բոլոր մաքսակետերն են բավարար չափով կահավորված ռենտգենյան զննող սարքերով և անհրաժեշտություն է առաջացել տեխնիկապես վերազինել բոլոր մաքսակետերը:

Միջոցառման շրջանակներում նախատեսվում է «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով հարկային և մաքսային մարմիններին վերապահված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների իրականացման ընթացքում օգտագործել

համապատասխան տեխնիկական միջոցներ, ինչը հնարավորություն կընձեռի բարձրացնել օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների որակը, ինչպես նաև այդ ընթացքում ստացված տեղեկությունները համապատասխանեցնել դատավարական պահանջվող նորմերին:

Ծրագրի իրականացումը թույլ կտա՝

ա. թարմացնել մաքսատներում երկարատև շահագործվող ռենտգենյան զննող սարքավորումները,

բ. ուղևորների և բեռների աճող հոսքերի պայմաններում ապահովել սպասարկման անհրաժեշտ որակ և բարձր մակարդակի մաքսային հսկողություն, այդ թվում՝ Հայաստանից ելքի վրա,

գ. հզորացնել մաքսային մարմինների կողմից շահագործվող սարքավորումների բազան:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. մաքսակետերում առկա ռենտգենյան զննող սարքերի ուսումնասիրություն,

բ. ծրագրի նախագծի մշակում և ներկայացում միջազգային ֆինանսական ինստիտուտներին,

գ. Ֆինանսավորման իրականացում միջազգային ֆինանսական աղբյուրներից և ՀՀ պետական բյուջեից,

դ. մաքսային հսկողության համար անհրաժեշտ սարքավորումների ձեռքբերում,

ե. սարքերը շահագործելուն նվիրված դասընթացների կազմակերպում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. տեխնիկական պատշաճ մակարդակով մաքսային հսկողության իրականացում,

բ. մաքսակետերի տեխնիկական վերազինում և ենթակառուցվածքների արդիականացում,

գ. մաքսային հսկողության արդյունավետության բարձրացում,

դ. ՊԵԿ համակարգում հնարավոր կոռուպցիոն երևույթների նվազում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. սարքավորումների ուսումնասիրության և գույքագրման աշխատանքները ավարտված են,

բ. մշակված է աշխատանքների իրականացման ծրագիր,

գ. մաքսակետերն ապահովված են ռենտգենյան, մաքսային հսկողության ու օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների անցկացման համար անհրաժեշտ սարքավորումներով

դ. շահագործվող սարքավորումներն արդիականացված են:

Ցուցանիշները գնահատվում են հետևյալ կերպ.

Թիրախային ցուցանիշ՝ «կատարված է»,

Բազիսային ցուցանիշ՝ «կատարված չէ»:

Գործողության իրականացման համար կսահմանվեն աշխատանքների իրականացման փուլեր և յուրաքանչյուր փուլի ավարտին կներկայացվի հաշվետվություն:

3.2.7. Կշռման կենտրոնացված համակարգ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ մաքսային պահեստներում առկա տրանսպորտային միջոցների կշեռքների, Մեղրի սահմանային անցումային կետի վերակառուցման ծրագրով ներդրվող նոր կշեռքների և մաքսային հսկողության այլ գոտիներում արդիականացման կամ վերազինման արդյունքում տեղադրվող կշեռքների ինտեգրում համակարգին: Համակարգի ինտեգրում մաքսային այլ ենթահամակարգերի հետ տվյալների փոխանակման, ռիսկերի վերլուծության նպատակով: Վերլուծական գործիքների ներդրում)

1) Նկարագրություն

Միջոցառման արդյունքում հնարավոր կլինի մեկ համակարգում հավաքագրել մաքսային հսկողության գոտիներում և մաքսային պահեստներում միջազգային բեռնափոխադրումներ իրականացնող տրանսպորտային միջոցների կշռման տվյալները, իրականացնել արդյունավետ մաքսային հսկողություն նրանց նկատմամբ: Համակարգի բարելավման արդյունքում հնարավորություն կտրվի վարել տվյալ տրանսպորտային

միջոցի մաքսային փոխադրում իրականացնելու ընթացքում բոլոր կշռումների պատմություն, կատարել դրանց համեմատություն սահմանային անցումային կետի և մաքսային պահեստի կշռումների միջև, ռիսկերի կառավարման համակարգի ինտեգրելու միջոցով դուրս բերել հսկողության առավել ռիսկային տրանսպորտային միջոցները: Միաժամանակ, մաքսային մարմնի միասնական տեղեկատվական համակարգի մյուս ենթահամակարգերի հետ ինտեգրումը թույլ կտա իրականացնել էլեկտրոնային կառավարման համակարգերում տվյալների մեկանգամյա հաշվառման սկզբունքի ամբողջական կիրառությունը:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. կշեռքների միասնական համակարգի ինտեգրում մաքսային մարմնի միասնական տեղեկատվական համակարգին,

բ. մաքսային պահեստներում առկա կամ իրականացման պահին ներդրվող բոլոր կշեռքների ինտեգրում գործող համակարգին,

գ. մաքսային հսկողության գոտիներում զարգացման տարբեր ծրագրերով կառուցվող բոլոր կշեռքների ինտեգրում գործող համակարգին,

դ. ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի կողմից դրա հաստատում,

ե. համակարգի արդիականացման և այլ տեղեկատվական համակարգերին ինտեգրմանն ուղղված ծրագրային աշխատանքների իրականացում,

զ. համակարգի նոր ֆունկցիոնալի հանձնում շահագործման և վերանայված բիզնես գործընթացների ներդրում,

է. վերլուծական գործիքների ծրագրավորում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. Հայաստանի Հանրապետություն մաքսային ընթացակարգերի ներքո միջազգային բեռնային փոխադրում իրականացնող ցանկացած տրանսպորտային միջոցի կշռման վերաբերյալ տվյալների կենտրոնացված հավաքագրում և կառավարում,

բ. միջազգային բեռնափոխադրում իրականացնող տրանսպորտային միջոցների նկատմամբ մաքսանենգության կամ մաքսային խախտումների հայտնաբերման նպատակով արդյունավետ մաքսային հսկողության իրականացում,

գ. այլ համակարգերի հետ ինտեգրման արդյունքում էլեկտրոնային կառավարման համակարգերում տվյալների մեկանգամյա հաշվառման սկզբունքի ապահովում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Միջազգային բեռնափոխադրում իրականացնող տրանսպորտային միջոցների մաքսային նպատակներով իրականացվող ցանկացած կշռման տվյալի հավաքագրում: Ցուցանիշը գնահատվում է «բարելավված է» կամ «բարելավված չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է կիսամյակային պարբերականությամբ:

3.2.8. Էքսպրես-բեռների հաշվառման համակարգ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ նախագծել և ներդնել էքսպրես-բեռների կառավարման ավտոմատացված համակարգ և այն ինտեգրել մաքսային մարմնի ավտոմատացված այլ համակարգերի հետ)

1) Նկարագրություն

Միջոցառման արդյունքում հնարավոր կլինի իրականացնել արդյունավետ մաքսային հսկողություն ՀՀ ներմուծվող/արտահանվող էքսպրես-բեռների նկատմամբ: Համակարգի ներդրմամբ հնարավորություն կընձեռվի փոխադրողներից, ԵԱՏՄ միասնական կարգերին համապատասխան, ստանալ տեղեկատվություն էքսպրես-բեռների՝ փոխադրողի, ուղարկողի, ստացողի, ներդրվածքի, արժեքի և քաշի վերաբերյալ, ինչն էականորեն կնվազեցնի մաքսային հսկողության համար ծախսվող ռեսուրսը և թույլ կտա հսկողությունն իրականացնել բացառապես մաքսային հսկողության տեսանկյունից ռիսկային համարվող էքսպրես-բեռների նկատմամբ: Միաժամանակ, փոխադրում իրականացնող կազմակերպություններին թույլ կտա կատարել իրենց կողմից ստանձնած էքսպրես-բեռների արագ փոխադրման և հասցեատերերին փոխանցելու պարտավորությունները:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. էքսպրես-բեռների հաշվառման համակարգի տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,

բ. գնման գործընթացի կազմակերպում,

գ. համակարգի մշակում,

դ. փոխադրողների համակարգին ավտոմատ ինտեգրվելու աշխատանքների կազմակերպում,

ե. համակարգի փորձարկում և ներդրում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. ԵԱՏՄ ստանձնած պարտավորությունների կատարում,

բ. էքսպրես-բեռների տեղափոխվող ապրանքների նկատմամբ մաքսային հսկողության ավելի արդյունավետ իրականացում,

գ. փոխադրողների համար էքսպրես-բեռների հետ կապված իրականացվող գործառույթների պարզեցում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Իրականացվում է էքսպրես-բեռների մաքսային հսկողություն՝ ԵԱՏՄ օրենսդրության համաձայն: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշը գնահատվելու է կիսամյակային պարբերականությամբ:

ԶՈՒ 4. ՀԱՆՐՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԵՐԿԵՈՍՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ

33. Հայաստանի Հանրապետությունում ինչպես մասնագիտական հանրության, այնպես էլ, առհասարակ, հասարակության սպասելիքները ՊԵԿ-ից էապես ավելացել են: Հետևաբար, կառույցի գործունեության թափանցիկության և հաշվետվողականության ապահովումը, «ՊԵԿ-բիզնես» փոխհարաբերությունների արդյունավետության բարելավումը, ինչպես նաև հարկ վճարողների շրջանում իրազեկման մակարդակի բարձրացումն անհրաժեշտություն են: Ժամանակակից հաղորդակցության միջոցների օգտագործմամբ բարենպաստ հասարակական կարծիք և վստահություն ձևավորելու, ինչպես նաև հարկային և մաքսային ընթացակարգերի վերաբերյալ հարկ վճարողների տեղեկացվածության մակարդակը բարձրացնելու նպատակով՝ նախատեսվել է իրականացնել 1 ենթանպատակ և 2 միջոցառում:

Ենթանպատակ 4.1. Հասարակության հետ դինամիկ հետադարձ կապի հնարավորությունների ընդլայնում

4.1.1. ՊԵԿ կայքէջի արդիականացում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ հանրության և ՊԵԿ փոխգործակցության համար արդյունավետ հարթակ ստեղծելու նպատակով արդիականացնել ՊԵԿ կայքէջը՝ համալրելով հաղորդակցության նոր գործիքակազմով)

1) Նկարագրություն

Նախատեսվում է իրականացնել ներկայումս ներդրված ՊԵԿ պաշտոնական ինտերնետային կայքէջի գործիքակազմի ուսումնասիրություն և վերլուծություն, որի հիման վրա կիրականացվեն արդիականացման աշխատանքներ: Մասնավորապես, նախատեսվում է ապահովել առավել հարմարավետ և ժամանակակից միջերեսի (ինտերֆեյս) մշակում, նոր տեղեկատվական ռեսուրսների հասանելիության ապահովում, հանրության կողմից ՊԵԿ-ի հետ հարաբերվելու նոր մեխանիզմների մշակում (օրինակ՝ առցանց դիմելու, հարցերին ավտոմատ պատասխանելու հնարավորություն): Նախատեսվում է ընդլայնել կայքէջի միջոցով ներկայացվող տեղեկատվության մեխանիզմները և

շրջանակը, մասնավորապես՝ տեղադրելով անհրաժեշտ գործիքներից, էլեկտրոնային համակարգերից օգտվելու քայլերը ներկայացնող կարճ տեսանյութեր, հարկերի հաշվարկման հաշվիչներ և այլն: Նախատեսվում է իրականացնել նաև օգտվողների համար կայքէջի գործիքների և բաժինների տարանջատում՝ ըստ օգտվողի տեսակի:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. կայքէջն արդիականացնող կազմակերպության ընտրություն,
- բ. տեխնիկական առաջադրանքի կազմում և ՊԵԿ էլեկտրոնային կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման խորհրդի որոշման հիման վրա՝ ՊԵԿ նախագահի հրամանով հաստատում,
- գ. իրականացվող փոփոխությունների քննարկում շահառու կողմերի, օգտվողների հետ,
- դ. սահմանված փոփոխությունների իրականացում,
- ե. նոր կայքէջի հանձնում շահագործման,
- զ. կայքէջի աշխատանքի մոնիթորինգ և վերահսկում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

- ա. կայքէջի օգտվողների գոհունակությունը բարձրացել է,
- բ. ձևավորված է արդյունավետ հարթակ հանրության և ՊԵԿ փոխգործակցության համար,
- գ. ներդրված են գործիքներ հարկային և մաքսային ընթացակարգերի վերաբերյալ արժանահավատ տեղեկատվության ստացման համար:

4) Չափելի ցուցանիշներ

Կայքէջ այցելությունների և օգտվողների թվի աճ: 2020թ. ապրիլի 19-ից մինչև մայիսի 14-ը ներառյալ կայքի այցելությունների քանակը կազմել է՝ 81,165, միջին օրական թիվը կազմել է 4,774: Կայքի բարելավման արդյունքում ակնկալվում է այցելությունների 15% աճ: Ցուցանիշը հաշվարկվելու է որպես կայքէջի արդիականացումից հետո այցելությունների

քանակի և նախքան արդիականացումը եղած ցուցանիշի հարաբերակցություն: Ցուցանիշը գնահատվելու է կիսամյակային պարբերականությամբ:

4.1.2. «Հանրություն –ՊԵԿ» փոխվստահության մշակույթի ձևավորում

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ձևավորել «հանրություն – ՊԵԿ» հաղորդակցության արդյունավետ ժամանակակից հարթակներ՝ ապահովելու համար հարկ վճարողների հետ գործընկերային հարաբերությունների վրա կառուցված միջավայր)

1) Նկարագրություն

ՊԵԿ նկատմամբ հանրության անվստահությունը դեռևս նկատելի է, ինչը հիմնականում պայմանավորված է վերջինիս վերապահված գործառույթների բովանդակությունից: Հետևաբար, երկրում տեղի ունեցող բարեփոխումներին համընթաց առկա է հանրային ընկալման և ՊԵԿ կերպարի վերափոխման անհրաժեշտություն, քանի որ, ըստ էության, ՊԵԿ գործառույթները բովանդակային առումով ուղղված են հարկ վճարողներին ծառայություններ մատուցմանը, արդար ու թափանցիկ վարչարարության իրականացմանը և այլն:

Դրան զուգահեռ՝ հարկեր վճարելու սահմանադրական պարտականության կատարման առումով հանրային իրավագիտակցության բարձրացման ուղղությամբ ՊԵԿ կողմից կատարվող քայլերն ու միջոցառումները դեռևս չի կարելի բավարար գնահատել:

Հետևաբար՝ անհրաժեշտ է իրականացնել համապատասխան լուսաբանման աշխատանքներ, որոնք կներկայացնեն ՊԵԿ աշխատանքները, գործառույթները, պարբերաբար իրականացվող բարեփոխումները և այլն:

Սույն միջոցառման իրականացմամբ նախատեսվում է հարկային և մաքսային գործընթացներին վերաբերող հեռուստահաղորդումների, ՊԵԿ գործունեության վերաբերյալ տեսահոլովակների պատրաստում և այլ եղանակներով հանրային իրազեկման ակցիաների կազմակերպում:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. հանրության հետ հաղորդակցման ժամանակացույցի կազմում (հեռուստահաղորդումների, տեսահոլովակների և այլ եղանակների սահմանում),

բ. պարբերաբար իրազեկման և լուսաբանման իրականացում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ՊԵԿ-ը, նախապես հաստատված ժամանակացույցին համապատասխան, լուսաբանում է իր գործունեությունը, ինչպես նաև՝ ձեռնարկվող ու իրականացվող միջոցառումները:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ՊԵԿ գործունեության վերաբերյալ հանրության համընդհանուր գոհունակության մակարդակ: Ցուցանիշի հաշվարկի համար պետք է կիրառվի սոցիոլոգիական հարցման հատուկ մշակված մեթոդաբանություն՝ կիրառելով անհատական հարցաթերթեր, որոնք կպարունակեն բաց և փակ հարցեր: Ակնկալվում է առնվազն տարեկան 5-7 տոկոս գոհունակության ցուցանիշի բարելավում՝ նախորդ տարվա հետ համեմատ: Ցուցանիշը գնահատվելու է տարեկան պարբերականությամբ:

ՁՈՆ 5. ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՐԴԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՆԵՐԴՐՈՒՄ (ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ)

34. Մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդյունավետ համակարգի բացակայությունը խոչընդոտներ է ստեղծում ներքին կանոնակարգերի շարունակական վերանայման և արդիականացման, կադրային ներուժի արդյունավետ օգտագործման և ՊԵԿ կայուն զարգացման ապահովման գործում: Իրականացված բարեփոխումների արդյունքում հաստատվել են ՊԵԿ ստորաբաժանումների գործառույթների իրականացման կանոնակարգերը, որոնք գործնական կիրառման և մշտապես կատարվող փոփոխությունների համատեքստում անհրաժեշտ է մշտադիտարկել և վերանայել: Միևնույն ժամանակ, հարկային և մաքսային վարչարարություն իրականացնող ստորաբաժանումների անհատական գնահատումն ու խրախուսումն անհրաժեշտ է իրականացնել՝ հաշվի առնելով դրանց առանձնահատկությունները:

35. ՊԵԿ աշխատակիցների աշխատանքային գործունեության սկսելու և հետագա աշխատանքային, մասնագիտական և անձնական զարգացման ծրագիր առկա չէ: Մասնագիտական վերապատրաստումների, որակավորման շարունակական բարձրացման եղանակների սակավությունը, արդիական վերապատրաստման ծրագրերի բացակայությունը, միջազգային լավագույն փորձի ուսումնասիրության հնարավորության սահմանափակ լինելն էականորեն նվազեցնում են արհեստավարժ և ճկուն աշխատակազմ ունենալու հնարավորությունը: Միաժամանակ, «Հարկային ծառայության մասին», «Մաքսային ծառայության մասին», «Քաղաքացիական ծառայության մասին» ՀՀ օրենքներում կատարված փոփոխությունների արդյունքում անհրաժեշտ է վերանայել ՊԵԿ կողմից մարդկային ռեսուրսների կառավարման համակարգում կիրառվող ընթացակարգերը՝ դրանք միասնականացնելով և համապատասխանեցնելով նշված օրենքների պահանջներին:

36. Սույն ռազմավարական նպատակն իր 2 ենթանպատակներով և 5 միջոցառումներով կոչված է լուծելու վերոնշյալ խնդիրները:

Ենթանպատակ 5.1. Կադրային քաղաքականության և աշխատանքային մշակույթի ձևավորում

5.1.1. ՊԵԿ մարդկային ռեսուրսների կառավարման համակարգ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել ՊԵԿ մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդի համակարգ (ՄՌԿ)՝ անհրաժեշտ տեղեկատվական գործիքակազմով)

1) Նկարագրություն

Անհրաժեշտ է ունենալ մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդյունավետ համակարգ՝ առաջացող մարտահրավերներին և խնդիրներին արագ արձագանքելու և արդյունավետ լուծումներ տալու նպատակով: Ելնելով այն հանգամանքից, որ ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակի կողմից մշակվում է ՄՌԿ նոր համակարգ՝ ամբողջ հանրային ծառայության համար, և որը ներդրվել է 2020թ. հուլիսի 1-ից, ՊԵԿ-ը կհամապատասխանեցնի իր ներկայիս ՄՌԿ համակարգը ներդրվող նոր համակարգին:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ներդնել մարդկային ռեսուրսների կառավարման ամբողջական շղթա՝ կադրերի ներգրավումից մինչև ապագա ղեկավարների պատրաստում,

բ. գույքագրել միջազգային կազմակերպությունների, այլ երկրների հարկային մարմինների կողմից առցանց եղանակով կազմակերպվող դասընթացները և ըստ անհրաժեշտության ապահովել ՊԵԿ աշխատակիցների մասնակցությունը,

գ. վերանայել հարկային և մաքսային ծառայողների ընդունելության մրցույթի կազմակերպման գործընթացը՝ ուսումնասիրելով միջազգային լավագույն փորձը, և ներդնել նոր գործընթաց,

դ. մշակել համապատասխան նորմատիվ իրավական ակտերում փոփոխություններ կատարելու մասին նախագծեր՝ սահմանված նպատակների իրականացումն ապահովելու համար,

ե. իրականացնել աշխատանքներ՝ անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների ներգրավման նպատակով:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. արդյունավետ կադրային քաղաքականության իրականացում, որը համապատասխանում և նպաստում է սահմանված նպատակների իրականացմանը,

բ. ներդրվող ՄՌԿՏՀ-ի միջոցով անհրաժեշտ վերլուծությունների տրամադրում արդյունավետ կառավարչական որոշումների կայացման նպատակով,

գ. մասնագիտական և պաշտոնեական աճի համար ներդրված համակարգեր, գործիքակազմ և իրավական կարգավորումներ,

դ. արժեքների համակարգի զարգացման շնորհիվ ձևավորված թիմային աշխատանքային մշակույթ,

ե. ներդրված մարդկային ռեսուրսների կառավարման ամբողջական շղթա՝ կադրերի ներգրավումից մինչև ապագա ղեկավարների պատրաստում,

զ. ձևավորված աշխատանքային արժեքներ և մշակույթ:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. համապատասխան նորմատիվ իրավական ակտերում կատարված են փոփոխություններ,

բ. ներդրված է մարդկային ռեսուրսների կառավարման համակարգ և աշխատանքների իրականացումը վերապահված է համապատասխան ստորաբաժանմանը,

գ. ներդրված է մարդկային ռեսուրսների կառավարման ամբողջական շղթա՝ կադրերի ներգրավումից մինչև ապագա ղեկավարների պատրաստում,

դ. ներդրված է ՊԵԿ ընդունելության նոր գործընթաց՝ հարկային և մաքսային ծառայության համար,

ե. բարձրացել է միջազգային պրակտիկայում հարկային և մաքսային վարչարարության ձեռքբերումների վերաբերյալ ՊԵԿ աշխատակիցների իրազեկվածության մակարդակը:

Ցուցանիշները գնահատվում են հետևյալ կերպ.

Թիրախային ցուցանիշ՝ «կատարված է»,

Բազիսային ցուցանիշ՝ «կատարված չէ»:

Գործողության իրականացման համար կսահմանվեն աշխատանքների իրականացման փուլեր և յուրաքանչյուր փուլի ավարտին կներկայացվի հաշվետվություն:

5.1.2. Աշխատանքի դիմաց արժանավայել հատուցման համակարգ¹⁰

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ներդնել կատարված աշխատանքի դիմաց արժանավայել վարձատրության և արդյունությունների մոտիվացիոն համակարգ)

1) Նկարագրություն

ՊԵԿ համար կարևորագույն թիրախ է աշխատակիցների աշխատանքային պայմանների բարելավումը: Այդ պատճառով ՊԵԿ-ը որդեգրել է մարդկային կապիտալում շարունակական ներդրման քաղաքականությունը, ինչը երաշխիք և կարևոր օղակ է ՊԵԿ շարունակական կայուն զարգացման և ՊԵԿ վրա դրված պարտավորությունների արդյունավետ կատարման համար:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ներդնել արդյունավետության առանցքային ցուցանիշների (Key Performance Indicator) համակարգը, որը հիմնված է լինելու ճշգրտության, չափելիության և նպատակի իրագործելիության մակարդակի սկզբունքների վրա¹¹,

բ. վերանայել ներքին կանոնակարգերը և համապատասխանեցնել սահմանված նպատակներին և պահանջներին,

գ. գործարկել ստորաբաժանումների գնահատման, վարձատրության և խրախուսման նոր համակարգ, որը կքաջալերի մասնագիտական զարգացումը և աշխատանքային արդյունավետությունը,

¹⁰ ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակի կողմից քաղաքացիական ծառայության տեղեկատվական հարթակի ստեղծման դեպքում ՀՀ ՊԵԿ ՄՌԿ համակարգը կհամապատասխանեցվի և կգործի պետական մարմինների մարդկային ռեսուրսների կառավարման գործառնությունների ընդունված ընդհանուր մոտեցումներին համապատասխան:

¹¹ ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակի կողմից քաղաքացիական ծառայության տեղեկատվական հարթակի ստեղծման դեպքում ՀՀ ՊԵԿ ՄՌԿ համակարգը կհամապատասխանեցվի և կգործի պետական մարմինների մարդկային ռեսուրսների կառավարման գործառնությունների ընդունված ընդհանուր մոտեցումներին համապատասխան:

դ. Ներդնել փաստացի կատարողականով պայմանավորված պարգևատրման (performance-related pay) արդյունավետ համակարգ:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

- ա. աշխատակիցների բարձր մոտիվացվածության ապահովում,
- բ. կատարված աշխատանքի դիմաց համարժեք վարձատրության տրամադրում,
- գ. պարգևավճարների տրամադրման համակարգ՝ հիմնված արդյունավետության առանցքային ցուցանիշների վրա,
- դ. կոռուպցիոն ռիսկերի կրճատում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. համապատասխան նորմատիվ իրավական ակտերում կատարված են փոփոխություններ,

բ. ներդրված է արդյունավետության առանցքային ցուցանիշների (Key Performance Indicator) համակարգ,

գ. ներքին կանոնակարգերը վերանայված են,

դ. արդյունավետության առանցքային ցուցանիշների վրա հիմնված պարգևավճարների տրամադրման համակարգը ներդրված է:

Ցուցանիշները գնահատվում են հետևյալ կերպ.

Թիրախային ցուցանիշ՝ «կատարված է»,

Բազիսային ցուցանիշ՝ «կատարված չէ»:

Գործողության իրականացման համար կսահմանվեն աշխատանքների իրականացման փուլեր և յուրաքանչյուր փուլի ավարտին կներկայացվի հաշվետվություն:

Ցուցանիշը գնահատվելու է 2021 թվականի երկրորդ եռամսյակում:

Ենթանպատակ 5.2. Մասնագիտական կրթության, վերապատրաստման և որակավորման համակարգի արդիականացում

5.2.1. «Ուսումնական կենտրոն» ՊՈԱԿ

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ձեռնարկել «Ուսումնական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի արդիականացման և վերահիմաստիվորման ուղղությամբ միջոցառումներ)

1) Նկարագրություն

Մարդկային ռեսուրսների կառավարման կարևորագույն օղակներից է նոր կադրերի ներգրավումը, հարկային և մաքսային ծառայողների համապատասխան պաշտոններին նշանակման գործընթացի բարձր արդյունավետության ապահովումը, թիրախային և արդիական ծրագրերով հարկային և մաքսային ծառայողների վերապատրաստումը: Ներկայումս գործող մեթոդաբանությունը չի համապատասխանում ժամանակակից պահանջներին և սահմանափակ հնարավորություններ է ընձեռում նոր կադրերի ներգրավման, կադրային ռեզերվի ապահովման գործընթացներում, աշխատակիցների վերապատրաստման և մաքսային գործում գիտահետազոտական աշխատանքների իրականացման համար: Այդ իսկ պատճառով ՊԵԿ կողմից նախատեսվում է իրականացնել մի շարք միջոցառումներ «Ուսումնական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի արդիականացման ուղղությամբ, վերոնշյալ խնդիրների լուծման և մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդյունավետության բարձրացման նպատակով:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. ուսումնասիրել մաքսային և հարկային մարմինների, հետբացթողումային հսկողության օպերատիվ-հետախուզական գործունեության միջազգային լավագույն փորձը, ՀՄԿ կողմից մշակված մաքսային պրոֆեսիոնալիզմի սկզբունքները և պրակտիկան, ինչպես նաև, հաշվի առնելով ներքին առանձնահատկությունները, մշակել «Ուսումնական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի արդիականացման ծրագիր,

բ. մշակել հարկային և մաքսային ծառայողների ընդունելության նոր կարգ, «Ուսումնական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ին հատկացնելով մինչև աշխատանքի անցնելը համապատասխան կարգով ընտրված թեկնածուներին վերապատրաստելու գործառույթ,

գ. կազմակերպել թիրախային և նեղ մասնագիտական դասընթացներ և վերապատրաստումներ՝ ելնելով իրականացվող ծառայության առանձնահատկություններից (մաքսային, հարկային, հետբացթողումային և այլն), ինչպես նաև հաշվի առնելով «Քաղաքացիական ծառայության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված դրույթները,

դ. հարկային և մաքսային ծառայությունների կողմից իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական գործունեության, մաքսային հսկողության, վերլուծությունների և մոնիտորինգի իրականացման, համակարգչային հմտությունների, հոգեբանական հնարքների ու այլ մասնագիտությունների և ունակությունների վերապատրաստում,

ե. ՊԵԿ աշխատանքի անցնելու ցանկացողների համար դասընթացների կազմակերպում,

զ. ներդնել կատարված կրթական ծրագրերի որակի կառավարման և մոնիտորինգի մեխանիզմներ,

է. համագործակցել ԲՈՒՀ-երի և միջազգային լավագույն ուսումնական հաստատությունների հետ՝ առկա «Հարկային գործ», «Մաքսային գործ» կրթական ծրագրերը արդիականացնելու և այլ կրթական տարբեր ձևաչափերի ծրագրեր իրականացնելու նպատակով:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. հաստատված է «Ուսումնական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի զարգացման նոր ճանապարհային քարտեզ,

բ. մշակված և ներդրված են ՊԵԿ աշխատանքի անցնելու համար նախատեսված վերապատրաստման ծրագրեր,

գ. կազմակերպված են ՊԵԿ-ում աշխատանքի անցնելու ցանկացողների համար դասընթացներ,

դ. կազմակերպված են թիրախային և նեղ մասնագիտական դասընթացներ և վերապատրաստումներ,

ե. ներդրված են կրթական ծրագրերի որակի կառավարման և մոնիտորինգի մեխանիզմներ:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. համապատասխան նորմատիվ իրավական ակտերում կատարված են փոփոխություններ,

բ. վերապատրաստման համակարգը կատարելագործված է,

գ. ծրագրերի որակի կառավարման և մոնիտորինգի մեխանիզմները ներդրված են,

դ. անհրաժեշտ բոլոր կրթական ծրագրերը մշակված են,

ե. ներգրավված են բարձր որակավորում ունեցող մասնագետներ՝ դասընթացների անցկացման համար,

զ. ներդրված է նոր կադրերի ներգրավման նպատակով վերապատրաստումների գործող համակարգ:

Ցուցանիշները գնահատվում են հետևյալ կերպ.

Թիրախային ցուցանիշ՝ «կատարված է»,

Բազիսային ցուցանիշ՝ «կատարված չէ»:

Գործողության իրականացման համար կսահմանվեն աշխատանքների իրականացման փուլեր և յուրաքանչյուր փուլի ավարտին կներկայացվի հաշվետվություն:

5.2.2. Հարկային և մաքսային ծառայության ընդունելության գործընթաց

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ամբողջապես վերանայել հարկային և մաքսային ծառայության ընդունվելու համար անցկացվող մրցույթի կազմակերպման և իրականացման գործընթացը)

1) Նկարագրություն

Ներկայումս ՊԵԿ-ում աշխատանքի անցնելու կարգը և պայմանները սահմանվում են ՀՀ օրենսդրությամբ և դրանից բխող այլ իրավական ակտերով:

Ներկայումս գործող՝ ՊԵԿ-ում աշխատանքի անցնելու կարգը և պայմանները բավարար չափով ապահովում են առկա պահանջները, այնուամենայնիվ, ՊԵԿ-ի, ինչպես նաև տնտեսական և տեխնոլոգիական առաջընթացով պայմանավորված՝ խիստ կարևոր է կատարելագործել գործող կարգը և մեթոդաբանությունը և ներդնել ՊԵԿ կարիքներին և ժամանակակից պահանջներին համապատասխանող կադրերի համալրման համակարգ:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

- ա. մշակել ՊԵԿ ընդունելության մրցույթի կազմակերպման նոր գործընթաց,
- բ. «Ուսումնական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ում կազմակերպել վերապատրաստման դասընթացներ՝ մինչև աշխատանքի անցնելը դիմորդներին նեղ մասնագիտական, գործնական գիտելիքներով և հմտություններով ապահովելու համար,
- գ. մշակել նոր հարցաշար բանավոր և գրավոր փուլերում դիմորդների առավել արդյունավետ, օբյեկտիվ և թիրախային գնահատման համար,
- դ. պարտադիր դարձնել անհատի արժեհամակարգի և հակակոռուպցիոն թեստավորումը,
- ե. մշակել համապատասխան նորմատիվ իրավական ակտերում փոփոխություններ կատարելու մասին նախագծեր՝ սահմանված նպատակների իրականացումն ապահովելու համար,
- զ. ներդնել դիմումների ընդունման և նախնական թեստավորման էլեկտրոնային համակարգեր:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

- ա. արդիական և թափանցիկ ՊԵԿ ընդունելության գործընթաց,
- բ. հայտարարված հաստիքին համապատասխանող, անհրաժեշտ մասնագիտական գիտելիքներով և աշխատանքային կարողություններով օժտված կադրերի ընտրություն,
- գ. պաշտոններում նշանակված ծառայողները կունենան համապատասխան մասնագիտական գիտելիքներ և աշխատանքային կարողություններ,

դ. բարձր որակավորմամբ և մասնագիտական կարողություններով օժտված կադրային ռեզերվի մշտական առկայություն,

ե. առանց համապատասխան որակավորում ունեցող անձանցով ժամանակավոր թափուր հաստիքի համալրման բացառում,

զ. ՊԵԿ արժեքներին և որդեգրած քաղաքականությանը համապատասխանող կադրերով համալրում:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. համապատասխան նորմատիվ իրավական ակտերում կատարված են փոփոխություններ,

բ. ներդրված է դիմումների ընդունման և նախնական թեստավորման էլեկտրոնային համակարգեր,

գ. մասնագիտական պատրաստման և որակավորման համակարգը գործարկված է,

դ. ներգրավված են բարձր որակավորում ունեցող մասնագետներ դասընթացների անցկացման համար:

Ցուցանիշները գնահատվում են հետևյալ կերպ.

Թիրախային ցուցանիշ՝ «կատարված է»,

Բազիսային ցուցանիշ՝ «կատարված չէ»:

Գործողության իրականացման համար կսահմանվեն աշխատանքների իրականացման փուլեր և յուրաքանչյուր փուլի ավարտին կներկայացվի հաշվետվություն:

5.2.3. ՊԵԿ կինոլոգիական կենտրոն

(ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ՝ ստեղծել ժամանակակից չափանիշներին համապատասխանող ՊԵԿ կինոլոգիական կենտրոն)

1) Նկարագրություն

Միջոցառման շրջանակներում նախատեսվում է ուսումնասիրել ԱՄՆ, Եվրոպական և ԱՊՀ անդամ-երկրների նմանատիպ ծառայությունների փորձը, իրականացնել վերլուծություններ և լավագույնը ներդնել ՊԵԿ կինոլոգիական կենտրոնում:

Իրականացման արդյունքում կստեղծվի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան կենտրոն, որտեղ կպատրաստվեն և կվերապատրաստվեն ՊԵԿ և այլ շահագրգիռ մարմինների և կազմակերպությունների ծառայողական շները և կինոլոգները, քանի որ Հայաստանում առայժմ չկա նմանատիպ հաստատություն:

2) Անհրաժեշտ միջոցառումներ

ա. այլ երկրների կինոլոգիական ծառայությունների փորձի ուսումնասիրություն,
բ. անասնաբույժի, կինոլոգ-հրահանգիչների վերապատրաստում արտերկրում,
գ. կինոլոգ-մասնագետների և ծառայողական շների թվի ավելացում,
դ. նոր սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների ձեռքբերում,
ե. տարբեր տեսակի վարժեցումների համար պիտանի շների բուժման համակարգի ներդնում,

զ. վարժեցման ընթացքում ի հայտ եկած՝ մաքսային մարմիններին ոչ պիտանի շներին այլ հաստատություններին փոխանցման համակարգի ներդնում:

3) Ակնկալվող արդյունքներ

ա. սահմանային անցակետերում շուրջօրյա կինոլոգիական ծառայության ապահովում,

բ. բարձրակարգ կինոլոգ-մասնագետների առկայություն,

գ. մաքսանենգության տարբեր առարկաներ հայտնաբերելու ունակությամբ ծառայողական շների առկայություն,

դ. միջազգային ստանդարտներին համապատասխան կինոլոգիական կենտրոն,

ե. իրական պայմաններին առավելապես նմանեցված վարժեցման ենթակառուցվածքների առկայություն:

4) Չափելի ցուցանիշներ

ա. ՊԵԿ կինոլոգիական կենտրոնը ստեղծված է: Ցուցանիշը գնահատվում է «առկա է» կամ «առկա չէ» կարգավիճակով: Ցուցանիշի կատարման վերաբերյալ հաշվետվողականությունն իրականացվելու է կիսամյակային պարբերականությամբ:

բ. Կինոլոգ-մասնագետների և ծառայողական շների թվի ավելացում: Ներկայումս առկա են 7 կինոլոգ-մասնագետ և 14 ծառայողական շուն: Նախատեսվում է ունենալ 17 կինոլոգ-մասնագետ և 17 ծառայողական շուն: Հաշվետվողականությունն իրականացվելու է տարեկան պարբերականությամբ:

գ. Կինոլոգ-մասնագետների և ծառայողական շների շնորհիվ մաքսանենգության և այլ մաքսային իրավախախտումների բացահայտումների աճ: 2019թ. ընթացքում ծառայողական շների օգնությամբ կանխվել է մաքսանենգության 16 դեպք: Նախատեսվում է ունենալ բացահայտումների 40-60% աճ: Ցուցանիշի հաշվետվողականությունն իրականացվելու է եռամսյակային պարբերականությամբ:

4. ԱՄՓՈՓՈՒՄ

37. ՊԵԿ-ն իր գործունեության ավելի քան 29 տարիների ընթացքում ոչ միայն կայացել է որպես հարկային և մաքսային վարչարարություն իրականացնող պետական կառավարման մարմին, այլև կուտակել է մեծ փորձ և տեխնիկական հագեցվածություն, հետևաբար, արդի մարտահրավերներին համահունչ լրացուցիչ կարողություններ ձեռք բերելով՝ ՊԵԿ-ը ոչ միայն նպատակ ունի ամրապնդել տեղեկատվական տեխնոլոգիաներով բարձր հագեցվածություն ունեցող պետական կառավարման մարմնի իր առաջատար դիրքերը, այլև նորովի կազմակերպել և իրագործել իր գործառույթները:

38. Ռազմավարական ծրագրի իրագործման ընթացքում կարող են ծագել որոշ ռիսկեր, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ վերջինիս իրագործման գործընթացի վրա: Մասնավորապես, ռազմավարական ծրագրի իրագործման ընթացքում կարող են ի հայտ գալ հետևյալ ռիսկերը.

1) հարկային ոլորտի օրենսդրության հաճախակի փոփոխություններ, որոնց ազդեցության նվազեցմանն ուղղված կանխարգելիչ գործողություն կարող է լինել հնարավորինս սակավաթիվ, բայց ամբողջական և որակյալ իրավական ակտերի

ընդունումը, ինչպես նաև դրանց ուժի մեջ մտնելու բավարար ժամկետների նախատեսումը՝ կատարված փոփոխություններին պատշաճ նախապատրաստվելու համար,

2) հարկ վճարողների շրջանում ՊԵԿ հանդեպ վստահության ոչ բավարար մակարդակ, որի ազդեցության նվազեցմանն ուղղված կանխարգելիչ գործողություն կարող է լինել շարունակական իրազեկման և գործունեության թափանցիկության ընդլայնման միջոցով հարկ վճարողների հետ գործընկերային հարաբերությունների ձևավորումը, որի արդյունքում կբարձրանա ՊԵԿ գործունեության հանդեպ վստահությունը,

3) պետական ֆինանսական միջոցների սղություն, որի ազդեցության նվազեցմանն ուղղված կանխարգելիչ գործողություն կարող է լինել ռազմավարական ծրագրով նախատեսված միջոցառումների վերանայումը և հասանելի պետական ֆինանսական միջոցներն ուղղումը հարկ վճարողների կարգապահության բարձրացմանը միտված արագ և առավել ծանրակշիռ ազդեցություն ունեցող միջոցառումների իրականացմանը,

4) դոնոր կազմակերպությունների կողմից տրամադրվող ֆինանսական միջոցների սղություն, որի ազդեցության նվազեցմանն ուղղված կանխարգելիչ գործողություն կարող է լինել դոնոր կազմակերպությունների հետ բանակցությունների ընթացքում ռազմավարությունից բխող ծրագրային կոնցեպտների ներկայացումը, ինչպես նաև դոնոր կազմակերպությունների հետ բանակցությունների ընթացքում, հնարավորության դեպքում, նաև այլ համապատասխան մարմինների ներկայացուցիչների ներգրավումը:

39. Ռազմավարական ծրագրի ռազմավարական նպատակներն առաջ են բերելու բազում փոփոխություններ և այս գործընթացի շարունակականությունը և ամեն տարի վերանայելը ժամանակակից ՊԵԿ ունենալու գրավականն է: Արդյունքում, ՊԵԿ-ը պետական կառավարման այլ մարմինների համար կարող է օրինակ ծառայել՝ պետական կառավարման համակարգի սպասվող բարեփոխումների ճանապարհային քարտեզների, գործառույթային «բիզնես» գործընթացների վերանայման և հետազայում ավտոմատացման ու օպտիմալացման համար:

40. ՊԵԿ-ն իր գործառույթներն իրականացնելուն զուգահեռ շարունակաբար կատարելագործելու է իրեն վերապահված գործառույթների իրականացման արդյունավետությունը՝ արձագանքելով ժամանակի մարտահրավերներին: Ռազմավարական ծրագրի մեջ ներառված չեն այնպիսի գործառույթներ և միջոցառումներ, որոնք ՊԵԿ ստորաբաժանումների կողմից իրականացվում են իրենց իրավասությունների և աշխատանքային պարտականությունների շրջանակներում: Այնուամենայնիվ, դրանց շարքում կան նաև այնպիսիները, որոնք ոչ միայն այս ռազմավարական ծրագրով, այնպես էլ ապագայում սահմանվելիք ռազմավարական միջոցառումների հիմք են հանդիսանալու:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. Ռազմավարության բյուջեն

Մլն ՀՀ դրամ

		2021	2022	2023	2024	2025	Ընդհանուր
ԶՈՒ 1.	Կառավարման համակարգերի կատարելագործում, հարկ վճարողներին թվայնացված ծառայությունների մատուցում	1,205	1,270	440	245	140	3,300
ԶՈՒ 2.	Վարչարարության արդյունավետության բարձրացում, եկամուտների ավելացում, ստվերի կրճատում	1,095	1,016	691	366	366	3,534
ԶՈՒ 3.	Ենթակառուցվածքների արդիականացում, կառուցում	4,778	3,790	2,899	44	37	11,548
ԶՈՒ 4.	Հանրության հետ երկխոսության մակարդակի բարելավում	70	50	50	50	37	257
ԶՈՒ 5.	Մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդի համակարգի ներդրում (բարելավում)	311	155	163	163	162	954
Ընդհանուր		7,459	6,281	4,243	868	742	19,593

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. Ռազմավարության բյուջեն՝ ըստ միջոցառումների

Մլն ՀՀ դրամ

Ռազմավարական նպատակ 1. ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄ, ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻՆ ԹՎԱՅՆԱՑՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՏՈՒՑՈՒՄ						
1.1. Ենթանպատակ Էլեկտրոնային և թվային գործիքակազմի ներդրում և զարգացում						
Միջոցառումներ	2021	2022	2023	2024	2025	Ընդամենը
1 Հարկ վճարողների սպասարկման կենտրոնների հաղորդակցման համակարգի ներդրում, էլեկտրոնային արխիվացման համակարգի ստեղծում	210	300				510
2 ՊԵԿ տեղեկատվական բազայի հուսալիության մակարդակի բարելավում	10					10
3 ՊԵԿ սերվերային և օպերացիոն համակարգերի զարգացում և արդիականացում	200	100	100	50	50	500
4 Այլ պետական մարմինների հետ տեղեկատվության փոխանակում	25	10	10	5		50
5 Դրոշմանիշային վճարի գծով չկատարված պարտավորությունների գանձման վարույթների հարուցման և վարչական ակտերի կայացման՝ գործընթացի էլեկտրոնային համակարգի միջոցով իրականացում	0	0	0	0	0	0
6 Արդի համակարգերի կիրառմամբ փաստաթղթերի փոխանակում	20	10				30
7 Մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) վերլուծական գործիքակազմի ներդրում	30	30	30	30	30	150

8	Մեքենայական ուսուցման (machine learning) գործիքակազմի ներդրում	80	100	100	50	50	380
9	Էլեկտրոնային համակարգերի բջջային հավելվածների ներդրում	50				10	60
10	Պետական գնումների գործընթացին առնչվող գործառույթների ավտոմատացում	10					10
11	Պետական տուրքի հաշվառման ինքնաշխատ համակարգի ներդրում		20	10	10		40
12	Էլեկտրոնային վճարման համակարգերի ներդրում	100					100
13	ՊԵԿ իրավապահ գործառույթի էլեկտրոնային փաստաթղթավորում	40	40	20			100
14	Վարչական իրավախախտումների էլեկտրոնային կառավարման համակարգի ներդրում	30	30	20			80
15	ԵԱՏՄ շրջանակներում փաստաթղթերի փոխադարձ ճանաչում	100	100	100	100		400
16	ԵՄ Արևելյան գործընկերության շրջանակներում պիլոտային նախագծերի իրականացում ¹²						
17	Հիպոտեկային վարկի սպասարկման համար վճարվող տոկոսների գումարների վերադարձի էլեկտրոնային հարթակի ստեղծում	30	40	20			90
18	«Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի» (file-online.taxservice.am) փոփոխություն		350				350
19	«Էլեկտրոնային հաշվարկային փաստաթղթեր և գրքեր» (e-invoicing) համակարգի «վեբ» տարբերակի նախագծում և ներդրում	100					100

¹² Նախագիծը նախատեսվում է իրականացնել ԵՄ Արևելյան գործընկերության տարածքում «EU4Digital» ծրագրի «Էլեկտրոնային առևտուր» ցանցի դրամաշնորհի շրջանակներում՝ վերոնշյալ նախագծի հաստատվելու դեպքում (ծրագրի բյուջեն գնահատման փուլում է):

20	ԵԱՏՄ անդամ պետություններից ԵԱՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի՝ ՀՀ ներմուծման դեպքում անուղղակի հարկերի վճարման հայտարարությունների հաստատման գործառույթի ավտոմատացում	5					5
21	Մի քանի աղբյուրից ստացման ենթակա (ստացված) եկամտից հաշվարկված և փոխանցված (գանձված) սոցիալական վճարների առավելագույն չափը գերազանցող գումարները մասնակիցներին վերադարձնելու նպատակով ֆիզիկական անձանց բանկային հաշվեհամարների ստացման գործընթացի ավտոմատացում ¹³	-	-	-	-	-	-

1.2. Ենթանպատակ

ՊԵԿ գործառույթների և ընթացակարգերի վերակառուցում և օպտիմալացում

1	ՊԵԿ «բիզնես» գործընթացներ ի վերակառուցում և վերակազմակերպում	100	100				200
2	Նախագծերի կառավարում	50	40	30			120
3	Տեխնիկական աուդիտ և հավաստագրում	15					15
Ընդամենը		1,205	1,270	440	245	140	3,300

Ռազմավարական նպատակ 2.

ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ, ԵՎԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԱՎԵԼԱՑՈՒՄ, ՍՏՎԵՐԻ ԿՐՃԱՏՈՒՄ

2.1. Ենթանպատակ

Հարկային և մաքսային իրավախախտումների կանխարգելում

Միջոցառումներ	2021	2022	2023	2024	2025	Ընդամենը
---------------	------	------	------	------	------	----------

¹³ Ֆինանսական գնահատականը կներկայացվի ծրագրի հետագա վերանայման ժամանակ:

1	Հարկային կարգապահության ռիսկերի կառավարման համակարգի կատարելագործում	20	40	40			100
2	Մաքսային ռիսկերի կառավարման համակարգի կատարելագործում		100	100	100	100	400
3	Ինքնաշխատ ծանուցման համակարգի կատարելագործում	5	10	10			25
4	Մաքսային հսկողության արդյունավետության բարձրացում	100	100	100	100	100	500
5	Շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի գործունեության վերահսկողության էլեկտրոնային կառավարման համակարգի ներդրում	100	100	100	100	100	500
6	Փոստային առաքանիների հաշվառման համակարգի ինտեգրում ռիսկերի կառավարման ավտոմատացված համակարգին և միջազգային փոստային միության համակարգին	6	6	6	6	6	30
7	Ուղևորների վերաբերյալ նախնական տեղեկատվության և տվյալների գրանցման համակարգերի ներդրում և ինտեգրում մաքսային մարմնի տեղեկատվական համակարգերի հետ	35					35
8	ԵԱՏՄ շրջանակներում ապրանքների հետազոծելիության ապահովման մեխանիզմի ներդրում	100	50	50	50	50	300
9	Հարկային կարգապահության ռիսկերի բացահայտման, գնահատման և նվազեցման գործընթացների կատարելագործում	0	0	0	0	0	0
10	Պետական տուրքի վերահսկողության գործունե համակարգի ներդրում	0	0	0	0	0	0

11	Ֆիզիկական անձանց և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների մաքսային ռիսկերի կառավարման ավտոմատ համակարգի ներդրում		50	50			100
12	«Տրանսպորտային միջոցների էլեկտրոնային մաքսային հայտարարագիր» համակարգի ներդրում		80				80
13	Էլեկտրոնային առևտրի վերահսկողության մեխանիզմների կատարելագործում	0	0	0	0	0	0
14	Հարկային պարտավորությունների կատարման ապահովման գործընթացում արգելադրման գործիքակազմի արդյունավետության բարձրացում	0	0	0	0	0	0
2.2. Ենթանպատակ Խրախուսել կամավոր կարգապահությունը, բարձրացնել հարկերից խուսափողների դեմ պայքարի արդյունավետությունը և կրճատել հարկային ստվերի մակարդակը							
1	Օրինապահ հարկ վճարողների համակարգի կատարելագործում	7					7
2	Ֆիզիկական անձանց ինքնահայտարարագրման ավտոմատացված համակարգի ներդրում	120	10	10	10	10	160
3	Հարկային տեղեկատվության փոխանակման գործընթացների համապատասխանեցում միջազգային ստանդարտներին ¹⁴	50					50(*)
4	Տրանսֆերային գնագոյացման իրավակարգավորումների կիրառում, հարկային հսկողության ուժեղացում ¹⁵	150					150(*)

¹⁴ Նախատեսվում է իրականացնել դրամաշնորհի շրջանակներում:

¹⁵ Նախատեսվում է իրականացնել դրամաշնորհի շրջանակներում:

5	ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի գործողությունների (ստանդարտների) ներդրում ¹⁶	75	75				150(*)
6	Հարկային պոտենցիալի, ստվերի և հարկային ճեղքի գնահատում	7					7
7	Հետբացթողումային թիրախային ստուգումների համակարգի կատարելագործում	45	45				90
8	Հետբացթողումային գործառույթների ընդլայնում, ավտոմատացում	150	100	100			350
9	Հետբացթողումային գործառույթների «Թվինինգ» ծրագրի իրականացում ¹⁷	125	250	125			500(*)
Ընդամենը		1,095	1,016	691	366	366	3,534

**Ռազմավարական նպատակ 3.
ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, ԿԱՌՈՒՑՈՒՄ**

**Ենթանպատակ 3.1.
Գործող ենթակառուցվածքների արդիականացում և համագործակցության ընդլայնում**

Միջոցառումներ		2021	2022	2023	2024	2025	Ընդամենը
1	Հարկ վճարողների անձնական հաշվի քարտերում պարտավորությունների և դեբետային գումարների մարման հաջորդականության նոր մեթոդաբանության ներդրում	70	10	10	10	10	110

¹⁶ Նախատեսվում է իրականացնել դրամաշնորհի շրջանակներում:

¹⁷ Նախատեսվում է իրականացնել դրամաշնորհի շրջանակներում:

2	ՊԵԿ աշխատակիցների կենսական օգտագործման ենթակառուցվածքների արդիականացում	200	300				500
3	ԵԱՏՄ շրջանակներում մաքսային ընդհանուր գործընթացների համար ավտոմատացված համակարգերի ներդրում և արդիականացում	200	50	30	20	20	320
Ենթանպատակ 3.2. Մաքսային ենթահամակարգերի արդիականացում և տեխնիկական հագեցվածություն							
1	ՊԵԿ փորձագիտական լաբորատորիաների ստեղծում	600	600				1200
2	ԱՏԳ մասնակիցների սպասարկման կենտրոնների ստեղծում	3,000	2,500	2,500			8,000
3	«Այրում» երկաթուղային մաքսակետի արդիականացում ¹⁸		300	345			645
4	Բագրատաշենի մաքսակետի կատարելագործում	150					150
5	ՊԵԿ Մեղրիի մաքսակետի արդիականացում ^{19(*)}						
6	ՊԵԿ մաքսային մարմինների տեխնիկական հագեցվածության ապահովում և արդիականացում	468	30	14	14	7	533
7	Կշռման կենտրոնացված համակարգ: Վերլուծական գործիքների ներդրում	30					30
8	Էքսպրես-բեռների հաշվառման համակարգի ներդրում և ինտեգրում մաքսային մարմնի ավտոմատացված այլ համակարգերի հետ	60					60

¹⁸ Ֆինանսավորումն ակնկալվում է ԵՄ Սահմանների համալիր կառավարման նախաձեռնության շրջանակներում որպես դրամաշնորհ: Ծրագրի ընդհանուր արժեքը կազմում է շուրջ՝ 12 մլն եվրո, երկու երկրների համար՝ հավասար չափաքանակով, որոնցից յուրաքանչյուրը կիրականացնի համաֆինանսավորում իր չափաբաժնի 20 տոկոսի չափով, որը կազմում է ՀՀ պետբյուջեից՝ 645 մլն ՀՀ դրամ:

¹⁹ Նախատեսվում է իրականացնել դրամաշնորհի շրջանակներում:

(*) Ներառված է հավելված 1-ի վարկային և դրամաշնորհային միջոցների մեջ:

Ընդամենը		4,778	3,790	2,899	44	37	11,548
Ռազմավարական նպատակ 4. ՀԱՆՐՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԵՐԿԽՈՍՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ							
Ենթանպատակ 4.1. Հասարակության հետ դինամիկ հետադարձ կապի հնարավորությունների ընդլայնում							
Միջոցառումներ		2021	2022	2023	2024	2025	Ընդամենը
1	ՊԵԿ կայքէջի արդիականացում	20					20
2	«Հանրություն – ՊԵԿ» փոխվստահության մշակույթի ձևավորում	50	50	50	50	37	237
Ընդամենը		70	50	50	50	37	257
Ռազմավարական նպատակ 5. ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՐԴԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՆԵՐԴՐՈՒՄ (ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ)							
5.1. Ենթանպատակ Կադրային քաղաքականության և աշխատանքային մշակույթի ձևավորում							
Միջոցառումներ		2021	2022	2023	2024	2025	Ընդամենը
1	ՊԵԿ մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդի համակարգի ներդրում	135					135
2	Աշխատանքի դիմաց արժանավայել հատուցման համակարգի ներդրում	6					6
5.2. Ենթանպատակ Մասնագիտական կրթության, վերապատրաստման և որակավորման համակարգի արդիականացում							
1	«Ուսումնական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի արդիականացում	100	100	150	150	150	650
2	Հարկային և մաքսային ծառայության ընդունելության գործընթացի վերանայում	50	35				85

3	Ժամանակակից չափանիշների համապատասխանող ՊԵԿ կինոլոգիական կենտրոնի ստեղծում	20	20	13	13	12	78
Ընդամենը		311	155	163	163	162	954

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. Ռազմավարության միջոցառումների կատարման ժամանակացույցը

Ռազմավարական նպատակներ	Ենթանպատակներ	Միջոցառումներ	Կատարման վերջնաժամկետ
1. Կառավարման համակարգերի կատարելագործում, հարկ վճարողներին թվայնացված ծառայությունների մատուցում	1. Էլեկտրոնային և թվային գործիքակազմի ներդրում և զարգացում	1. Հարկ վճարողների սպասարկման կենտրոնների հաղորդակցման համակարգի ներդրում, էլեկտրոնային արխիվացման համակարգի ստեղծում	31.12.2022 թ.
		2. ՊԵԿ տեղեկատվական բազայի հուսալիության մակարդակի բարելավում	31.03.2022 թ.
		3. ՊԵԿ սերվերային և օպերացիոն համակարգերի զարգացում և արդիականացում	31.12.2025 թ.
		4. Այլ պետական մարմինների հետ տեղեկատվության փոխանակում	31.12.2024 թ.
		5. Դրոշմանիշային վճարի գծով չկատարված պարտավորությունների գանձման վարույթների հարուցման և վարչական ակտերի կայացման՝ գործընթացի էլեկտրոնային համակարգի միջոցով իրականացում	31.12.2025 թ.
		6. Արդի համակարգերի կիրառմամբ փաստաթղթերի փոխանակում	31.12.2022 թ.
		7. Մեծ ծավալի տվյալների (Big Data) վերլուծական գործիքակազմի ներդրում	31.12.2025 թ.
		8. Մեքենայական ուսուցման (machine learning) գործիքակազմի ներդրում	31.12.2025 թ.
		9. Էլեկտրոնային համակարգերի բջջային հավելվածների ներդրում	31.12.2025 թ.
		10. Պետական գնումների գործընթացին առնչվող գործառույթների ավտոմատացում	31.12.2024 թ.
		11. Պետական տուրքի հաշվառման ինքնաշխատ համակարգի ներդրում	31.12.2024 թ.
		12. Էլեկտրոնային վճարման համակարգերի ներդրում	31.12.2024 թ.
		13. ՊԵԿ իրավապահ գործառույթի էլեկտրոնային փաստաթղթավորում	31.12.2023 թ.

		14.Վարչական իրավախախտումների էլեկտրոնային կառավարման համակարգի ներդրում	31.12.2023 թ.
		15.ԵԱՏՄ շրջանակներում փաստաթղթերի փոխադարձ ճանաչում	31.12.2024 թ.
		16.ԵՄ Արևելյան գործընկերության շրջանակներում պիլոտային նախագծերի իրականացում	31.12.2025 թ.
		17.Հիպոտեկային վարկի սպասարկման համար վճարվող տոկոսների գումարների վերադարձի էլեկտրոնային հարթակի ստեղծում	30.06.2023 թ.
		18.«Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի» (file-online.taxservice.am) փոփոխություն	31.12.2022 թ.
		19.«Էլեկտրոնային հաշվարկային փաստաթղթեր և գրքեր» (e-invoicing) համակարգի «վեբ» տարբերակի նախագծում և ներդրում	31.12.2021 թ.
		20.ԵԱՏՄ անդամ պետություններից ԵԱՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի՝ ՀՀ ներմուծման դեպքում անուղղակի հարկերի վճարման հայտարարությունների հաստատման գործառույթի ավտոմատացում	31.12.2023 թ.
		21. Մի քանի աղբյուրից ստացման ենթակա (ստացված) եկամտից հաշվարկված և փոխանցված (գանձված) սոցիալական վճարների առավելագույն չափը գերազանցող գումարները մասնակիցներին վերադարձնելու նպատակով ֆիզիկական անձանց բանկային հաշվեհամարների ստացման գործընթացի ավտոմատացում	31.12.2021 թ.
	2.ՊԵԿ գործառույթների և ընթացակարգերի վերակառուցում և օպտիմալացում	1.ՊԵԿ «բիզնես» գործընթացների վերակառուցում և վերակազմակերպում	31.12.2024 թ.
		2.ՊԵԿ աշխատանքներում նախագծերի կառավարման սկզբունքների արդյունավետ կիրառման կառուցակարգերի ներդրում	31.12.2024 թ.
3.ՊԵԿ տեղեկատվական համակարգերի պարբերական տեխնիկական աուդիտի անցկացման և անվտանգության հավաստման կառուցակարգերի ներդրում		31.12.2024 թ.	
2.Վարչարարության արդյունավետության բարձրացում, եկամուտների ավելացում, ստվերի կրճատում	1.Հարկային և մաքսային իրավախախտումների կանխարգելում	1.Հարկային կարգապահության ռիսկերի կառավարման համակարգի կատարելագործում	31.12.2024 թ.
		2.Մաքսային ռիսկերի կառավարման համակարգի կատարելագործում	31.12.2025 թ.

	3. Ինքնաշխատ ծանուցման համակարգի կատարելագործում	31.12.2025 թ.	
	4. Մաքսային հսկողության արդյունավետության բարձրացում	31.12.2025 թ.	
	5. Շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի գործունեության վերահսկողության էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի ներդրում	31.12.2025 թ.	
	6. Փոստային առաքանիների հաշվառման համակարգի ինտեգրում ռիսկերի կառավարման ավտոմատացված համակարգին և միջազգային փոստային միության համակարգին	31.12.2025 թ.	
	7. Ուղևորների վերաբերյալ նախնական տեղեկատվության և տվյալների գրանցման համակարգերի ներդրում և ինտեգրում մաքսային մարմնի տեղեկատվական համակարգերի հետ	31.12.2025 թ.	
	8. ԵԱՏՄ շրջանակներում ապրանքների հետազօծելիության ապահովման մեխանիզմի ներդրում	31.12.2025 թ.	
	9. Հարկային կարգապահության ռիսկերի բացահայտման, գնահատման և նվազեցման գործընթացների կատարելագործում	31.12.2022 թ.	
	10. Պետական տուրքի վերահսկողության մեխանիզմի արդիականացում	31.12.2024 թ.	
	11. Ֆիզիկական անձանց և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների մաքսային ռիսկերի կառավարման ավտոմատ համակարգի ներդրում	31.12.2025 թ.	
	12. «Տրանսպորտային միջոցների էլեկտրոնային մաքսային հայտարարագիր» համակարգի ներդրում	31.12.2025 թ.	
	13. Էլեկտրոնային առևտրի վերահսկողության մեխանիզմների կատարելագործում	31.12.2025 թ.	
	14. Հարկային պարտավորությունների կատարման ապահովման գործընթացում արգելադրման գործիքակազմի արդյունավետության բարձրացում	31.12.2025 թ.	
	2. Խրախուսել կամավոր կարգապահությունը, բարձրացնել հարկերից խուսափողների դեմ պայքարի	1. Օրինապահ հարկ վճարողների համակարգի կատարելագործում	31.03.2022 թ.
		2. Ֆիզիկական անձանց ինքնահայտարարագրման ավտոմատացված համակարգի ներդրում	31.12.2025 թ.
3. Հարկային տեղեկատվության փոխանակման գործընթացների համապատասխանեցում միջազգային ստանդարտներին		31.12.2021 թ.	

3. Ենթակառուցվածքների արդիականացում, կառուցում	արդյունավետությունը և կրճատել հարկային ստվերի մակարդակը	4. Տրանսֆերային գնագոյացման իրավակարգավորումների կիրառում, հարկային հսկողության ուժեղացում	31.12.2021 թ.
		5. ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի գործողությունների (ստանդարտների) ներդրում	31.12.2022 թ.
		6. Հարկային պոտենցիալի, ստվերի և հարկային ճեղքի գնահատում	31.12.2021 թ.
		7. Հետբացթողումային թիրախային ստուգումների համակարգի կատարելագործում	31.12.2025 թ.
		8. Հետբացթողումային գործառույթների ընդլայնում, ավտոմատացում	31.12.2025 թ.
		9. Հետբացթողումային գործառույթների «Թվինինգ» ծրագրի իրականացում	31.12.2025 թ.
	1. Գործող ենթակառուցվածքների արդիականացում և համագործակցության ընդլայնում	1. Հարկ վճարողների անձնական հաշվի քարտերում պարտավորությունների և դեբետային գումարների մարման հաջորդականության նոր մեթոդաբանության ներդրում	31.12.2025 թ.
		2. ՊԵԿ աշխատակիցների կենսական օգտագործման ենթակառուցվածքների արդիականացում	31.12.2025 թ.
		3. ԵԱՏՄ շրջանակներում մաքսային ընդհանուր գործընթացների համար ավտոմատացված համակարգերի ներդրում և արդիականացում	31.12.2025 թ.
	2. Մաքսային ենթահամակարգերի արդիականացում և տեխնիկական հագեցվածություն	1. ՊԵԿ փորձագիտական լաբորատորիաների ստեղծում	31.12.2025 թ.
		2. ԱՏԳ մասնակիցների սպասարկման կենտրոնների ստեղծում	31.12.2025 թ.
		3. «Այրում» երկաթուղային մաքսակետի արդիականացում	31.12.2025 թ.
		4. Բագրատաշենի մաքսակետի կատարելագործում	31.12.2025 թ.
		5. ՊԵԿ Մեղրիի մաքսակետի արդիականացում	31.12.2025 թ.
6. ՊԵԿ մաքսային մարմինների տեխնիկական հագեցվածության ապահովում և արդիականացում		31.12.2025 թ.	
7. Կշռման կենտրոնացված համակարգ: Վերլուծական գործիքների ներդրում		31.12.2025 թ.	

4. Հանրության հետ երկխոսության մակարդակի բարելավում		8. Էքսպրես-բեռների հաշվառման համակարգի ներդրում և ինտեգրում մաքսային մարմնի ավտոմատացված այլ համակարգերի հետ	31.12.2025 թ.
	1. Հասարակության հետ դինամիկ հետադարձ կապի հնարավորությունների ընդլայնում	1. ՊԵԿ կայքէջի արդիականացում	31.12.2025 թ.
		2. «Հանրություն – ՊԵԿ» փոխվստահության մշակույթի ձևավորում	31.12.2025 թ.
5. Մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդի համակարգի ներդրում (բարելավում)	1. Կադրային քաղաքականության և աշխատանքային մշակույթի ձևավորում	1. ՊԵԿ մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդի համակարգի ներդրում	31.12.2025 թ.
		2. Աշխատանքի դիմաց արժանավայել հատուցման համակարգի ներդրում	30.06.2021 թ.
	2. Մասնագիտական կրթության, վերապատրաստման և որակավորման համակարգի արդիականացում	1. «Ուսումնական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի արդիականացում	31.12.2025 թ.
		2. Հարկային և մաքսային ծառայության ընդունելության գործընթացի վերանայում	31.12.2025 թ.
		3. Ժամանակակից չափանիշների համապատասխանող ՊԵԿ կինոլոգիական կենտրոնի ստեղծում	31.12.2025 թ.»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ

Ա. ԹՈՐՈՍՅԱՆ